

Årsrapport 2016

VV Holding AS

28.03.2017

Styrets årsberetning 2016	3
Viktige hendelser i 2016	3
Generelt om virksomheten.....	4
Redegjørelse for konsernets finansielle stilling	5
Virksomhetsområder	6
Innovasjon	7
Operasjonell risiko og risikostyring.....	7
Finansiell risiko og risikostyring	9
Hendelser etter balansedagen	10
Redegjørelse for morselskapets årsregnskap	10
Redegjørelse om samfunnsansvar	10
Redegjørelse om foretaksstyring	10
Compliance	11
Medarbeidere, organisasjon og likestilling.....	11
Fotavtrykk.....	12
Utsiktene fremover	13
Konsernets årsregnskap 2016	14
Noter til konsernregnskapet	21
Årsregnskap morselskap 2016.....	61
Noter til morselskapets årsregnskap	66
Erklæring til årsrapporten for VV Holding AS	74
Uavhengig revisors beretning	75
Vedlegg 1 – Alternative resultatmål	80

Styrket posisjon på bærekraft og sirkeløkonomi

VV Holding AS eier Norsk Gjenvinning-konsernet, som er Norges største leverandør av gjenvinnings- og miljøtjenester. Norsk Gjenvinning-konsernet har en ambisjon om å være gjenvinningsbransjens beste aktør på bærekraftig forretningsutvikling og styrket i 2016 sin posisjon innen bærekraftig utvikling og fremtidens sirkulærøkonomi.

Konsernets samlede driftsinntekter endte på 4 020 millioner kroner som er en reduksjon fra året før. Lavere aktivitet i den norske fastlandsøkonomien hemmet inntektsveksten med lave råvarepriser og marginpress. Som svar på disse utfordringene, har vi i 2016 hatt sterk fokus på kostnadsreduksjoner kombinert med innsats for å øke oppstrømsprisene for å normalisere marginene. Gjennom disse tiltakene har vi delvis klart å veie opp for de negative effektene av den økonomiske oppbremsingen. I løpet av sommeren begynte det å se lysere ut med økte tonnasje og priser, og resultatet for årets siste kvartal ble tilfredsstillende. Driftsresultatet falt fra 106,6 millioner kroner i 2015 til 75,9 millioner kroner i 2016. Årsresultatet etter skatt endte på -86,2 millioner kroner, mot -66,9 millioner kroner året før.

2016 var et vanskelig driftsår, men med forutsetningen som nå er lagt til rette etter den slutførte kostnadsprogrammet NG200 mener styret at Norsk Gjenvinning står godt rustet til både å utnytte vekstmulighetene og å styrke lønnsomheten når markedsforholdene igjen stabiliserer seg.

Viktige hendelser i 2016

- Gjennom flere år har vi bygget en ledende plattform og **solide systemer innen compliance**. I 2016 ba vi BDO om en uavhengig vurdering av vårt compliance-program. BDO konkluderte med at Norsk Gjenvinnings compliance-arbeid er i **samsvar med beste praksis uavhengig av bransje**. Vi jobber nå videre med compliance som en naturlig del av vår kultur og som en viktig kunde verdi.
- Norsk Gjenvinning har en god posisjon innen sirkulær økonomi. I 2016 har vi deltatt i utarbeidelsen av «Avfalls- og gjenvinningsbransjens veikart for en sirkulær økonomi». Vi har også fortsatt vårt påvirkningsarbeid gjennom aktiv dialog med Stortinget, regjeringen og andre myndighetsinstanser, samt deltagelser ved konferanser og i nettverk. Vi har lansert en folkeligjøring av begrepet gjennom slagordet: **Det finnes ikke søppel mer.**
- I samarbeid med selskapet Multivector har vi utviklet en industriell tørketeknologi for bærekraftig gjenvinning av matavfall. Prosessen etableres ved våre anlegg i Bergen og vil sikre at **ressursene i matavfallet kan utnyttes** videre i form av biogass og biogjødsel. Satsningen bidro til at Norsk Gjenvinning vant den prestisjetunge avtalen om **avfallshåndtering ved Coops ca. 630 butikker.**
- De siste årene har konsernet vært gjennom to faser; opprydding og kostnadstilpasning. Nå går vi **inn i en periode med fokus på industrialisering av virksomheten**. I 2016 har vi utarbeidet en treårsplan som vi deretter har operasjonalisert i NG Flyt. NG Flyt er en helhetlig betegnelse på stabil og god drift med fokus på samhandling og kontinuerlig forbedring. Arbeidet med NG Flyt implementeres løpende i daglig drift fra januar 2017.
- I 2016 gjennomførte vi en rekke organisasjonsendringer for å styrke vårt helhetlig kundekonsept ytterligere. Endringene omfattet blant annet at ansvaret for farlig avfall og kommunaltekniske sug- og spyletjenester overføres fra Divisjon Industri & Offshore til Divisjon Gjenvinning. Dette markerer samtidig starten på en styrket **satsning på farlig avfall**, der vi ser på hele verdikjeden og alle roller innen produksjon, salg, nedstrøm, transport og ledelse. I 2017 går satsningen videre med en rettet salgskampanje for farlig avfall.

Generelt om virksomheten

Virksomhet og lokalisering

Norsk Gjenvinning-konsernet er Norges ledende aktør innenfor avfall og gjenvinning. Konsernet driver sine aktiviteter gjennom hel- og deleide selskaper. Virksomheten er landsdekkende, med hovedkontor på Lysaker utenfor Oslo. Konsernet har cirka 1 230 ansatte og har også virksomhet i Sverige, Danmark og Storbritannia.

Årsberetningen omfatter morselskapet VV Holding AS og de hel- og deleide datterselskapene som til sammen utgjør Norsk Gjenvinning-konsernet (i det følgende omtalt som «konsernet»).

Tjenester og satsningsområder

Virksomheten er organisert i tre oppstrømsdivisjoner, en nedstrømsdivisjon og fire fokuserte virksomheter som tilbyr tjenester knyttet til miljøvennlig avfallshåndtering og råvareutvinning gjennom hele næringskjeden. Den enkelte divisjon og nisjeselskap er nærmere beskrevet i et eget avsnitt (Virksomhetsområder) nedenfor.

Tjenestetilbudet omfatter avfallshåndtering, metallgjenvinning, industriservice, farlig avfall, husholdningsrenovasjon, rivning, miljøsanering, massemtak og sikkerhetsmakulering. Norsk Gjenvinning er den aktøren i bransjen som har størst geografisk dekning, med 48 anlegg. På årsbasis håndteres 1,8 millioner tonn avfall for over 44 000 kunder. Konsernet har renovasjonskontrakter med 38 kommuner og bistår en rekke private virksomheter og offentlige foretak med avfallshåndtering både i Norge, Sverige, Danmark og Storbritannia. Norsk Gjenvinning selger også råvarer til industri i Skandinavia, Europa og Asia.

Nye rammebetingelser driver utviklingen

Etter hvert som omverdenen gradvis har erkjent behovet for bærekraftig avfallshåndtering, har håndteringen av avfall også blitt underlagt stadig nye lover, regler og myndighetskrav. Store deler av næringslivet ønsker også å innfri egne forpliktelser i forhold til ulike miljø- og kvalitetsstandarder. I takt med denne utviklingen har tjenestetilbudet hos Norsk Gjenvinning etter hvert blitt en viktig del av landets infrastruktur. Myndighetskravene endres og skjerpes stadig, og Norsk Gjenvinning utvikler sine tjenester løpende for å hjelpe kundene å ivareta nye krav. Konsernet bruker betydelige midler hvert år for å kunne utvikle stadig nye produkter, tjenester og teknologi som et svar på omverdenens krav og forventninger.

Kunden i fokus

Miljøbevisste løsninger har etter hvert blitt et konkurranseparameter for mange virksomheter.

Norsk Gjenvinning muliggjør bærekraftig avfallshåndtering og gode miljøtiltak for virksomheter over hele landet. Hver eneste dag gjør konsernets medarbeidere en innsats for å gjøre kundenes miljøhverdag enklere, med lokale tjenester som gir globale miljøeffekter. Samtidig frigjøres kundenes tid, slik at de kan konsentrere seg om egen kjernevirksomhet.

Strategisk plattform

Vår visjon er at avfall skal bli løsningen på fremtidens ressursproblem. Konsernets misjon er å arbeide hvileløst for å bli bransjens mest kundeorienterte, effektive og lønnsomme aktør, med mål om å bli oppfattet som Nordens mest betydningsfulle gjenvinningsselskap. Fundamentet for arbeidet er våre fire grunnverdier; kremmerskap, proaktivitet, ansvarlighet og lagånd.

Konsernets overordnede strategiske mål er som følger:

- Størst og best i Norge
- Tydelig og differensiert posisjon – ledende på bærekraftig utvikling, kundens førstevalg, og kostnadsleder med en industrialisert og effektiv verdikjede
- Sterk posisjon i Sverige på både innsamling og avsetning av avfall
- Solid «grunnmur» med gode interne kvalitets-, kontroll- og styringssystemer

Disse målsettingene innebærer klare føringer for hvilke oppgaver som skal prioriteres i konsernet. Det legges stor vekt på å bygge en sterk internkultur tuftet på verdigrunnlaget og den strategiske plattformen.

Redegjørelse for konsernets finansielle stilling

Konsernregnskapet til VV Holding AS er utarbeidet i samsvar med internasjonale regnskapsstandarder (IFRS) og fortolkninger fra IFRS fortolkningskomité (IFRIC), som fastsatt av EU. For det avlagte konsernregnskapet er det ingen forskjeller mellom IFRS som fastsatt av EU og IASB.

Etter styrets oppfatning gir de avlagte resultatregnskap, kontantstrømpoppstilling, balanse og noter et rettviseende bilde om selskapets drift og stilling ved årsskiftet.

Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Styret bekrefter at forutsetningen om fortsatt drift er til stede.

Resultatregnskap

Konsernets samlede driftsinntekter beløp seg til 4 020,3 millioner kroner (4 091,0 millioner kroner), mens driftskostnadene endte på 3 944,4 millioner kroner (3 984,4 millioner kroner). Reduksjonen i driftsinntekter er i hovedsak drevet frem av lavere ikke-jernholdige metall volumer og produktmiks i Divisjon Metall, sammen med nedleggelse av aktiviteten på Mongstad og lavere Offshore aktivitet i Divisjon Industri og Offshore. Konsernet har, gjennom kostnadsprogrammet NG200 klart å redusert kostnadsbasen og delvis motvirke de negative effektene som gir fall i driftsinntektene. Konsernets driftsresultat i 2016 falt til 76,0 millioner kroner (106,6 millioner kroner).

Konsernets netto finansposter i 2016 utgjør -187,1 millioner kroner (-209,5 millioner kroner). Finanspostene består primært av renter på lån. Reduksjonen i netto finansposter fra 2015 er drevet av valutagevinster.

Konsernets ordinære resultat før skattekostnad ble på - 111,2 millioner kroner (-103,0 millioner kroner). Konsernets årsresultat ble - 86,2 millioner kroner (-66,9 millioner kroner).

Konsernets totalresultat ble på -65,5 millioner kroner (-52,5 millioner kroner).

Balanse, finansiering og likviditet

Sum anleggsmidler ved utgangen av 2016 var 2 527,3 millioner kroner (2 530,5 millioner kroner). Immaterielle eiendeler utgjorde 1 360,6 millioner kroner (1 381,6 millioner kroner). Konsernet har i 2016 investert i driftsmidler for 194,5 millioner kroner (160,8 millioner kroner). Finansielle anleggsmidler var i 2016 totalt 54,6 millioner kroner (40,7 millioner kroner).

Totale omløpsmidler beløp seg til 864,0 millioner kroner (903,7 millioner kroner), hvorav fordringer utgjorde 607,7 millioner kroner (596,3 millioner kroner) og bankinnskudd og kontanter var 167,7 millioner kroner (219,8 millioner kroner).

Konsernets egenkapital per 31. desember var 93,1 millioner kroner (166,1 millioner kroner), tilsvarende en egenkapitalandel på 2,7 prosent (4,8 prosent). Endringer i egenkapitalen følger i hovedsak av disponering av årets totalresultat.

Sum gjeld per 31. desember utgjorde 3 298,2 millioner kroner (3 268,1 millioner kroner). Rentebærende gjeld utgjorde 2 496,6 millioner kroner (2 440,9 millioner kroner), hvorav 2 235,0 millioner kroner i obligasjonslån. Obligasjonslånet forfaller til betaling 10. juli 2019 i sin helhet. Renten er satt til 3 måneders NIBOR + 525 basispunkter. Obligasjonslånet er notert på Oslo Børs.

Likviditeten i konsernet er god, og det forventes ikke at det vil være behov for ytterligere likviditetstilførsel. Konsernet har per 31. desember 2016 en ubenyttet trekkfasilitet på 200 million.

Kontantstrøm

Konsernets kontantstrøm fra driftsaktiviteter utgjorde 283,5 millioner kroner (382,1 millioner kroner). Variasjonen mellom kontantstrømmen fra driftsaktiviteter og konsernets driftsresultat (75,9 millioner kroner) følger i hovedsak av justeringer for periodens av- og nedskrivninger.

Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter var på -170,6 millioner kroner (-136,2 millioner kroner). Endringen i netto kontantstrøm følger av økte investeringer i varige driftsmidler og kjøp av datterselskap, dels motvirket av vederlag ved salg av varige driftsmidler.

Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter var -163,1 millioner kroner (-188,1 millioner kroner). Variasjonen i kontantstrøm kommer av økt opptrekk på leasingfasiliteten som finansierer investeringer i renovasjonsbiler.

Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter beløp seg til 167,7 millioner kroner ved utgangen av 2016, mot 219,8 millioner kroner ved utgangen av 2015.

Pågående rettstvister

Norsk Gjenvinning Offshore (NGO) har vært involvert i en rettstvist mot Scomi Oiltools Europe Ltd (Scomi) som ble avgjort i voldgiftsretten i mars 2014. Retten ga NGO medhold på alle punkter. Tvisten gjaldt det økonomiske oppgjøret etter at samarbeidsavtale om aktiviteter i Sandnessjøen ble hevet i februar 2012. Voldgiftsretten dømte Scomi til å betale NGO 56,6 millioner kroner pluss saksomkostninger. Det er en pågående prosess for skotske domstoler gjennom ett fullbyrdelsessøksmål for å sikre beløpet. Se note 24 og 16 til konsernregnskapet for ytterligere informasjon.

Virksomhetsområder

Konsernstrukturen består av fire divisjoner; Gjenvinning, Metall, Industri & Offshore og Downstream. Øvrige virksomhetsområder er definert som nisjeselskaper som rapporterer gjennom sine respektive styreverter til konsernets CFO.

Virksomheten drives med strenge krav til kvalitet og bærekraft.

Divisjon Gjenvinning

Gjennom Divisjon Gjenvinning tilbyr konsernet skreddersydde løsninger for kildesortering, innsamling og håndtering av alle typer avfall. Samlet hadde divisjonen 583 ansatte (601 ansatte) og håndterte om lag 1,19 millioner tonn avfall i 2016. De samlede driftsinntektene i 2016 var 2 214,9 millioner kroner (1 965,2 millioner kroner).

Året var preget av fortsatt kostnadskutt, opprydning i anleggsstruktur og overtakelse og integrering av virksomhet innen farlig avfall og sug-/spyletjenester fra Divisjon Industri & Offshore. Markedsforholdene har fortsatt vært utfordrende i 2016, med hard konkurranse og prispress på nye kontrakter, stabilt lave jernpriser og økte nedstrømskostnader knyttet til energigjenvinning. På tross av utfordrende markedsforhold, klarte divisjonen å opprettholde et akseptabelt inntjeningsnivå i 2016. Dette ble gjort mulig ved store og vellykkede kostnadskutt inklusive nedleggelse av flere anlegg, betydelige prisøkninger og økt salg av tilleggstenester. Farlig avfall og sug-/spyletjenester ble overtatt fra Divisjon Industri i januar og april 2016, og har blitt integrert i divisjonens verdikjede. Arbeidet med driftsmessige forbedringer i alle ledd av verdikjeden fortsetter inn i 2017, inklusive et omfattende arbeidet knyttet til bedre sporbarhet og kontroll.

Divisjon Metall

Gjenvinning av metall omfatter innsamling, mottak og behandling av stål, metaller, EE-avfall, kabler og aske.

Divisjon Metall har 13 anlegg (inklusive et partneranlegg) for gjenvinning av stål og metaller i Norge. Divisjonen har 143 ansatte (132 ansatte) og håndterte rundt 242 000 tonn stål og metaller samt 50 000 tonn aske i 2016. De samlede driftsinntektene i 2016 var 749,9 millioner kroner, ned fra 805,7 millioner kroner året før.

Divisjon Metall fortsatte sitt arbeid med å rydde i anleggsstrukturen og industrialisere virksomheten.

Markedet for metaller har vært utfordrende i 2016. Jernprisene har svingt kraftig gjennom året, og har sammen med svingningene i valutamarkedet og på metallpriser gjort 2016 til et utfordrende år totalt sett. Årets første kvartal bar preg av lav tilgang til varer i oppstrømsmarkedet. Aktiviteten på jernanleggene tok seg opp gjennom året, mens på metallsiden har markedet i større grad vært preget av stagnasjon og lav aktivitet. Divisjon Metall har samtidig tatt store kostnader med omstrukturering og nedlegging av anlegg og er nå rigget for økt konkurransekraft fremover. I tillegg åpnet Divisjon Metall for varestrømmer fra Sverige og kom gjennom første driftsår på volumer over 60 000 tonn jern.

Divisjon Industri & Offshore

Industri & Offshore tilbyr et bredt spekter av tjenester innenfor industrirensjøring og innsamling, mottak og behandling av farlig avfall. I 2016 var divisjonens 135 ansatte (210 ansatte) innen industriservice i alt ca. 175 500 timer ute på oppdrag.

I 2016 har divisjonen blitt omorganisert og farlig avfall og sug-/spyletjenester overført til Divisjon Gjenvinning. Fra 2017 vil divisjonen konsentrere seg om industriservicetjenester.

De samlede driftsinntektene i 2016 var 305,1 millioner kroner, ned fra 591,3 millioner kroner året før. Nedgangen skyldes i hovedsak stenging av offshorevirksomheten på Mongstad, og redusert aktivitet i offshoresektoren.

Divisjon Downstream

Downstream fungerer på tvers av konsernet og søker å maksimere utnyttelsen av de råvarene som samles inn og foredles. Divisjonens meglere av råvarer er ledende i Norge og sørger for at konsernet oppnår de rette prisene ved salg av råvarer til industrien i Skandinavia, Europa og Asia. I tillegg til dette driver divisjonen med begrenset trading virksomhet; 219 000 tonn (215 000 tonn) i 2016. Divisjonen hadde 38 ansatte (32 ansatte) i 2016.

Divisjon Downstream hadde eksterne trading inntekter på 174,0 millioner kroner i 2016, mot 145,6 millioner i 2015.

Nisjeselskap: Norsk Gjenvinning Renovasjon

Norsk Gjenvinning Renovasjon er totalleverandør av renovasjonstjenester for kommuner over hele Norge og er en ledende aktør i dette markedet og samler inn husholdningsavfall på oppdrag fra kommuner og interkommunale selskap i 38 kommuner i Norge og Sverige.

Selskapet har 188 egne ansatte (162 ansatte) ved virksomheten i Norge og Sverige og sysselsetter rundt 200 personer. Det vil si at ca. 6 prosent av de sysselsatte i Divisjon Renovasjon er ansatt hos faste underentreprenører. Av de cirka 120 tunge kjøretøy som kjører i daglig tjeneste for Norsk Gjenvinning Renovasjon går 21 prosent på biogass.

Selskapet har ved utgangen av 2016 i tillegg fire avtaler i Sverige som driftes av det svenske datterselskapet, Nordisk Återvinning Service AB, et selskap som har hovedkontor i Mölndal rett utenfor Göteborg. Selskapet har ambisjoner om å vokse i det svenske markedet.

De samlede driftsinntektene i 2016 var 323,8 millioner kroner, ned fra 352,7 millioner kroner året før. Det ble i 2016 vunnet nye kontrakter tildelt av Øvre Romerike Innkjøpssamarbeid, Asker Kommune, Sarpsborg Kommune og Västblekinge Miljö AB (Sverige).

Nisjeselskap: Norsk Makulering

Norsk Makulering er Norges ledende leverandør innenfor makulering og destruksjon av sensitivt material på papirdokumenter og elektroniske lagringsmedier.

Selskapet har 9 ansatte (14 ansatte), betjener rundt 3 000 kunder og håndterer 4 000 tonn papirdokumenter ved 14 lokasjoner i Norge. De samlede driftsinntektene i 2016 var 54,1 millioner kroner (55,8 millioner kroner i 2015).

Nisjeselskap: Norsk Gjenvinning M3

Norsk Gjenvinning M3 driver deponier og masseinntak. Alle mottak gjenbraker innleverte masser til nyttige formål som for eksempel terrengarronding, bygging av nye fylkesveier, igjennfylling av gamle pukkverk til brukbart areal osv. I 2016 mottok selskapet totalt 465 000 tonn masser ved tre deponier. Selskapet har 7 ansatte (6 ansatte).

De samlede driftsinntektene i 2016 var 77,9 millioner kroner (48,3 millioner kroner i 2015).

Nisjeselskap: R3 Entreprenør

R3 Entreprenør sine tjenester omfatter i all hovedsak rivning, betongsaging, sanering av helseskadelige materialer og miljøkartlegging. Selskapet utfører prosjekter over hele landet og er representert med kontorer i Oslo, Drammen og Skien. Selskapet har 127 ansatte (91 ansatte).

De samlede driftsinntektene i 2016 var 226,5 millioner opp fra 213,1 millioner kroner året før. Omsetningsøkningen skyldtes særlig høy aktivitet på Oslo Lufthavn Gardemoen samt prosjekt Media City i Bergen.

Innovasjon

Norsk Gjenvinning har som målsetting å være ledende i sitt marked. I 2016 deltok Norsk Gjenvinning med egeninnsats og finansiering av flere omfattende innovasjonsprosjekter, herunder:

- Mobilt utstyr for gjenvinning av fyllmateriale i kunstgress
- Økt materialgjenvinning fra fragmenteringsverk
- Bærekraftig gjenvinning av våtorganisk avfall
- Bærekraftig gjenvinning av gips

Innovasjonsarbeidet utføres i økende grad i samarbeid med eksterne aktører, som kunder og materialleverandører. Ett eksempel på dette er samarbeidet med Multivector, en Vestfoldbasert bedrift, i utviklingen av industriell tørketeknologi for bærekraftig gjenvinning av matavfall. Det forventes at denne type samarbeidsformer vil bli enda viktigere for utvikling av nye gjenvinningsløsninger i fremtiden. Norsk Gjenvinning samarbeider også med flere forsknings- og universitetsmiljøer.

Forskningsaktivitet og prosjekter i en tidlig fase, samt vedlikehold av eksisterende produkter, utgiftsføres løpende.

Operasjonell risiko og risikostyring

Risikostyringen i konsernet er en integrert del av all forretningsvirksomhet. Risikostyring er delt mellom de operative enhetene som har hovedansvaret for relevant operativ og kommersiell risikostyring innenfor sitt virksomhetsområde inkludert etterlevelse, og konsernets finansavdeling har hovedansvaret for finansiell risikostyring i overensstemmelse med

retningslinjer godkjent av styret. Konsernstabene etablerer retningslinjer og rutiner for håndtering av compliance risiko og koordinerer og gjennomfører en samlet risikovurdering.

Konsernet har opprettet et eget Compliance-program som omfatter hele konsernet. Divisjonene har identifisert risiko for brudd på myndighetskrav og tiltak for å redusere eventuell risiko. Programmet rapporteres kvartalsvis til konsernledelsen.

Nedenfor er en beskrivelse av visse risikoer som kan påvirke vår virksomhet, økonomiske stilling og resultatet av virksomheten fra tid til annen.

Generell markedsrisiko

Konsernet er eksponert for den økonomiske syklusen og makroøkonomiske svingninger som er utenfor konsernets kontroll. Siden en svak økonomi generelt resulterer i reduserte nivåer av industriell aktivitet og forbruk, kan endringer i den generelle økonomiske situasjonen påvirke volumene av avfall og dermed etterspørselen etter konsernets produkter og tjenester. Der hvor konsernet er betalt på grunnlag av kilogram / tonn innsamlet og behandlet avfall, kan en svak økonomi direkte negativt påvirke konsernets inntekter og resultat, mens en sterk økonomi kan ha en motsatt effekt.

Politisk og juridisk risiko

Konsernet opererer i en strengt regulert virksomhet. Endringer i lover eller endringer i planlagt implementering av nye utslippskrav kan ha vesentlig innvirkning på konsernets drift og økonomiske resultater.

Konkurranse i markedet

Bransjer hvor konsernet opererer i er konkurranseutsatte. Selv om konsernet anser seg for å være godt posisjonert i markedet, kan det ikke gis noen garanti med hensyn til fremtidig konkurranse.

Kunderisiko

Konsernet er generelt avhengig av ordrer under rammeavtaler med kunder for salg av sine produkter og tjenester. Dette skaper en usikkerhet med hensyn til fremtidig inntekt. Selv om konsernet har en diversifisert kundebase, lavere salgsvolumer knyttet til ett eller flere av de eksisterende rammeavtalene, eller tap av kunder eller rammeavtaler uansett grunn, kan ha betydelig negativ innvirkning på konsernets finansielle resultater. Konsernet er videre avhengig av å delta i, og være tildelt oppdrag i offentlige anbud. Det kan ikke gis noen garantier for at konsernet vil bli tildelt oppdrag under slike offentlige anbud i fremtiden.

Avhengighet av nøkkelpersonell

Videre utvikling av konsernet er avhengig av tilgang på kvalifisert personell, spesielt sentrale lederstillinger. Tap av nøkkelpersonell kan ha en negativ innvirkning på konsernets driftsresultat og finansielle stilling.

Operasjonell gearing og tap av inntekter

En stor del av konsernets kostnadsbase består av lønn og store deler av kostnadsbasen bør dermed betraktes som fast på mellomlang sikt. Enhver nedgang i inntekter vil i stor grad påvirke netto resultat før skatt i samme størrelsesorden som brutto bidrag fra slike tapte inntekter.

Forsikringsrisiko

Konsernets forsikringer kan ikke nødvendigvis dekke alle potensielle forpliktelser i konsernet. Det er en risiko for at konsernet vil lide store tap som ikke vil bli dekket av noen forsikring.

Risiko knyttet til immaterielle eiendeler

Konsernet har kun i begrenset grad beskyttet sine intellektuelle eiendeler. Konkurrenter kan derfor kopiere noen av konsernets produkter, noe som igjen kan ha en negativ effekt på konsernets virksomhet.

Helse, sikkerhet og miljø

Konsernet er involvert i håndtering av industrielt, nærings- og husholdningsavfall (både farlig og ikke-farlig), riving og miljøsanering (asbest, PCB etc.). Dermed er de ansatte i konsernet eksponert for helse-, sikkerhets- og miljørisikoer. Slike driftsoperasjoner kan føre til betydelig forurensning på bakken og /eller miljø hvor konsernet opererer. Konsernet kan holdes økonomisk ansvarlig for slik miljøforurensning eller skade.

Risiko forbundet med svindel, bestikkelser og korrupsjon

Bransjer hvor konsernet opererer har en iboende risiko forbundet med svindel, bestikkelser og korrupsjon, og konsernet er eksponert for slik risiko spesielt i forbindelse med sin bruk av agenter i flere jurisdiksjoner, herunder i Asia. Selv om konsernet har og utvikler rutiner og andre sikringstiltak for å forebygge forekomst av svindel, bestikkelser og korrupsjon, vil det ikke være mulig for konsernet å oppdage og/eller hindre alle slike lovbrudd. Påstått eller faktisk involvering i korrupsjon eller andre ulovlige aktiviteter fra konsernets styremedlemmer, ansatte, agenter, samarbeidspartnere eller kunder kan ha en vesentlig negativ innvirkning på konsernets virksomhet, blant annet som følge av sivile eller strafferettslige sanksjoner, utelukkelse fra offentlig anbud og / eller omdømmeskade.

Risiko knyttet til import- og eksportrestriksjoner

Konsernet er eksponert for risiko for riktig anvendelse av import- og eksportforskrifter. Eventuelle brudd på slike regler, som en konsekvens av feil klassifisering av produkter eller på annen måte, kan ha en negativ innvirkning på konsernets virksomhet.

Fare for å miste lisenser og konsesjoner

Konsernet har flere lisenser og konsesjoner i ulike jurisdiksjoner som tillater konsernet å operere i avfallsbransjen og å håndtere, transportere, eksportere og importere ulike typer avfall. Tap av slike lisenser og konsesjoner kan ha en vesentlig negativ innvirkning på virksomheten i konsernet.

Estimaterisiko

Konsernet kan mislykkes i å effektivt beregne risiko, kostnader eller timing ved utarbeidelse av anbud. Feil og mangler i anbudsprosesser kan ha en vesentlig negativ innvirkning på lønnsomheten i konsernet.

Finansiell risiko og risikostyring

Valutarisiko

Konsernet er eksponert for valutarisiko i tilknytning til salg av metaller, plast og papir, samt kjøp av nedstrømsløsninger. Denne risikoen er særlig relevant i forhold til EUR, SEK, DKK og USD. På større kontrakter inngås terminkontrakter for å eliminere risiko for valutasingninger.

Renterisiko

Konsernets renterisiko kommer som følge av rentebærende gjeld. Gjeld som er utstedt basert på variable renter medfører at konsernet blir eksponert for renterisiko som påvirker kontantstrømmen. Konsernet håndterer renterisikoen knyttet til kontantstrømmen ved å benytte seg av rentebytteavtaler. Gruppens retningslinjer er å sikre ca. 60 prosent av sine lån inngått med variable renter.

Likvidetsrisiko

Konsernet har begrenset likvidetsrisiko. Virksomheten følger aktivt opp sin likvidetsstyring gjennom budsjetter og løpende prognoser. Konsernets finansieringsbehov er dekket gjennom obligasjonslån.

Kredittrisiko

Kredittrisiko oppstår i hovedsak ved transaksjoner med kunder og innskudd i bank. Selskapet har gjennom flere år hatt beskjedne tap på kundefordringer. Nye kunder kredittvurderes og godkjennes før det innvilges kreditt. Ansvar for kredittstyring er sentralisert og rutiner er forankret i virksomhetens kvalitetssystem. Ved utgangen av 2016 er det balanseført total 8,4 millioner kroner i avsetning for tap på fordringer.

Prisrisiko

Konsernet er eksponert for prisrisiko knyttet til råvarer. Håndtering av prisrisikoen søkes håndtert ved å inngå sammenfallende nedstrømskontrakter på volum fra oppstrømsaktiviteter der hvor dette er mulig. Prisrisikoen knyttet til papir og metaller som avdekkes under avfallssorteringsprosessen sikres i finansielle markeder ved bruk av derivater. Utvikling i råvarepriser gjennom 2016:

- **Returpapir:** Prisene lå forholdsvis flatt før sterk etterspørsel strammet inn markedet og gav prisvekst i andre og tredje kvartal, før prisene falt noe tilbake i fjerde kvartal.
- **Plast:** Prisene var stabilt stigende gjennom første halvår før det snudde til et fall i andre halvår, drevet av de urolige råvaremarkedene.
- **Stål og metaller:** Metallmarkedet og prisene var nedgående de første 3 kvartaler i 2016. I Q4 snudde dette ekstremt og spesielt kobber økte med over 25%. Hovedårsakene til det er et nytt 5-årsplan med infrastruktur investeringer i Kina, regjeringsskifte i USA og gode investeringsprognoser i andre vestlige land. Stålmarkedet hadde en lignende utvikling med ekstremt lave priser i Q1. Dette tok seg sakte men sikkert opp ilt året med stabile priser på et relativt høyt nivå.
- **Returte:** Markedet i Norge og Skandinavia bar preg av to milde vintre på rad. Økte lagre, prisfall på konkurrerende energiprodukter og nedjustering av etterspørsel førte til fallende priser.
- **Brennbart restavfall:** Markedet i Norge og Skandinavia for brennbart restavfall fortsatte den negative utviklingen i gate-fee fra 2015 inn i første halvår av 2016. Økte mengder med importert avfall fra UK var et resultat av styrket betalingsevne gjennom valutaforhold og mer lønnsom/effektiv logistikk frem til skandinaviske mottaksverk. I tillegg bar markedet preg av store lagre hos mottaksverk. Andre halvår av 2016 representerte en utflating og stabilisering av gate-fee nivå på grunn av blant annet endring av valuta forhold og lagernivå.

For ytterligere informasjon om konsernets risikostyring henvises det til note 23 i årsregnskapet.

Hendelser etter balansedagen

Det er ikke identifisert hendelser etter balansedagen som kan ha vesentlig påvirkning på årsregnskapet.

Redegjørelse for morselskapets årsregnskap

Virksomhetens art

VV Holding AS er morselskapet i konsernet. Morselskapets rolle er å forvalte eierskapet i datterselskapene.

Resultatregnskap

Morselskapets samlede driftskostnader beløp seg til 3,2 millioner kroner mot 1,0 millioner kroner foregående år.

Morselskapets netto finansposter viser et resultat på -102,0 millioner kroner mot -29,6 millioner kroner foregående år. Reduksjonen skyldes inntektsføring av konsernbidrag fra datterselskaper foregående år.

Egenkapital og soliditet

Morselskapets egenkapital er ved utgangen av 2016 på 216,4 millioner kroner mot 281,3 millioner kroner foregående år. Endring av morselskapets egenkapital følger av disponering av årets totalresultat og innregning av konsernbidrag som mottas og avgis til morselskap (VV Holding II AS og POS Holding AS).

Finansiering og kontantstrøm

Morselskapet er finansiert gjennom et obligasjonslån på 2 235,0 millioner kroner og et aksjonærlån på 147,2 millioner kroner. Morselskapets operasjonelle kontantstrøm utgjorde -0,2 millioner kroner i 2016 mot -0,5 millioner kroner foregående år. Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter utgjorde 171,3 millioner kroner (177,5 millioner kroner). Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter utgjorde -171,1 millioner kroner (-178,5 millioner kroner).

Disponering av årets resultat

Styret foreslår at årsresultatet på -83,0 millioner kroner i morselskapet VV Holding AS dekkes ved overføring fra annen egenkapital.

Redegjørelse om samfunnsansvar

Norsk Gjenvinning-konsernet utgir en egen bærekraftsrapport for 2016. Denne er tilgjengelig på konsernets hjemmeside: www.ngggroup.no.

Norsk Gjenvinning bidrar til å løse kundenes miljømessige utfordringer forsvarlig og effektivt ved å ta hånd om avfall, sortere og foredle det slik at det kan bli råstoff for nye produkter. Konsernet har et ambisiøst mål om å bli anerkjent som Nordens mest betydningsfulle gjenvinningselskap. Det innebærer å strekke seg lengre enn å håndtere andres avfall på forsvarlig vis. Bærekraft og samfunnsansvar må tas på alvor.

Norsk Gjenvinning støtter UN Global Compact og har forpliktet seg til å drive virksomheten i henhold til de prinsipper som der er beskrevet.

Redegjørelse om foretaksstyring

Styret sørger for at selskapet og konsernet har passende systemer for internkontroll og risikostyring, basert på omfang og natur av konsernets aktiviteter. Som ett ledd i styrets overvåking gjennomføres det kvartalsvis gjennomgang av utviklingen i risikoområder og identifiserte avvik.

Konsernledelsen har fokus på internkontroll over finansiell rapportering og styrer gjennom konsernpolicyer og styrerepresentasjon i datterselskaper. Internkontrollrutiner er basert på en organisasjonsinndeling som definerer roller og ansvar for de forskjellige ledelsesnivåer og sentrale funksjoner som gir veiledning for praktisering av god internkontroll.

Morselskapet har ikke vedtektsfestet regler og prosedyrer for oppnevning og utskiftning av styremedlemmer. Beslutninger om oppnevning og utskiftning av styremedlemmer treffes av generalforsamlingen. Styret har 8 medlemmer.

Det er ikke vedtektsfestet bestemmelser eller gitt fullmakter som gir styret adgang til å beslutte at foretaket skal kjøpe tilbake eller utstede egne aksjer.

Compliance

Vår ambisjon er å være den ledende aktøren på etterlevelse av lover og regler i gjenvinningsbransjen. Det forplikter. Vi arbeider derfor fortløpende med opplæring og utvikling, og vi investerer i tiltak som skal sikre tilfredsstillende standarder, rutiner og systemer i alle ledd.

Konsernsjefen har utpekt direktør for organisasjonsutvikling og compliance som Chief Compliance Officer (CCO). CCO-funksjonen er ansvarlig for konsernets complianceprogram og rapportering av resultater fra dette. Oppfølging av programmet skjer i samarbeid mellom CCO, ledergruppen og datterselskapene i konsernet.

Kjøreregler for ansatte (Code of Conduct)

Våre kjøreregler er konsernets retningslinjer for god forretningsskikk, og gjenspeiler gjeldende lovgivning. Kjørereglene setter grenser for hvilken adferd som vil bli akseptert når man er ansatt i Norsk Gjenvinning-konsernet. Alle ansatte skal undertegne på at kjørereglene er lest og forstått.

I tillegg til å etterleve egne kjøreregler, har Norsk Gjenvinning-konsernet signert Code of Conduct for Norsk Industris Utvalg for Gjenvinning. Vi forplikter oss til å etterleve de bestemmelser som følger av denne.

Nulltoleranse for korrupsjon, heleri, tyveri og illojalitet

Korrupsjon er alvorlig og rammer også gjenvinningsbransjen. Norsk Gjenvinning tar sterk avstand fra slike handlinger. Som medlem i Transparency International Norge forplikter vi oss til å praktisere nulltoleranse for alle former for korrupsjon, og å arbeide for å implementere verdier, Code of Conduct og antikorrupsjonsprogrammer som dekker hele virksomheten. Vi har implementert et antikorrupsjonsprogram som omfatter de viktigste elementene i vårt arbeid for å forebygge og bekjempe korrupsjon. Vi gjennomfører risikokartlegging av hvilke stillinger som kan bli utsatt for korrupsjonshandlinger. Ansatte i disse stillingene gjennomgår obligatorisk opplæring og dilemmatrening.

Vi tilpasser våre kontraktsmaler, og foretar fortløpende kontroller av risikoutsatte underleverandører og agenter.

For å sikre sporbarhet og kontroll på vareflyten, stiller vi krav om at samtlige kjøretøy skal veies inn og ut av våre avfallsanlegg. Vektene i konsernet er integrert med ERP-systemene som benyttes for å redusere risiko for tilsiktede og utilsiktede feil. Vi har streng tilgangskontroll for endring av masterdata, og fullmaktsmatrisene for konsernet og datterselskapene skal etterleves. For å redusere risikoen for omsetting av stjålet gods har Norsk Gjenvinning forbud mot kontantkjøp av metaller.

Nulltoleranse for konkurranseskadelig adferd

Vi arbeider systematisk med å sikre at virksomheten ikke er eller blir involvert i konkurranseskadelig adferd, og har implementert et program for dette. Her kartlegges risiko for konkurranseskadelig adferd, og ansatte som er i risikogruppen gjennomgår obligatorisk opplæring i regelverket og dilemmatrening. Alle ansatte i risikogruppen skal med jevne mellomrom fylle ut et egenerklæringsskjema for å belyse eventuelle interessekonflikter.

Medarbeidere, organisasjon og likestilling

Konsernet hadde totalt 1 237 ansatte (1 468 årsverk) ved utgangen av 2016. Reduksjonen av antall ansatte er et resultat av kostnadsprogrammet NG200 og andre effektiviseringstiltak. Norsk Gjenvinning legger stor vekt på at virksomheten skal drives i tråd med gjeldende lover og regler, så vel som allment aksepterte normer og prinsipper for forretningsdrift. Konsernet er opptatt av å bygge en solid internkultur der våre verdier Kremmerskap, Proaktivitet, Ansvarlighet og Lagånd står i sentrum. Som et ledd i dette arbeidet, er det lagt til rette for at ansatte kan varsle om kritikkverdige forhold, også anonymt. Vi har konsesjon fra Datatilsynet for ekstern varslingskanal som er tilgjengelig på hjemmesiden til konsernet.

Skader og sykefravær

Konsernets virksomhet medfører arbeid som kan være fysisk belastende for medarbeidere i visse funksjoner, og som medfører risiko for arbeidsulykker og skader. Norsk Gjenvinning har derfor et høyt fokus på helse og sikkerhet, og det legges stor vekt på risikovurdering av de enkelte arbeidsoppgaver for å kartlegge alle faremomenter ved arbeidet. Det legges opp til at også den enkelte medarbeider skal ha fokus på helse og sikkerhet i sitt daglige arbeid, og analysene blir gjennomgått i selskapene.

Totalt hadde konsernet i alt 53 personskader som resulterte i 667 fraværsdager. Tilsvarende tall for 2015 var 90 personskader og 235 fraværsdager. Dette tilsvarer en H-verdi på 7,3. Det er en den samme H-verdien som for 2015.

Totalt sykefravær for Norsk Gjenvinning-konsernet var på 6,0 prosent i 2016. Korttidsfravær var på 1,92 prosent, og langtidsfraværet var på 4,09 prosent. Det er flere store variasjoner i sykefraværet mellom divisjonene og regionene. Til sammenligning var sykefraværet i 2015 totalt på 5,9 prosent.

Medarbeidertilfredshet

Hvert år gjennomfører vi medarbeiderundersøkelse blant alle våre faste ansatte. I 2016 deltok 954 medarbeidere i undersøkelsen og responsgraden gikk opp fra 74 prosent i 2015 til 78 prosent i 2016. Resultatene viser en stagnasjon eller svak tilbakegang fra resultatene i 2015, men en positiv utvikling sammenlignet med 2014. Medarbeiderne i Norsk Gjenvinning er engasjerte og stolte over jobben sin, og spesielt innen området arbeidsmiljø positivt resultat. Rundt 7 av 10 medarbeidere kjenner til konsernets verdier, og det er en positiv utvikling fra 2015. I tillegg er det en økning på cirka 10 prosent i antall medarbeidere som har hatt medarbeidersamtale med sin leder i løpet av 2016. Dette er en positiv utvikling, og noe vi vil jobbe for å forbedre ytterligere i 2017.

Kompetanseutvikling

Norsk Gjenvinning arbeider kontinuerlig med kompetanseheving. NG-skolen skal være vår kanal for å tilby opplæring og kurs til alle ansatte, og i 2016 har vi jobbet for å utvikle NG-skolen til å bli et senter for strategisk og operativ opplæring. Dette innebærer blant annet å øke bredden av kurs, bedre synliggjøring av de opplæringstiltakene som faktisk gjennomføres, og å satse på opplæring innen HMS og ledelse. NG-skolen skal tilby kurs til alle ansatte, og vi jobber kontinuerlig med å styrke NG-skolens innhold og relevans.

Medbestemmelse

Ansatte er sikret medbestemmelse på flere nivåer i Norsk Gjenvinning. På konsernnivå er det etablert konsernutvalg der hovedtillitsvalgte fra de ulike divisjonene kommer sammen med representanter fra konsernledelsen for utveksling av informasjon og drøfting av saker som angår flere av virksomhetene. I 2016 ble det avholdt to slike møter. I 2016 ble det gjennomført valg av tre ansattrepresentanter med tre varamedlemmer til styret. Styret anser arbeidsmiljøet og samarbeidet med de tillitsvalgte som godt.

Likestilling

Norsk Gjenvinning arbeider aktivt og målrettet for å fremme likestillingslovens formål innenfor konsernet. Aktivitetene omfatter blant annet rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter og beskyttelse mot trakassering.

Ved årsskiftet hadde konsernet 1 237 ansatte, hvorav 18 prosent er kvinner og 82 prosent er menn. En kvinne er representert i konsernets ledergruppe og 25 kvinner har ledende stillinger. Det er to kvinnelige styremedlemmer i konsernets styre. Miljø- og gjenvinningsbransjen har tradisjonelt vært mannsdominert, og konsernet arbeider bevisst med å rekruttere flere kvinner.

Norsk Gjenvinning er en multikulturell arbeidsplass. Ved utgangen av 2016 hadde konsernet medarbeidere som representerer cirka 30 ulike nasjonaliteter. Fremmedspråklige medarbeidere får tilbud om norskopplæring og tilrettelegging i forhold til språkkunnskaper.

Endringer i styre og ledelse

I 2016 har vi fått ansattes valgte representanter inn i styret. Styret består nå av styrets leder, nestleder, seks styremedlemmer, hvorav tre av disse er representanter valgt av de ansatte. Hoveddelen av 2016 bestod konsernledelsen av konsernsjef, tre konserndirektører med stabsansvar samt tre divisjonsdirektører. Ved utgangen av året bestod konsernledelsen av konsernsjef, tre konserndirektører med stabsansvar samt to divisjonsdirektører.

Fotavtrykk

Konsernets virksomhet er bærekraftig av natur, men den normale driften påvirker det ytre miljø, og det arbeides kontinuerlig med tiltak for å redusere de negative effektene. Målsettinger, måleindikatorer og tiltak knyttet til det ytre miljø er nærmere beskrevet under miljøavsnittet i bærekraftrapporten som er omtalt i foregående avsnitt.

Konsernets mottaks- og behandlingsanlegg har tillatelse til drift fra myndigheter som Fylkesmannen eller Miljødirektoratet. I tillatelsene ivaretas nærmiljøet gjennom krav til blant annet trafikkbelastning, driftstider, visuelt inntrykk, støy- og støvnivåer samt utslipp til luft, vann og grunn. Etterlevelse av tillatelser rapporteres årlig via Altinn i henhold til myndighetenes krav.

Konsernets samlede bærekraftsrapport med klimagassregnskap finnes på www.nggroup.no.

Utsiktene fremover

Konsernet går inn i 2017 med en solid operasjonell plattform og sterk markedsposisjon. Styret forventer å se positive effekter av de senere års forbedringstiltak og at konsernet vil dra nytte av at markedssituasjonen og konjunktorene forbedrer seg.

Konsernet går nå over i en fase med fokus på industrialisering av virksomheten, som skal sikre stabil drift, god samhandling og kontinuerlig forbedring. Styret anser at forutsetningene ligger til rette for målrettet og lønnsom organisk vekst, og fortsatt fokus på leveransequalität og innovasjon til det beste for kundene. Det forventes et stadig økende fokus på utvikling av bærekraftige gjenvinningsløsninger, i tråd med EUs pakke for sirkulær økonomi og den kommende stortingsmeldingen om sirkulær økonomi, og konsernet er godt posisjonert for å dra nytte av denne utviklingen.

Lysaker 28. mars 2017

 Ole Enger Styrets leder	 Per-Anders Hjort Styrets nestleder	 Erik Osmundsen Administrerende direktør
 Hugo Lund-Maurstad Styremedlem	 Maria Tallaksen Styremedlem	 Pål Stampe Styremedlem
 Yngve Longva Moland Styremedlem	 Lasse Stenskrog Styremedlem	 Cecilie Skauge Styremedlem

Konsernets årsregnskap 2016

Konsolidert oppstilling av resultat	15
Konsolidert oppstilling av totalresultat	16
Konsolidert oppstilling av finansiell posisjon (eiendeler)	17
Konsolidert oppstilling av finansiell posisjon (egenkapital og gjeld)	18
Konsolidert kontantstrømsoppstilling	19
Konsolidert oppstilling av endringer i egenkapitalen	20
 Note 1 Generell informasjon	 21
Note 2 Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene	21
Note 3 Viktige regnskapsestimer og skjønnsmessige vurderinger	32
Note 4 Segmentinformasjon	33
Note 5 Nærstående parter	34
Note 6 Annen driftsinntekt	35
Note 7 Lønnskostnader	35
Note 8 Andre driftskostnader	37
Note 9 Netto andre gevinster(-)/tap	38
Note 10 Finanskostnader og –inntekter	38
Note 11 Skattekostnad	39
Note 12 Immaterielle eiendeler	40
Note 13 Varige driftsmidler	43
Note 14 Investeringer i tilknyttede selskaper	44
Note 15 Varer	45
Note 16 Kundefordringer og andre fordringer	45
Note 17 Kontanter og kontantekvivalenter	46
Note 18 Aksjekapital og overkurs	46
Note 19 Annen egenkapital	47
Note 20 Lån og finansielle leieavtaler	48
Note 21 Andre avsetninger for forpliktelser	50
Note 22 Annen kortsiktig gjeld	51
Note 23 Finansiell risikostyring	51
Note 24 Finansielle instrumenter	55
Note 25 Andre finansielle eiendeler- og forpliktelser	57
Note 26 Virksomhetssammenslutninger	59
Note 27 Ikke-kontrollerende eierinteresse	59
Note 28 Hendelser etter balansedagen	60

KONSOLIDERT OPPSTILLING AV RESULTAT 1.1 – 31.12

<i>(NOK'000)</i>	Note	2016	2015
Salgsinntekt	4, 5	3 996 934	4 084 582
Andre driftsinntekter	6	23 365	6 412
Sum driftsinntekter		4 020 299	4 090 994
Varekostnad	15	1 995 383	2 026 665
Lønnskostnad	7	982 850	978 833
Av- og nedskrivninger	12, 13	233 115	255 815
Andre driftskostnader	8	731 427	726 370
Netto andre gevinster(-)/tap	9	1 580	(3 242)
Driftsresultat		75 944	106 552
Finansinntekter	10	15 770	2 190
Finanskostnader	10	207 250	221 302
Netto resultat/gevinst fra tilknyttede selskap	14	4 378	9 599
Resultat før skattekostnad		(111 158)	(102 962)
Skattekostnad	11	(25 003)	(36 081)
Årsresultat		(86 155)	(66 881)
Årsresultatet tilordnes:			
Aksjonærene i morselskapet	19	(92 099)	(70 476)
Ikke kontrollerende eierinteresser	27	5 944	3 596

KONSOLIDERT OPPSTILLING AV TOTALRESULTAT 1.1 – 31.12

<i>(NOK'000)</i>	Note	2016	2015
Årsresultat		(86 155)	(66 881)
Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultat			
Estimatavvik pensjonsforpliktelse (etter skatt)	19	-	50
Poster som kan bli reklassifisert til resultat			
Omregningsdifferanser	19	(5 106)	4 420
Kontantstrømsikringer (etter skatt)	19, 25, 11	25 813	9 904
Netto andre inntekter/kostnader (-)		20 707	14 374
Totalresultat		(65 448)	(52 507)
Totalresultatet tilordnes:			
Aksjonærene i morselskapet	19	(71 392)	(56 102)
Ikke-kontrollerende eierinteresser	27	5 944	3 596

KONSOLIDERT OPPSTILLING AV FINANSIELL POSISJON

EIENDELER

(NOK'000)	Note	31.12.2016	31.12.2015
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler	13	1 015 748	1 031 968
Immaterielle eiendeler	12	124 649	152 007
Goodwill	12	1 235 986	1 229 559
Utsatt skattefordel	11	96 262	76 226
Investeringer i tilknyttede selskaper	14	15 119	12 393
Andre langsiktige fordringer	16	39 487	28 338
Sum anleggsmidler		2 527 251	2 530 492
Omløpsmidler			
Varelager	15	85 065	87 536
Kundefordringer	16	484 561	470 490
Andre fordringer	16	123 103	125 819
Andre finansielle eiendeler	25	3 581	-
Kontanter og kontantekvivalenter	17	167 724	219 819
Sum omløpsmidler		864 034	903 664
Sum eiendeler		3 391 284	3 434 157

KONSOLIDERT OPPSTILLING AV FINANSIELL POSISJON

EGENKAPITAL OG GJELD

(NOK'000)	Note	31.12.2016	31.12.2015
Egenkapital			
Egenkapital tilhørende eiere av morselskapet	18,19	75 126	151 321
Ikke-kontrollerende eierinteresse	27	17 952	14 765
Sum egenkapital		93 077	166 086
Langsiktig gjeld			
Lån	20	2 431 168	2 380 419
Andre finansielle forpliktelser	25	24 885	59 635
Utsatt skatt	11	31 794	41 174
Pensjoner og lignende forpliktelser	7	7 919	7 265
Andre avsetninger for forpliktelser	21	93 531	102 312
Sum langsiktig gjeld		2 589 298	2 590 804
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		238 716	231 025
Annen kortsiktig gjeld	22	369 903	371 309
Betalbar skatt	11	11 971	1 960
Lån	20	65 432	60 519
Andre finansielle forpliktelser	25	-	3 999
Andre avsetninger for forpliktelser	21	22 886	8 454
Sum kortsiktig gjeld		708 909	677 267
Sum gjeld		3 298 207	3 268 071
Sum egenkapital og gjeld		3 391 284	3 434 157

Lysaker 28. mars 2017

Ole Enger
Styrets leder

Per-Anders Hjort
Styrets nestleder

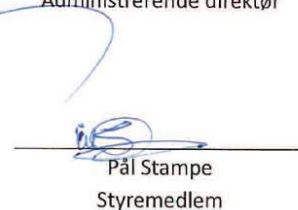
Erik Osmundsen
Administrerende direktør

Hugo Lund Maurstad
Styremedlem

Maria Tallaksen
Styremedlem

Pål Stampe
Styremedlem

Yngve Longva Moland
Styremedlem

Lasse Stenskrø
Styremedlem

Cecilie Skaug
Styremedlem

KONSOLIDERT KONTANTSTRØMOPPSTILLING 1.1-31.12

(NOK'000)	Note	2016	2015
Resultat før skattekostnad		(111 158)	(102 962)
Betalte skatter		(1 579)	(10 101)
Av- og nedskrivninger	12, 13	233 115	255 815
Gevinst(-)/tap ved salg av varige driftsmidler og virksomhet	6, 13	(22 788)	(4 078)
Finansposter uten kontanteffekt		11 939	21 115
Urealisert gevinst (-)/tap på valuta på driftsaktiviteter		(353)	(677)
Poster klassifisert som investerings- eller finansieringsaktiviteter		181 003	171 475
Forskjell mellom kostnadsført og betalt pensjon	7	654	1 644
Endring i avsetninger for andre forpliktelser	21	5 652	(15 815)
Endring i varelager	15	2 905	32 939
Endring i kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	16	(19 018)	37 095
Endring i leverandør-, annen kortsiktig gjeld og tidsavgrensningsposter	22	3 177	(4 332)
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter		283 549	382 118
Kjøp av anleggsmidler	12, 13	(200 923)	(164 683)
Salg av varige driftsmidler	13	40 883	10 982
Kjøp av datterselskap og tilknyttede selskap	26, 14	(12 600)	-
Salg av datterselskap og tilknyttede selskap	6, 14	-	15 957
Utbytte fra tilknyttede selskaper	14	2 002	1 500
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		(170 638)	(136 244)
Utbetalinger ved nedbetalinger av lån		(1 111)	(3 250)
Endring i finansielle leieavtaler		23 705	(2 808)
Utbetaling av utbytte til ikke kontrollerende eierinteresse	27	(2 757)	(1 575)
Netto konsernbidrag mottatt/betalt (-)	18, 19	(2 347)	2 458
Betalte renter		(180 563)	(182 896)
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		(163 073)	(188 071)
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter		(50 161)	57 803
Effekt av endringer i valutakurser		(1 934)	948
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter 1.1.	17	219 819	161 068
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter 31.12.		167 724	219 819

KONSOLIDERT OPPSTILLING OVER ENDRINGER I EGENKAPITAL

<i>(NOK'000)</i>	Aksje- kapital	Overkurs	Annen innskutt egen- kapital	Annen egenkapital	Sum	Ikke kontrollerende eierinteresse	Sum egenkapital
Per 1.1 2016	45 348	330 011	7 970	(232 009)	151 321	14 765	166 086
Årsresultat	-	-	-	(92 099)	(92 099)	5 944	(86 155)
Årets utvidede resultat	-	-	-	20 707	20 707	-	20 707
Årets totalresultat	-	-	-	(71 392)	(71 392)	5 944	(65 448)
Mottatt konsernbidrag	-	-	1 344	6 027	7 370	-	7 370
Avgitt konsernbidrag	-	-	-	(12 174)	(12 174)	-	(12 174)
Utbytte til ikke-kontrollerende eierinteresse	-	-	-	-	-	(2 757)	(2 757)
Sum transaksjoner med aksjonærene	-	-	1 344	(6 147)	(4 803)	(2 757)	(7 560)
Per 31.12 2016	45 348	330 011	9 314	(309 547)	75 126	17 952	93 077
Per 1.1.2015	45 348	330 011	7 970	(176 930)	206 399	14 218	220 617
Årsresultat	-	-	-	(70 476)	(70 476)	3 596	(66 881)
Årets utvidede resultat	-	-	-	14 374	14 374	-	14 374
Årets totalresultat	-	-	-	(56 102)	(56 102)	3 596	(52 507)
Mottatt konsernbidrag	-	-	-	6 647	6 647	-	6 647
Avgitt konsernbidrag	-	-	-	(6 647)	(6 647)	-	(6 647)
Transaksjoner med ikke kontrollerende eierinteresse	-	-	-	1 024	1 024	(1 024)	-
Utbytte til ikke kontrollerende eierinteresse	-	-	-	-	-	(2 025)	(2 025)
Sum transaksjoner med aksjonærene	-	-	-	1 024	1 024	(3 049)	(2 025)
Per 31.12.2015	45 348	330 011	7 970	(232 009)	151 321	14 765	166 086

Jf note 18 og 19 for ytterligere informasjon om egenkapital tilordnet aksjonærene i morselskapet, og note 27 for informasjon knyttet til ikke-kontrollerende eierinteresse.

Noter til konsernregnskapet

1 Generell informasjon

VV Holding AS er et heleid datterselskap av VV Holding II AS, som er heleid av POS Holding AS, som er kontrollert av Altor Fund III. VV Holding AS og datterselskapene utgjør til sammen VV Holding konsern. VV Holding AS eier alle aksjer i Norsk Gjenvinning Norge AS som er morselskap i Norsk Gjenvinning konsern. VV Holding AS har ett obligasjonslån på NOK 2 235 millioner notert på Oslo Børs.

Norsk Gjenvinning er Norges største leverandør av gjenvinnings- og miljøtjenester. Tjenestetilbudet omfatter avfallshåndtering, metallgjenvinning, industriservice, farlig avfall, nedstrømsløsninger, husholdningsrenovasjon, rivning, miljøsanering og sikkerhetsmakulering. Hovedkontoret er på Lysaker utenfor Oslo, og konsernet har virksomhet i Norge, Sverige, Danmark og Storbritannia.

Konsernregnskapet ble godkjent av styret i VV Holding AS 28. mars 2017.

2 Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene

Nedenfor gjengis de viktigste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelsen av konsernregnskapet. Disse prinsippene er benyttet på samme måte for alle periodene som er presentert, dersom ikke annet fremgår.

2.1 Rammeverk for regnskapsavleggelsen

Konsernregnskapet til VV Holding AS er utarbeidet i samsvar med internasjonale regnskapsstandarder (IFRS) og fortolkninger fra IFRS fortolkningskomité (IFRIC), som fastsatt av EU. For det avlagte konsernregnskapet er det ingen forskjeller mellom IFRS som fastsatt av EU og IASB.

Konsernregnskapet er basert på et modifisert historisk kostprinsipp. Avvikene gjelder i hovedsak verdiregulering av finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi over resultatet.

Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av selskapets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder med stor grad av skjønnsmessige vurderinger, høy kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for regnskapet, er beskrevet i note 3.

Konsernregnskapet er avlagt under forutsetningen om fortsatt drift.

2.1.1 Nye standarder og fortolkninger som ennå ikke er tatt i bruk

En rekke nye standarder, endringer til standardene og fortolkninger er pliktige for fremtidige årsregnskap. Blant de som konsernet ikke har valgt å anvende før pliktig tidspunkt, er de vesentligste opplyst om nedenfor.

IFRS 15 Inntekter fra kontrakter med kunde

Standarden etablerer en fem-steps modell for å regnskapsføre inntekter som oppstår fra kontrakter med kunder. Under IFRS 15 skal inntekt regnskapsføres til det beløpet som reflekterer vederlaget konsernet forventer å ha krav på i bytte for overføring av varer eller tjenester til en kunde. Den nye inntektsføringsstandard vil erstatte alle nåværende kriterier for inntektsføring under IFRS. Enten en full retroaktiv eller modifisert retroaktiv bruk er krevd for regnskapsår som starter på eller etter 1. januar 2018. Konsernet har på dette stadiet ikke besluttet hvilken metode som skal benyttes ved overgangen til ny standard.

Konsernet har i 2016 gjennomført en preliminær vurdering av IFRS 15, som kan endre seg gjennom mer detaljerte analyser i de neste tolv måneder. Videre så vurderer konsernet avklaringer som ble utgitt av IASB i April 2016, og vil overvåke den videre utviklingen. Kjerneaktivitetene i konsernet er relatert til avfallshåndtering, salg av gjenvunnet materiale og tilhørende tjenester. Innledende analyser av konsernets kundekontakter har ikke gitt indikasjoner på at det er områder hvor regnskapsføringen av inntekter vil endre seg vesentlig.

IFRS 15 introduserer mer detaljerte krav til presentasjon og noteopplysninger sammenlignet med gjeldende IFRS. Presentasjonskravene representerer en vesentlig endring fra nåværende praksis og øker vesentlig volumet på noteopplysninger som kreves i konsernets årsregnskap. Mange av notekravene i IFRS 15 er helt nye. Konsernet jobber med etableringen av nødvendige systemer, internkontroll og retningslinjer for å samle inn og presentere påkrev informasjon etter IFRS 15. På nåværende tidspunkt kan ikke konsernet estimere effekten av de nye reguleringene på konsernets årsregnskap. Standarden er obligatorisk for regnskapsår som starter på eller etter 1. januar 2018. Forventet tidspunkt for anvendelse i konsernet er 1. januar 2018.

IFRS 16 Leieavtaler

Standarden ble ugitt i januar 2016. Standarden vil resultere i at nesten alle leieavtaler blir innregnet i balansen, ved at skillet mellom operasjonelle og finansielle leieavtaler blir visket ut. Under den nye standarden så vil en eiendel (bruksrettighet til leid objekt) og en finansiell forpliktelse til å betale leie, bli innregnet i balansen. Det eneste unntaket er kortsiktige- og lav-verdi leieavtaler. Regnskapsføringen av leieavtaler for utleier vil ikke endres vesentlig.

Standarden vil påvirke i hovedsak regnskapsføringen av dagens operasjonelle leieavtaler. På balansedagen 31. desember 2016, så har konsernet minimum operasjonelle leieforpliktelser på NOK 1 595 millioner, se note 8. Konsernet har ikke vurdert i hvilken grad disse leieforpliktelsene vil resultere i innregning av en eiendel og forpliktelse for fremtidige leiebetalinger og hvordan dette vil påvirke konsernets resultater og klassifisering av kontantstrøm.

Noen av forpliktelsene kan bli dekket av unntaksreglene for kortsiktige- og lav-verdi leieavtaler, og noen av forpliktelsene kan relatere seg til forhold som ikke kvalifiserer for leieavtaledefinisjonen i IFRS 16.

Standarden er obligatorisk for regnskapsår som starter på eller etter 1. januar 2019. På nåværende tidspunkt har ikke konsernet planlagt å anvende standarden før obligatorisk dato.

IFRS 9 Finansielle instrumenter

Standarden adresserer klassifisering, måling og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser, introduserer nye regler for sikringsbokføring og en ny nedskrivningsmodell for finansielle eiendeler. Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres i tre kategorier: virkelig verdi over utvidet resultat, virkelig verdi over resultatet og amortisert kost. Klassifiseringen avhenger av enhetens forretningsmodell for styring av sine finansielle instrumenter og karakteristikkene av kontantstrømmene til det enkelte instrumentet. Den nye nedskrivningsmodellen for forventede kredittap erstatter nåværende modell for pådratte tap under IAS 39.

Konsernet har på nåværende tidspunkt ikke gjennomført en detaljert vurdering av effektene ved implementering av ny standard. Basert på en overordnet vurdering så er det ikke forventet at det vil være vesentlige effekter på balanse eller egenkapital som følge av reglene for klassifisering og måling i IFRS 9.

Utlån og kundefordringer er holdt for å motta faste kontantstrømmer og er forventet å gi opphav til kontantstrømmer som representerer utelukkende betaling av hovedstol or rente. Således forventer konsernet at disse vil fortsette og måles til amortisert kost under IFRS 9. Konsernet forventer at alle eksisterende sikringsforhold som er vurdert å være effektive, vil fortsette å kvalifisere for sikringsbokføring under IFRS 9. Konsernet må gjennomføre mer detaljerte analyser for å vurdere potensiell påvirkning av den nye nedskrivningsmodellen for finansielle eiendeler.

Standarden er obligatorisk for regnskapsår som starter på eller etter 1. januar 2018. Forventet tidspunkt for anvendelse i konsernet er 1. januar 2018.

Det er ingen andre standarder eller fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å gi en vesentlig påvirkning på konsernets regnskap. Det er ingen nye standarder for 2016 med effekt for konsernet.

2.2 Konsolidering og investering i tilknyttede selskaper

Følgende selskaper inngår i konsernet 31.12.:

Mor- og datterselskaper	Forretningskontor	Eierandel
VV Holding AS (mor)	Lysaker	
Norsk Gjenvinning Norge AS	Lysaker	100 %
Norsk Gjenvinning AS	Lysaker	100 %
Norsk Gjenvinning Metall AS	Lysaker	100 %
Norsk Gjenvinning Offshore AS	Lysaker	100 %
Norsk Gjenvinning Miljøeiendommer AS	Lysaker	100 %
Norsk Gjenvinning Industri AS	Lysaker	100 %
Norsk Gjenvinning Renovasjon AS	Tønsberg	100 %
Norsk Gjenvinning Downstream AS	Lysaker	100 %
Norsk Gjenvinning M3 AS	Lysaker	100 %
Norsk Makulering AS	Lysaker	100 %
NG Vekst AS	Lysaker	100 %
NG Fellestjenester AS	Lysaker	100 %

Norsk Gjenvinning Renovasjon Service AS	Tønsberg	100 %
Nordisk Återvinning Service AB (Sverige)	Gøteborg	100 %
Nordisk Återvinning Trading AB (Sverige)	Gøteborg	100 %
Nordisk Genanvendelse ApS (Danmark)	Vordingborg	100 %
Humlekjær og Ødegaard AS	Fredrikstad	100 %
Tomwil Miljø AS	Lysaker	100 %
Eivind Koch Rørinspeksjon AS	Lillestrøm	100 %
Wilhelmsen Containerservice AS	Lysaker	100 %
Ødegaard Gjenvinning AS	Fredrikstad	100 %
Løvås Transportfirma AS	Alnabru	100 %
Rivningsspesialisten AS	Lysaker	100 %
Metall & Gjenvinning AS	Lysaker	100 %
IBKA A/S (Danmark)	Vordingborg	100 %
IBKA AB (SE)	Kungälv	100 %
IBKA UK Ltd (Storbritannia)	Cardiff	100 %
Bingsa AS	Lysaker	100 %
Hegstadmoen 7 AS	Lysaker	100 %
Taranrødveien 85 AS	Lysaker	100 %
Opphaugveien 6 AS	Lysaker	100 %
Øra Eiendom Utvikling AS	Lysaker	100 %
Asak Masseinntak AS	Lysaker	100 %
Løvenskiold Masseinntak AS	Lysaker	100 %
Kopstad Masseinntak AS	Lysaker	100 %
Borge Masseinntak AS	Lysaker	100 %
Skjørten Masseinntak AS	Lysaker	100 %
Solli Masseinntak AS	Lysaker	100 %
Sortera Norge AS	Lysaker	100 %
Norsk Gjenvinning Renovasjon Stab AS	Tønsberg	100 %
Norsk Gjenvinning Renovasjon Ressurs AS	Tønsberg	100 %
Adact AS	Lysaker	100 %
NG Startup X AS	Lysaker	100 %
NG Startup XI AS	Lysaker	100 %
R3 Entreprenør Holding AS	Ensjø	81,25 %
R3 Entreprenør AS	Ensjø	81,25 %
Østfold Gjenvinning AS*	Fredrikstad	66 %
iSekk AS	Oslo	55 %

*Østfold Gjenvinning AS er eid 33% av Norsk Gjenvinning Norge AS og 33 % av Humlekjær og Ødegaard AS, som igjen er 100% eid av Norsk Gjenvinning AS. Konsernet har bestemmende innflytelse, og behandler investeringen som et datterselskap.

Tilknyttede selskaper 31.12.

Østlandet Gjenvinning AS	50 %
Egersund Omsetningsgård AS	50 %
Heggvin Alun AS	50 %
Pasa AS	38 %

a) Datterselskaper

Datterselskaper er alle enheter (inkludert strukturerte enheter) som konsernet har kontroll over. Kontroll over en enhet oppstår når konsernet er utsatt for variabilitet i avkastningen fra enheten og har evnen til å påvirke denne avkastningen gjennom sin makt over enheten. Datterselskap konsolideres fra dagen kontroll oppstår, frem til tidspunkt hvor kontroll opphører.

Ved oppkjøp av virksomhet anvendes oppkjøpsmetoden. Vederlaget måles til virkelig verdi av overførte eiendeler, pådratte forpliktelser og utstedte egenkapitalinstrumenter. Inkludert i vederlaget er også virkelig verdi av alle eiendeler eller forpliktelser som følge av avtale om betinget vederlag. Identifiserbare eiendeler, gjeld og betingede forpliktelser regnskapsføres til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Ikke-kontrollerende eierinteresser i det oppkjøpte foretaket måles fra gang til gang enten til virkelig verdi, eller til sin andel av det overtatte foretakets nettoeiendeler.

Utgifter knyttet til oppkjøp kostnadsføres når de påløper.

Når oppkjøpet skjer i flere trinn verdsettes eierandel fra tidligere kjøp til virkelig verdi på kontrolltidspunktet med føring av verdiendringen over resultat.

Betinget vederlag måles til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Etterfølgende endringer i virkelig verdi av det betingede vederlaget resultatføres eller føres som en endring i det utvidete resultatregnskapet så langt det er klassifisert som en eiendel eller gjeld. Det foretas ikke ny verdimåling av betingede vederlag klassifisert som egenkapital, og etterfølgende oppgjør føres mot egenkapitalen.

Dersom vederlaget (inkludert eventuelle ikke-kontrollerende interesser og virkelig verdi av tidligere eierandeler) overstiger virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og gjeld i oppkjøpet regnskapsføres dette som goodwill. Dersom vederlaget (inkludert eventuelle ikke-kontrollerende interesser og virkelig verdi av tidligere eierandeler) utgjør mindre enn virkelig verdi av netto eiendeler i datterselskapet som følge av et kjøp på gunstige vilkår, føres differansen som gevinst i resultatregnskapet.

Konserninterne transaksjoner, mellomværender og urealisert gevinst/tap mellom konsernselskaper elimineres. Rapporterte tall fra datterselskapene omarbeides om nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

b) Endring i eierinteresser i datterselskaper uten tap av kontroll

Transaksjoner med ikke-kontrollerende eiere i datterselskaper som ikke medfører tap av kontroll behandles som egenkapitaltransaksjoner. Ved ytterligere kjøp føres forskjellen mellom vederlaget og aksjenes forholdsmessige andel av balanseført verdi av nettoeiendeler i datterselskapet mot egenkapitalen til morselskapets eiere. Gevinst eller tap ved salg til ikke-kontrollerende eiere føres tilsvarende mot egenkapitalen.

c) Avhending av datterselskaper

Ved tap av kontroll måles eventuell gjenværende eierinteresse til virkelig verdi med endring over resultatet. Virkelig verdi utgjør deretter anskaffelseskost for den videre regnskapsføring, enten som investering i tilknyttet selskap, felleskontrollert virksomhet eller finansiell eiendel. Beløp som tidligere er ført i utvidet resultat relatert til dette selskapet behandles som om konsernet hadde avhendet underliggende eiendeler og gjeld. Dette vil kunne innebære at beløp som tidligere er ført i utvidet resultat omklassifiseres til resultatet.

d) Tilknyttede selskaper

Tilknyttede selskaper er selskaper der konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Betydelig innflytelse foreligger normalt der konsernet har mellom 20 og 50 % av stemmerettene. Investeringer i tilknyttede selskaper regnskapsføres etter egenkapitalmetoden. Investeringen regnskapsføres på kjøpstidspunktet til anskaffelseskost, og konsernets andel av resultatet i etterfølgende perioder inntektsføres eller kostnadsføres. Balanseført beløp inkluderer eventuell implisitt goodwill identifisert på kjøpstidspunktet.

Ved reduksjon av eierandel i tilknyttet selskap hvor konsernet opprettholder betydelig innflytelse, omklassifiseres kun en forholdsmessig andel av beløp som tidligere er ført i utvidet resultat til resultatet.

Konsernets andel av over- eller underskudd i tilknyttede selskaper resultatføres og tillegges balanseført verdi av investeringen. Konsernets andel av utvidet resultat i det tilknyttede selskapet føres i utvidet resultat i konsernet og tillegges også balanseført beløp for investeringene. Konsernet resultatfører ikke andel av underskudd hvis dette medfører at balanseført beløp av investeringen blir negativt (inklusive usikrede fordringer på enheten), med mindre konsernet har pådratt seg forpliktelser eller foretatt betalinger på vegne av det tilknyttede selskapet.

Konsernet avgjør ved slutten av hver regnskapsperiode hvorvidt det foreligger nedskrivningsbehov på investeringen i det tilknyttede selskapet. I så fall beregnes nedskrivningsbeløpet som forskjellen mellom gjenvinnbart beløp av investeringen

og dens bokførte verdi, og resultatfører differansen på egen linje sammen med regnskapslinjen «Netto resultat/gevinst fra tilknyttede selskaper».

Dersom det oppstår gevinst eller tap på transaksjoner mellom konsernet og dets tilknyttede selskaper regnskapsføres kun den forholdsmessige andelen som knytter seg til aksjonærer utenfor konsernet. Urealiserte tap elimineres med mindre det foreligger et nedskrivningsbehov på eiendelen som var gjenstand for transaksjonen. Der det har vært nødvendig er regnskapene i de tilknyttede selskapene omarbeidet for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

Gevinster og tap ved utvanning av eierandeler i tilknyttede selskaper er resultatført.

2.3 Segmentrapportering

Driftssegmenter rapporteres på samme måte som ved intern rapportering til selskapets øverste beslutningstaker. Selskapets øverste beslutningstaker, som er ansvarlig for allokering av ressurser til og vurdering av inntjening i driftssegmentene, er definert som konsernet ledergruppe.

2.4 Omregning av fremmed valuta

a) Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta

Regnskapet til de enkelte enheter i konsernet måles i den valuta som benyttes der enheten i hovedsak opererer (funksjonell valuta). Konsernregnskapet presenteres i norske kroner (NOK) som både er den funksjonelle valutaen til morselskapet og presentasjonsvalutaen til konsernet.

b) Transaksjoner og balanseposter

Transaksjoner i fremmed valuta omregnes til den funksjonelle valutaen til transaksjonskurs. Realisert valutagevinst eller -tap ved oppgjør og omregning av pengeposter i fremmed valuta til kursen på balansedagen resultatføres.

Valutagevinster og -tap knyttet til lån, kontanter og kontantekvivalenter presenteres (netto) som finansinntekter eller finanskostnader. Valutagevinster og -tap knyttet til drift presenteres på linjen for «Netto andre gevinster (-) og tap»

c) Konsernselskaper

Resultatregnskap og balanse for konsernselskaper (ingen med hyperinflasjon) med funksjonell valuta forskjellig fra presentasjonsvalutaen regnes om på følgende måte:

- (a) Balansen er omregnet til balansedagens kurs.
- (b) Resultatregnskapet er regnet om til gjennomsnittskurs (dersom gjennomsnitt ikke totalt sett gir et rimelig estimat på bruk av transaksjonskurs, brukes transaksjonskursen).
- (c) Omregningsdifferanser føres over utvidet resultat og spesifiseres separat i egenkapitalen som egen post.

2.5 Varige driftsmidler

Tomter og bygninger består hovedsakelig av produksjonsanlegg, lagerlokasjoner og kontorer. Varige driftsmidler regnskapsføres til anskaffelseskost, med fradrag for avskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer kostnader direkte knyttet til anskaffelsen av driftsmidlet. Anskaffelseskost omfatter også gevinster eller tap overført fra egenkapital på kjøpstidspunktet, som skyldes sikring av kontantstrøm i fremmed valuta ved kjøp av driftsmidler.

Etterfølgende utgifter legges til driftsmidlenes balanseførte verdi eller balanseføres separat, når det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler tilknyttet utgiften vil tilflyte konsernet, og utgiften kan måles pålitelig. Balanseført beløp knyttet til utskiftede deler resultatføres. Øvrige reparasjons- og vedlikeholdskostnader føres over resultatet i den perioden utgiftene pådras.

Tomter avskrives ikke. Andre driftsmidler avskrives lineært, slik at anleggsmidlenes anskaffelseskost, eller verdiregulert verdi, avskrives til restverdi over forventet utnyttbar levetid, som er:

- Bygninger og annen fast eiendom 10-50 år.
- Maskiner og anlegg 3-15 år.
- Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontormaskiner og lignende 3-10 år.

Driftsmidlenes utnyttbare levetid, samt restverdi, vurderes på hver balansedag og endres hvis nødvendig. Hvis balanseført verdi på et driftsmiddel er høyere enn estimert gjennvinnbart beløp, skrives verdien ned til gjennvinnbart beløp.

Gevinst og tap ved avgang resultatføres, og utgjør forskjellen mellom salgspris og balanseført beløp.

Varige driftsmidler som er forventet realisert gjennom salg i stedet for fortsatt bruk, presenteres separat som holdt for salg dersom det er tilgjengelig for umiddelbart salg i sin nåværende tilstand og det er høyst sannsynlig at ett salg vil bli gjennomført. Varige driftsmidler holdt for salg måles til det laveste av bokført verdi og virkelig verdi fratrukket salgskostnader.

2.6 Immaterielle eiendeler

a) Goodwill

Goodwill oppstår ved kjøp av virksomhet og utgjør overført vederlag fratrukket konsernets andel av virkelig verdi av netto identifiserbare eiendeler og forpliktelser i den overtatte virksomheten. I tillegg kan goodwill oppstå ved oppkjøp når man velger å måle ikke-kontrollerende interesser på oppkjøpstidspunktet til virkelig verdi. Negativ goodwill inntektsføres øyeblikkelig.

For etterfølgende nedskrivningstesting tilordnes goodwill de kontantgenererende enheter eller grupper av kontantgenererende enheter som forventes å få fordeler av oppkjøpet hvor goodwill oppstod. Hver enhet eller gruppe av enheter hvor goodwill har blitt allokert representerer det laveste nivået i foretaket hvor goodwill følges opp for interne ledelsesformål.

Nedskrivning vurderes årlig, eller oftere om det forekommer hendelser eller endrede omstendigheter som indikerer et mulig verdifall. Balanseført verdi sammenlignes med gjenvinnbart beløp, som er det høyeste av bruksverdi og virkelig verdi fratrukket salgsutgifter. Eventuell nedskrivning kostnadsføres og blir ikke reversert i påfølgende perioder.

b) Varemerker

Varemerker regnskapsføres til anskaffelseskost. Varemerker som er anskaffet i en virksomhetssammenslutning balanseføres til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Varemerker er vurdert som ubestemt utnyttbar levetid og avskrives ikke, men vurderes årlig for behov for nedskrivning.

c) Kundekontrakter og -relasjoner

Kundekontrakter og -relasjoner oppstår ved kjøp av virksomhet. Verdien på kundeforholdene er beregnet basert på forventet omsetning, justert for kontraktsfestet omsetning og redusert for forventet kundeavgang. Balanseførte kundekontrakter og -relasjoner avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid på mellom 5-10 år.

d) Programvare

Utgifter til vedlikehold av programvare kostnadsføres etter hvert som de påløper. Utviklingsutgifter som er direkte henførbare til design og testing av en identifiserbar og unik programvare som kontrolleres av konsernet, blir balanseført som en immateriell eiendel når alle følgende kriterier er oppfylt:

- det er teknisk mulig å ferdigstille programvaren slik at den vil være tilgjengelig for bruk,
- ledelsen har til hensikt å ferdigstille programvaren og bruke eller selge den,
- det er mulig å bruke eller selge programvaren,
- tilstrekkelige tekniske, finansielle og andre ressurser er tilgjengelige for å ferdigstille og ta i bruk eller selge programvaren og
- utgiftene kan måles pålitelig.

Andre utviklingsutgifter som ikke oppfyller disse kriteriene kostnadsføres når de påløper. Utviklingsutgifter som er kostnadsført kan ikke senere balanseføres.

Balanseført programvare avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid (maksimalt over seks år).

2.7 Verdifall på ikke-finansielle eiendeler

Immaterielle eiendeler med ubestemt utnyttbar levetid og goodwill avskrives ikke, men testes årlig for verdifall. Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler som avskrives vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at fremtidig inntjening ikke kan forsvare eiendelens balanseførte beløp. Forskjellen mellom balanseført verdi og gjenvinnbart beløp nedskrives. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi fratrukket salgsutgifter og bruksverdi. Ved vurdering av verdifall grupperes anleggsmidlene på det laveste nivået der det er mulig å skille ut uavhengige inngående kontantstrømmer (kontantgenererende enheter). Ved hver rapporteringsdato vurderes mulighetene for reversering av tidligere nedskrivninger på ikke-finansielle eiendeler (unntatt goodwill).

2.8 Finansielle eiendeler

2.8.1 Klassifisering

Konsernet har finansielle eiendeler klassifisert i følgende kategorier: utlån og fordringer og finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet. Klassifiseringen ved første gangs innregning avhenger av hensikten med eiendelen. Ledelsen klassifiserer finansielle eiendeler på tidspunkt for anskaffelse.

a) Utlån og fordringer

Utlån og fordringer er finansielle eiendeler som ikke er derivater og som har faste eller bestembare betalinger, og som ikke omsettes i et aktivt marked. De klassifiseres som omløpsmidler, med mindre de forfaller mer enn 12 måneder etter balansedagen. Utlån og fordringer består av kundefordringer og andre fordringer, samt kontanter og kontantekvivalenter i balansen (note 2.13 og 2.14).

b) Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet er finansielle eiendeler holdt for handelsformål. En finansiell eiendel klassifiseres i denne kategorien dersom den primært er anskaffet med henblikk på å gi fortjeneste fra kortsiktige prissvingninger. Derivater klassifiseres som holdt for handelsformål, med mindre de er en del av en sikring. Eiendeler i denne kategorien klassifiseres som omløpsmidler dersom det forventes at de vil bli gjort opp innen 12 måneder, ellers klassifiseres de som anleggsmidler.

2.8.2 Regnskapsføring og måling

Vanlige kjøp og salg av investeringer regnskapsføres på avtaletidspunktet, som er den dagen konsernet forplikter seg til å kjøpe eller selge eiendelen. Alle finansielle eiendeler som ikke regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet, balanseføres første gang til virkelig verdi med tillegg av transaksjonsutgifter. Finansielle eiendeler som føres til virkelig verdi over resultatet regnskapsføres ved anskaffelsen til virkelig verdi og transaksjonskostnader resultatføres. Finansielle eiendeler fjernes fra balansen når rettighetene til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører eller når disse rettighetene er blitt overført og konsernet i hovedsak har overført all risiko og hele gevinstpotensialet ved eierskapet. Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet måles i etterfølgende perioder til virkelig verdi. Utlån og fordringer måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente.

Gevinst eller tap fra endringer i virkelig verdi av eiendeler klassifisert som «finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet» medtas i resultatregnskapet under regnskapslinjen «Netto andre gevinster og tap» i den perioden de oppstår.

2.9 Verdifall på finansielle eiendeler

Konsernet vurderer ved hver balansedato om det finnes objektive bevis på at en finansiell eiendel, eller en gruppe av finansielle eiendeler, har falt i verdi. Tap ved verdifall av en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler resultatføres bare dersom det er objektive bevis på verdifall som et resultat av én eller flere hendelser som har inntruffet etter førstegangs balanseføring (en «tapshendelse») og denne tapshendelsen (eller hendelsene) påvirker fremtidige estimerte kontantstrømmer på en måte som kan måles pålitelig.

Dersom verdifall senere reduseres, og reduksjonen objektivt kan knyttes til en hendelse (for eksempel en forbedring av debtors kredittverdighet) som inntreffer etter at verdifallet ble innregnet, skal det tidligere resultatførte verdifallet reverseres i resultatregnskapet.

2.10 Derivater og sikring

Derivater balanseføres til virkelig verdi på det tidspunkt derivatkontraktene inngås, og deretter løpende til virkelig verdi. Regnskapsføringen av tilhørende gevinster og tap avhenger av hvorvidt derivatet er utpekt som et sikringsinstrument og eventuelt type sikring. Konsernet øremerker enkelte derivater til sikring av variabilitet i kontantstrømmer knyttet til en særskilt risiko i en balanseført eiendel, forpliktelse eller svært sannsynlig planlagt transaksjon (kontantstrømsikring).

Ved inngåelse av sikringsforholdet dokumenterer konsernet sammenhengen mellom sikringsinstrumentene og sikringsobjektene, i tillegg til formålet med risikostyringen og strategien bak de forskjellige sikringstransaksjonene. Konsernet dokumenterer også sin vurdering av hvorvidt derivatene som benyttes er svært effektive i å utligne endringene i virkelig verdi eller kontantstrøm knyttet til sikringsobjektene. Slike vurderinger dokumenteres både ved inngåelse av sikringsforholdet og løpende i sikringsperioden.

Virkelig verdi av derivatene brukt i sikringsrelasjoner er vist i note 25. Endringer i egenkapitalen som følge av sikring er ført over utvidet resultat. Virkelig verdi av et sikringsderivat klassifiseres som anleggsmiddel eller langsiktig gjeld dersom gjenværende løpetid på sikringsobjektet er lenger enn 12 måneder og som omløpsmiddel eller kortsiktig gjeld dersom gjenværende løpetid på sikringsobjektet er mindre enn 12 måneder. Derivater holdt for handelsformål klassifiseres som omløpsmiddel eller kortsiktig gjeld.

Rentebytteavtaler knyttet til langsiktig finansiering føres som kontantstrømsikring. Den effektive delen av endring i virkelig verdi på derivater som øremerkes og kvalifiseres som sikringsinstrument i en kontantstrømsikring, regnskapsføres over utvidet resultat. Gevinst og tap på den ineffektive delen resultatføres som «andre gevinster og tap»

Sikringsgevinster eller -tap som er ført over utvidet resultat og akkumulert i egenkapitalen omklassifiseres til resultatregnskapet i den perioden sikringsobjektet påvirker resultatet (for eksempel når det planlagte sikrede salget finner sted). Gevinster eller tap som knytter seg til den effektive del av rentebytteavtaler som sikrer lån med flytende rente resultatføres under «Finanskostnader». Gevinsten eller tapet som knytter seg til den ineffektive delen resultatføres som

«Andre gevinster og tap». Når den planlagte transaksjonen som sikres fører til balanseføring av en ikke-finansiell eiendel (for eksempel varer eller varige driftsmidler), omklassifiseres gevinst og tap som tidligere er ført over utvidet resultat som justering av anskaffelseskost for eiendelen. Til slutt blir beløpet resultatført i form av varekostnad eller som avskrivning av varige driftsmidler.

Når et sikringsinstrument utløper eller selges, eller når en sikring ikke lenger tilfredsstiller kriteriene for sikringsbokføring, forblir samlet gevinst eller tap ført over utvidet resultat i egenkapitalen og blir omklassifisert til resultatet samtidig med at den sikrede transaksjonen blir resultatført. Hvis en sikret transaksjon ikke lenger forventes å bli gjennomført omklassifiseres balanseført beløp i egenkapitalen umiddelbart til resultatregnskapet på linjen «Netto andre gevinster (-)/tap».

Metallderivater knyttet til sikring av risiko i råvarepriser regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet. Endringer i virkelig verdi av derivatene presenteres på regnskapslinjen «Netto andre gevinster (-)/tap». Derivatene presenteres som finansielle eiendeler når virkelig verdi er positiv og som finansielle forpliktelser når verdien er negativ.

2.11 Varer

Varelager av råvarer er verdsatt til laveste av gjennomsnittlig anskaffelseskost og virkelig verdi. Ferdigvarer verdsettes til laveste av full tilvirkningskost og virkelig verdi.

2.12 Deponi

Investeringer knyttet til deponier for inerte masser på leid grunn, hvor investeringen faller tilbake til grunneier etter leieperioden, behandles som leiekostnad og periodiseres over leieperioden. Fra tidspunkt hvor igangsettelsesgodkjenning mottas avsettes det for kontraktfestede forpliktelser knyttet til fremtidige investeringer i forbindelse med deponier på leid grunn. Kostnaden periodiseres over leieperioden og klassifiseres som forskuddsbetaling eller etterskuddsbetaling avhengig av faktisk kontantstrøm knyttet til investeringer.

Kostnader knyttet til etterdrift av deponier avsettes for løpende og inngår som del av avsetning for miljøforpliktelse.

2.13 Kundefordringer

Kundefordringer oppstår ved omsetning av varer eller tjenester som er innenfor den ordinære driftssyklusen. Dersom oppgjør forventes innen ett år eller mindre, klassifiseres fordringene som omløpsmidler. Dersom dette ikke er tilfelle, klassifiseres fordringene som anleggsmidler.

Kundefordringer føres opp i balansen etter fradrag for avsetning til forventede tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuell vurdering av fordringene og en tilleggsavsetning som skal dekke øvrige påregnelige tap. Vesentlige økonomiske problemer hos kunden, sannsynligheten for at kunden vil gå konkurs eller gjennomgå økonomisk restrukturering, og utsettelse og mangler ved betalinger anses som indikatorer på at kundefordringer må nedskrives.

2.14 Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter og kontantekvivalenter består av kontanter, bankinnskudd, andre kortsiktige, lett omsettelige investeringer med maksimum tre måneders opprinnelig løpetid og trekk på kassekreditt. I balansen er kassekreditt inkludert i lån under kortsiktig gjeld.

2.15 Aksjekapital, overkurs og annen innskutt egenkapital

Ordinære aksjer klassifiseres som egenkapital. Utgifter som knyttes direkte til utstedelse av nye aksjer eller opsjoner med fradrag av skatt, føres som reduksjon av mottatt vederlag i egenkapitalen.

Annen innskutt egenkapital er kapital innskutt fra eiere, men som ikke inngår i aksjekapital og overkurs. Mottatte konsernbidrag fra eiere i samme skattekonsern føres som fond og inngår i annen innskutt egenkapital.

2.16 Leverandørgjeld

Leverandørgjeld er forpliktelser til å betale for varer eller tjenester som er levert fra leverandørene til den ordinære driften. Leverandørgjeld er klassifisert som kortsiktig dersom den forfaller innen ett år eller kortere. Dersom dette ikke er tilfelle, klassifiseres det som langsiktig.

Leverandørgjeld måles til virkelig verdi ved førstegangs balanseføring. I etterfølgende perioder regnskapsføres gjeld til amortisert kost.

2.17 Lån

Lån regnskapsføres til virkelig verdi når utbetaling av lånet finner sted, med fradrag for transaksjonskostnader. I etterfølgende perioder regnskapsføres lånet til amortisert kost. Forskjellen mellom det utbetalte lånebeløpet (fratrasket transaksjonskostnader) og innløsningsverdien resultatføres over lånets løpetid som del av effektiv rente.

Ved etterfølgende måling, måles gjeldsdelen av et sammensatt instrument til amortisert kost ved å benytte effektiv rente. Egenkapitaldelen av det sammensatte instrumentet måles ikke på nytt.

2.18 Lånekostnader

Lånekostnader fra generell og spesifikk finansiering knyttet til anskaffelse, konstruksjon eller produksjon av kvalifiserende eiendeler, som er eiendeler som det vil ta en betydelig periode å ferdigstille for tiltenkt bruk eller salg, aktiveres som en del av anskaffelseskosten for eiendelen, frem til tidspunktet når eiendelen i all hovedsak er klar for tiltenkt bruk eller salg.

Alle andre rentekostnader kostnadsføres i den perioden de påløper.

2.19 Betalbar og utsatt skatt

Skattekostnaden består av betalbar skatt og utsatt skatt. Skatt blir resultatført, bortsett fra når den relaterer seg til poster som er ført over utvidet resultat eller direkte mot egenkapitalen. Hvis det er tilfellet, blir skatten også ført over utvidet resultat eller direkte mot egenkapitalen.

Betalbar skatt for perioden beregnes i samsvar med de skattelover og skatteregler som er vedtatt, eller i hovedsak vedtatt på balansedagen i de land der selskapet og datterselskaper opererer og genererer skattepliktig inntekt. Ledelsen vurderer løpende de standpunkter som er hevdet i selvangivelsene der gjeldende skattelover er gjenstand for fortolkning. Basert på ledelsens vurdering, foretas avsetninger til forventede skattebetalinger der dette anses nødvendig.

Det er beregnet utsatt skatt på midlertidige forskjeller mellom skattemessige og konsoliderte regnskapsmessige verdier på eiendeler og gjeld. Utsatt skatt beregnes ikke på goodwill. Dersom en midlertidig forskjell oppstår ved første gangs balanseføring av en gjeld eller eiendel i en transaksjon, som ikke er en virksomhetssammenslutning, og som på transaksjonstidspunktet verken påvirker regnskaps- eller skattemessig resultat, blir utsatt skatt ikke balanseført. Utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser og skattelover som er vedtatt eller i det alt vesentlige er vedtatt på balansedagen, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres eller når den utsatte skatten gjøres opp.

Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidig skattepliktig inntekt vil foreligge der de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes.

Utsatt skatt beregnes på midlertidige forskjeller fra investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper, bortsett fra når konsernet har kontroll over tidspunktet for reversering av de midlertidige forskjellene, og det er sannsynlig at de ikke vil bli reversert i overskuelig fremtid.

Utsatt skattefordel og utsatt skatt motregnes dersom det er en juridisk håndhevbar rett til å motregne eiendeler ved betalbar skatt mot forpliktelser ved betalbar skatt, og utsatt skattefordel og utsatt skatt gjelder inntektsskatt som ilegges av samme skattemyndighet for enten samme skattepliktige foretak eller forskjellige skattepliktige foretak som har til hensikt å gjøre opp forpliktelser og eiendeler ved betalbar skatt netto.

2.20 Ansatteytelser

Selskapet har flere pensjonsordninger, både innskuddsordninger og ytelsesordninger. Konsernet er underlagt de norske kravene om obligatorisk tjenstepensjon. Konsernet har pensjonsordninger som oppfyller kravene.

a) Pensjonsforpliktelser

I en innskuddsordning innbetaler selskapet til offentlige eller private ordninger det de har forpliktet seg til ved avtale, er forpliktet til ved lov eller på frivillig basis skyter inn. Selskapet har ikke ytterligere forpliktelser utover denne innbetalingen. Innskuddet føres som lønnskostnad når de påløper. Forskuddsbetalinger balanseføres som en eiendel i den grad de kan brukes til å dekke fremtidige premier eller bli tilbakebetalt.

Deler av innskuddspensjonen innbetales ikke til en ordning, men avsettes som pensjonsforpliktelse inntil pensjonen skal utbetales.

En ytelsesordning er definert som en ordning som ikke er en innskuddsordning. Regnskapsmessig forpliktelse for ytelsesordningene er nåverdien av forpliktelsen på balansedagen, med fradrag for virkelig verdi av pensjonsmidlene. Bruttoforpliktelsen diskonteres til nåverdi ved bruk av renten på høykvalitets bedriftsobligasjoner utstedt i den valuta som forpliktelsen skal utbetales, og med tilnærmet lik løpetid som utbetalingshorisonten av forpliktelsen. I land som ikke har et likvid marked i slike obligasjoner anvendes markedsrenten på statsobligasjoner.

Periodens kostnad ved pensjonsopptjening føres som en lønnskostnad. Denne kostnaden inkluderer økningen i pensjonsforpliktelsen som følge av opptjening i inneværende år, endringer, avkortning og oppgjør. Virkningen på tidligere opptjente rettigheter som følge av endringer i ordningenes ytelser resultatføres umiddelbart. Gevinster og tap som oppstår ved rekalkulering av forpliktelsen som følge av erfaringsavvik og endringer i aktuarmessige forutsetninger føres mot egenkapitalen via utvidet resultat i perioden de oppstår.

b) Sluttvederlag

Sluttvederlag kommer til utbetaling når ansettelsesforholdet blir avsluttet av selskapet før normal pensjonsalder, eller når ansatte frivillig godtar nedbemanning mot en kompensasjon. Konsernet innregner sluttvederlaget på det tidligste av de følgende tidspunkter: a) når tilbud om sluttvederlag ikke lenger kan trekkes tilbake; eller b) når selskapet innregner kostnadene i forbindelse med restrukturering slik dette er definert i IAS 37 og restruktureringen inkluderer sluttvederlag. I tilfeller der tilbud om sluttvederlag gis for å oppmuntre til frivillig avgang, måles forpliktelsen basert på antall ansatte som forventes å akseptere tilbudet.

2.21 Avsetninger

Konsernet regnskapsfører avsetninger for miljøforpliktelser, tapskontrakter, restruktureringer og rettslige krav når det eksisterer en juridisk eller selvpålagt forpliktelse som følge av tidligere hendelser, det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen vil komme til oppgjør ved en overføring av økonomiske ressurser, og forpliktelsens størrelse kan estimeres med tilstrekkelig grad av pålitelighet.

I tilfeller hvor det foreligger flere forpliktelser av samme natur, fastsettes sannsynligheten for at forpliktelsene vil komme til oppgjør ved å vurdere forpliktelser av denne typen under ett. Det gjøres derfor en avsetning selv om sannsynligheten for oppgjør knyttet til det enkelte forholdet kan være lav.

For mottatt avfall som ikke er levert endelig nedstrømsløsning gjøres det avsetning for pådratt behandlings- og nedstrømskostnad. Dette blir i regnskapet klassifisert som annen kortsiktig gjeld.

2.22 Inntektsføring

Inntekter måles til virkelig verdi av vederlaget, netto etter fradrag for returer og merverdiavgift, rabatter og andre avslag. Inntekt resultatføres når den kan måles pålitelig, det er sannsynlig at de økonomiske fordelene vil tilflyte foretaket og kriteriene knyttet til de ulike formene for inntekt beskrevet nedenfor er oppfylt. Estimaterne for inntektsføring er basert på historikk, vurdering av type kunde og transaksjon samt spesifikke forhold knyttet til den enkelte transaksjon.

a) Positive avfallstyper

Konsernet bearbeider og selger en rekke avfallstyper som gir nedstrøms inntekter. Dette er i hovedsak metaller, papir, plast og trevirke. Positive fraksjoner inntektsføres på leveringstidspunktet, når risiko og kontroll har gått over til kjøper.

b) Negative avfallstyper

Konsernet bearbeider og selger en rekke avfallstyper som gir nedstrøms kostnader. Dette er i hovedsak næringsavfall, farlig avfall og inerte masser. Negative fraksjoner inntektsføres på mottakstidspunkt, hvor konsernet overtar risiko for videre behandling og nedstrømsløsning.

c) Tjenester

Konsernet leverer renovasjon- og transporttjenester, industriservice samt rivning og miljøsanering. Tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

d) Leieinntekter

Leieinntekter er i hovedsak knyttet til utleie av container og utstyr samt husleie. Leieinntekter inntektsføres lineært over leieperioden.

2.23 Renteinntekter

Renteinntekter resultatføres i henhold til effektiv rente. Ved nedskrivning av lån og fordringer, reduseres fordringens balanseførte verdi til gjenvinnbart beløp.

2.24 Utbytte

Utbyttebetalinger og konsernbidrag til morselskapets aksjonær klassifiseres som gjeld fra og med det tidspunkt utbyttet er fastsatt av generalforsamlingen. Utbytteinntekter resultatføres når rett til å motta betaling oppstår.

2.25 Leieavtaler

Leieavtaler der en vesentlig del av risiko og avkastning knyttet til eierskap fortsatt ligger hos utleier, klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Leiebetaling ved operasjonelle avtaler (med fradrag for eventuelle økonomiske insentiver fra utleier) kostnadsføres lineært over leieperioden.

Leieavtaler knyttet til varige driftsmidler hvor konsernet i hovedsak innehar all risiko og avkastning knyttet til eierskapet, blir klassifisert som finansielle leieavtaler. Finansielle leieavtaler blir ved leieperiodens begynnelse regnskapsført til det laveste av driftsmiddelets virkelig verdi og minsteleiens nåverdi.

Hver leiebetaling blir fordelt mellom forpliktelsen og finanskostnader for å oppnå en konstant periodisk rente på forpliktelsens gjenstående saldo. Den korresponderende leieforpliktelsen (med fradrag for finanskostnader) blir inkludert i annen langsiktig gjeld. Renteelementet i finanskostnaden kostnadsføres over leieperioden for å oppnå en konstant periodisk rente på forpliktelsens gjenværende saldo for hver periode. Varige driftsmidler under finansielle leieavtaler avskrives over den korteste av perioden for eiendelens utnyttbare levetid og leieavtalens løpetid.

3 Viktige regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger

Estimater og skjønnsmessige vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og andre faktorer, inklusive forventninger om fremtidige hendelser som anses å være rimelige under nåværende omstendigheter. Konsernet utarbeider estimater og gjør antakelser/forutsetninger knyttet til fremtiden. De regnskapsestimater som følger av dette vil pr. definisjon sjelden være fullt ut i samsvar med det endelige utfall. Estimater og antakelser/forutsetninger som representerer en betydelig risiko for vesentlige endringer i balanseført verdi på eiendeler og gjeld i løpet av neste regnskapsår, drøftes nedenfor.

Estimert verdifall på goodwill og immaterielle eiendeler

Konsernet gjennomfører årlig tester for å vurdere verdifall på goodwill og immaterielle eiendeler, jf note 2.6. Gjenvinnbart beløp fra kontantgenererende enheter er fastsatt ved beregninger av bruksverdi. I beregning av framtidige kontantstrømmer er det benyttet budsjetter, samt beregnet terminalverdier for evig framtidig kontantstrømmer. I beregning av nåverdi for framtidige kontantstrømmer har ledelsen estimert diskonteringsrente. Se note 12 for detaljer knyttet til estimatet og sensitivitetsberegninger.

Utsatt skatt/skattefordel

Konsernet balansefører utsatt skattefordel knyttet til framførbare underskudd som oppstår når konsernet har høyere skattemessige kostnader enn skattemessige inntekter. Balanseføring forutsetter at framtidig inntjening muliggjør utnyttelsen av underskuddet. I ledelsens vurdering av framtidig utnyttelse av framførbare underskudd er det brukt budsjetter som estimerer framtidige inntekter og kostnader. Budsjettene er basert på gjeldene strategiske planer for de kommende tre år og budsjetter for de påfølgende to år. Det er betydelig usikkerhet knyttet til estimatet hva gjelder framtidige budsjetter og tidfesting av forventet tidspunkt for utnyttelsen av framførbare underskudd. Se note 11 for spesifikasjon av midlertidige forskjeller og antatt tidfesting for utnyttelse av utsatt skattefordel.

Avsetning for miljøforpliktelser

Konsernet har aktiviteter som over tid kan påvirke landområder med tanke på miljøeffekter. Dette vil kunne gi opphav til opprydningsforpliktelser som må gjennomføres i fremtiden. Avsetningene for disse forpliktelsene er basert på ledelsens vurdering av sannsynligheten for at det foreligger en forpliktelse for opprydding og beste estimat på framtidig kostnad knyttet til forholdet. Det er knyttet betydelig usikkerhet til vurderingen av hvorvidt det foreligger en opprydningsforpliktelse, og til estimater for forventet framtidig kostnad, samt tidfestingen av når denne kommer til oppgjør. Se note 21 for ytterligere informasjon om avsetningene for miljøforpliktelser ved årsslutt.

4 Segmentinformasjon

Konsernledelsen utgjør konsernets øverste beslutningstaker. Driftssegmentene baseres på den rapporteringen konsernledelsen styrer etter når den tilordner ressurser og vurderer lønnsomhet.

Konsernledelsen vurderer segmentene ut fra det samlede tjenestetilbudet innenfor satsningen gjenvinning og miljøtjenester. Konsernet er inndelt i divisjonene Gjenvinning, Metall, Industri og Offshore og Downstream. Samt fokuserte forretningsområder gjennom Renovasjon, Vekst, Entreprenør og Annet. Andre forretningsområder består av Downstream, Vekst og Entreprenør. Hovedkontoret, eiendomsselskapene og eliminerings er slått sammen til HK og eliminerings.

Inntekter fra eksterne kunder rapporteres til konsernledelsen basert på prinsippene beskrevet i note 2 og er konsistent med resultatregnskapet.

Inntekter per segment 2016 (NOK'000)	Eksterne inntekter	Inter segment inntekter	Sum segment inntekter
Gjenvinning	1 836 348	378 544	2 214 892
Metall	746 817	3 066	749 882
Renovasjon	319 599	4 240	323 839
Industri og Offshore	299 963	5 110	305 073
Andre forretningsområder	784 964	38 385	823 348
HK og eliminerings	9 244	(429 345)	(420 100)
Sum	3 996 934	-	3 996 934

Inntekter per segment 2015 (NOK'000)	Eksterne inntekter	Inter segment inntekter	Sum segment inntekter
Gjenvinning	1 613 534	351 649	1 965 182
Metall	797 654	8 083	805 737
Renovasjon	351 614	1 106	352 720
Industri og Offshore	573 927	17 366	591 292
Andre forretningsområder	740 962	291 294	1 032 257
HK og eliminerings	6 891	(669 498)	(662 606)
Sum	4 084 582	-	4 084 582

Konsernledelsen vurderer resultatene fra segmentene basert på EBITDA før allokering av hovedkontor kostnader.

Renteinntekter og -kostnader allokteres ikke til segmenter ettersom disse aktivitetene styres av en sentral finansavdeling som håndterer konsernets likviditet.

EBITDA før interne belastninger (NOK'000)	2016	2015
Gjenvinning	211 250	174 973
Metall	1 245	104 345
Renovasjon	44 882	34 454
Industri og Offshore	5 827	59 057
Andre forretningsområder	65 602	41 080
HK og eliminerings	(19 748)	(51 541)
Sum	309 059	362 367
Avskrivninger	(233 115)	(255 815)
Finansinntekter	15 770	2 190
Finanskostnader	(207 250)	(221 302)
Netto gevinster fra tilknyttede selskap	4 378	9 599
Resultat før skatt	(111 158)	(102 962)

Konsernet har ingen enkeltkunder som utgjør mer enn 10% av salget. Tabellen under presenterer inntekter fra eksterne kunder basert på kundens hjemland.

Salgsinntekter per land (NOK'000)	2016	2015
Norge	3 135 135	3 221 747
Sverige	225 825	295 199
Nederland	243 086	174 565
Danmark	100 661	84 300
Hong Kong	99 546	106 901
Kina	59 506	75 883
Andre	133 175	125 988
Sum salgsinntekter	3 996 934	4 084 582

Det rapporteres ikke konsoliderte balanseverdier til konsernledelsen på segmentnivå. I anleggsmidler inngår driftsmidler, immaterielle eiendeler og goodwill fordelt på land.

Operasjonelle anleggsmidler per land (NOK'000)	2016	2015
Norge	2 315 114	2 361 544
Danmark	13 630	17 361
Sverige	47 638	34 629
Sum operasjonelle anleggsmidler	2 376 383	2 413 535

5 Nærstående parter

I transaksjoner med nærstående parter benyttes samme priser og vilkår som ovenfor ekstern tredjepart. Transaksjonene relaterer seg til salg/kjøp av varer og tjenester med tilknyttede selskaper og innleie av ledende personell i datterselskap.

Konsernet har hatt følgende transaksjoner med nærstående parter:

Transaksjoner og balanser mot nærstående parter (NOK'000)	2016	2015
Driftsinntekter	13 811	10 611
Driftskostnader	36 025	39 164
Kundefordringer og andre fordringer	1 856	3 580
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	2 480	3 571

Fordringer på nærstående parter forfaller til betaling én måned etter salgstidspunktet. Fordringene er usikrede og ikke rentebærende. Det er ikke avsatt for tap på fordringer på nærstående parter.

Ledende ansatte omfatter konsernledelsen og styrets medlemmer. Se note 7 for ytterligere informasjon.

Lån fra konsernselskap (NOK'000)	2016	2015
Balanseført verdi 1.1	136 226	125 474
Rentekostnader	10 928	10 752
Balanseført verdi 31.12	147 154	136 226

Lånebetingelser er omtalt i note 20.

6 Annen driftsinntekt

(NOK'000)	2016	2015
Gevinst ved salg av virksomhet	-	2 333
Gevinst ved salg av varige driftsmidler	23 365	4 078
Sum andre driftsinntekter	23 365	6 412

Gevinst ved salg av varige driftsmidler

Konsernet solgte i 2016 tre eiendommer med bokført verdi på MNOK 8.2 mot ett samlet vederlag på MNOK 25.5. Øvrige gevinster kommer fra salg av biler, maskiner og utstyr. Se note 13 for ytterligere informasjon om årets avganger.

Gevinst ved salg av virksomhet

Konsernet solgte alle aksjene i det tidligere datterselskapet Tomwil Transport AS i 2015 for ett vederlag på MNOK 8.

7 Lønnskostnader

(NOK'000)	2016	2015
Lønn	794 010	814 397
Arbeidsgiveravgift	102 407	104 436
Pensjonskostnader	24 261	21 896
Andre ytelser	62 172	38 105
Sum lønnskostnader	982 850	978 833

Gjennomsnittlig antall ansatte	1 353	1 447
--------------------------------	-------	-------

Balanseført pensjonsforpliktelse 31.12

(NOK'000)	2016	2015
Ytelsespensjon	1 187	1 187
Avsatt innskuddspensjon	6 732	6 078
Sum pensjonsforpliktelse	7 919	7 265

Konsernledelsen i Norsk Gjenvinning Norge AS er definert som ledende ansatte.

Ytelser til ledende ansatte 2016 (NOK'000)	Lønn	Bonus	Pensjons- utgifter	Annen godtgjørelse	Sum ytelser	Etterlønn
Erik Osmundsen (CEO)	3 068	1 295	215	194	4 772	12 mnd
Dean Zuzic (CFO)	2 020	418	215	186	2 839	6 mnd
Hans Fredrik Wittusen (Direktør Strategi og Bærekraft)	1 378	287	215	186	2 066	6 mnd
Egil Lorentzen (Direktør Gjenvinning og Metall)	1 500	324	215	229	2 268	12 mnd
Jon Tarjei Bergan (Direktør Downstream)	1 687	264	215	178	2 344	9 mnd
Ingrid Bjørdal (Direktør organisasjonsutvikling og compliance)	1 265	89	163	166	1 683	12 mnd
Runa Opdal Kerr*	665	-	62	238	965	-
Jon Ola Stokke*	1 687	237	160	131	2 215	-

Ytelser til ledende ansatte 2015 (NOK'000)	Lønn	Bonus	Pensjons- utgifter	Annen godtgjørelse	Sum ytelser	Etterlønn
Erik Osmundsen (CEO)	2 989	1 125	209	233	4 556	12 mnd
Dean Zuzic (CFO)	1 948	396	209	173	2 726	6 mnd
Runa Opdal Kerr (Juridisk direktør)	1 473	294	209	296	2 272	12 mnd
Hans Fredrik Wittusen (Direktør Strategi og Bærekraft)	1 347	198	209	191	1 945	6 mnd
Jon Ola Stokke (Direktør Gjenvinning)	1 549	188	209	191	2 137	12 mnd
Egil Lorentzen (Direktør Metall)	1 471	282	209	216	2 178	12 mnd
Ivar Hagemoen (Direktør Industri og Offshore)	1 293	66	171	172	1 701	Ingen
Jon Tarjei Bergan (Direktør Downstream)	1 662	236	209	186	2 293	9 mnd

* Juridisk direktør og Direktør Divisjon Gjenvinning forlot begge konsernet i løpet av 2016.

Det er ikke gitt lån/sikkerhetsstillelse til daglig leder eller styrets leder. Det er ikke gitt aksjeverdibasert godtgjørelser eller lån til fordel for ledende ansatte. Ledende ansatte eier aksjer direkte i POS Holding AS, som er VV Holding AS sitt morselskap, og/eller indirekte gjennom eierskap i GN Invest AS.

Ytelser til medlemmer av konsernstyret

Medlemmene av konsernstyret har mottatt styrehonorar og annen godtgjørelse fra Norsk Gjenvinning Norge AS. Ytelser for vederlag ved ansettelse er ikke inkludert i tabellen.

(NOK'000)		Styrehonorar	Annen godtgjørelse	2016	2015
Ole Enger	Styrets leder ⁽¹⁾	-	-	-	-
Per-Anders Hjort	Styrets nestleder og leder av revisjonskomiteen (AC) ⁽²⁾	500	445	945	-
Hugo Lund Maurstad	Styremedlem ⁽³⁾	-	-	-	-
Pål Stampe	Styremedlem og medlem AC ⁽⁴⁾	-	-	-	-
Maria Tallaksen	Styremedlem og medlem AC ⁽³⁾	-	-	-	-
Yngve Longva Moland	Styremedlem, ansattrepresentant ⁽³⁾	-	-	-	-
Lasse Stenskrog	Styremedlem, ansattrepresentant ⁽³⁾	-	-	-	-
Cecilie Skauge	Styremedlem, ansattrepresentant ⁽³⁾	-	-	-	-
Håkon Jahr	Styremedlem og medlem AC ⁽⁵⁾	250	-	250	250
Ylva Lindberg	Styremedlem og medlem AC ⁽⁵⁾	250	-	250	250
Reynir Kjær Indahl	Styremedlem og medlem AC ⁽⁶⁾	250	250	500	1 000
		1 250	695	1 945	1 500

⁽¹⁾ fra februar 2017, ⁽²⁾ var styreleder fra mars 2016 til februar 2017, ⁽³⁾ fra august 2016, ⁽⁴⁾ fra mars 2016, ⁽⁵⁾ til august 2016, ⁽⁶⁾ til mars 2016

8 Andre driftskostnader

Andre driftskostnader fordeler seg på følgende hovedkategorier:

(NOK'000)	2016	2015
Lokalkostnader*	216 522	193 147
Kostnader til driftsmateriell	310 106	319 628
Fremmedtjenester	55 425	60 652
Forsikringer	27 508	22 704
Tap på fordringer og kontrakter	4 360	11 153
Andre kostnader	117 505	119 085
Sum andre driftskostnader	731 427	726 370

* I 2015 reverserte konsernet en avsetning for forpliktelse fra 2014 på 10,9 millioner som er presentert som en negativ kostnad på lokalkostnader. Avsetningen gjaldt en tingretts dom fra 2014 hvor konsernet ble dømt til å betale ett regresskrav. Denne dommen ble reversert i 2015 gjennom en anke til lagmannsretten hvor konsernet vant frem.

Kostnadsført godtgjørelse til revisor (eks mva)		
(NOK'000)	2016	2015
Lovpålagt revisjon (inkl. teknisk bistand med årsregnskap)	4 840	5 018
Andre attestasjonstjenester	565	600
Skatterådgivning (inkl. teknisk bistand med ligningspapirer)	1 512	2 387
Annen bistand	882	1 276
Sum godtgjørelse til revisor	7 799	9 282

Operasjonelt leasede driftsmidler

Konsernet leier en rekke driftsmidler på operasjonelle leieavtaler. Årlig leiekostnad inngår som leiekostnad i regnskapslinjen andre driftskostnader. Leiekostnaden er fordelt på følgende kategorier:

Operasjonelle leieavtaler – årlig leiekostnad		
(NOK'000)	2016	2015
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	167 569	162 328
Maskiner, anlegg og biler	55 136	63 425
Øvrig driftsløsøre	1 010	1 432
Sum årlige leiekostnader	223 715	227 185

Tomter, bygninger og annet fast inventar leies på avtaler som går fra 1 til 20 år. Leie av maskiner, anlegg og biler skjer på 1-8 års avtaler. Øvrig driftsløsøre som inventar, kontormaskiner ol leies på 1 til 3 års avtaler.

Operasjonelle leieavtaler – fremtidig minimumsleie		
(NOK'000)	2016	2015
Forfall innen 1 år	195 320	178 276
Forfall mellom 1 og 5 år	569 720	548 223
Forfall senere enn 5 år	829 028	685 671
Sum fremtidig minimumsleie operasjonell leasing	1 594 069	1 412 170

9 Netto andre gevinster(-)/tap

(NOK'000)	2016	2015
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet		
Metallderivater	(942)	2 649
Netto valuta knyttet til drift		
Valutagevinst	(10 622)	(21 754)
Valutatap	13 144	15 863
Netto andre gevinster(-)/tap	1 580	(3 242)

Valutagevinster og –tap i driftsselskapene klassifiseres på regnskapslinjen netto andre gevinster(-)/tap i oppstillingen av resultat.

10 Finanskostnader og –inntekter

Konsernets finanskostnader er primært knyttet til renter på langsiktig finansiering gjennom obligasjonslån og rentebytteavtaler. Videre har konsernet en kredittfasilitet for leasing. Se note 20 for beskrivelse og betingelser knyttet til de forskjellige lånene.

(NOK'000)	2016	2015
Renter på kortsiktig gjeld mot kredittinstitusjoner	4 308	3 382
Renter på obligasjonslån	143 262	148 962
Renter på rentebytteavtaler - kontantstrømsikring	26 785	25 905
Renter på aksjonærlån	10 928	10 756
Renter på finansielle leieavtaler	4 759	2 792
Annen rentekostnad	3 969	2 615
Netto valutatap	-	12 963
Annen finanskostnad	13 238	13 927
Sum finanskostnader	207 250	221 302

(NOK'000)	2016	2015
Renteinntekter	1 206	1 747
Netto valutagevinst	13 590	-
Annen finansinntekt	5	443
Sum finansinntekter	15 770	2 190

11 Skattekostnad

Spesifikasjon av midlertidige forskjeller

(NOK'000)	2016	2015
Merverdier konsern fra oppkjøp (immaterielle eiendeler)	133 225	164 693
Driftsmidler	(234 268)	(123 193)
Fordringer	3 330	7 467
Leasing	1 981	(1 960)
Gevinst- og taps konto	168 543	185 888
Regnskapsmessige avsetninger	(127 581)	(146 223)
Netto pensjonsmidler	(7 919)	(7 265)
Finansielle instrumenter	31 231	38 340
Rentesikring	(24 885)	(59 635)
Netto midlertidige forskjeller	(56 343)	58 112
Avskåret rentefradrag	(50 916)	(18 867)
Underskudd til fremføring	(161 353)	(179 455)
Grunnlag for utsatt skatt	(268 611)	(140 210)
Utsatt skatt forpliktelse	31 794	41 174
Utsatt skattefordel	(96 262)	(76 226)
Netto utsatt skattefordel (-) i balansen	(64 468)	(35 052)

Utsatt skatt forpliktelse knytter seg i sin helhet til merverdier konsern fra oppkjøp.

Spesifikasjon aldersfordeling utsatt skatt

(NOK'000)	2016	2015
Utsatt skatt forpliktelse:		
- Forventes gjort opp innen 12 måneder	5 706	7 944
- Forventes gjort opp senere enn 12 måneder	26 088	33 230
Utsatt skattefordel:		
- Forventes gjort opp innen 12 måneder	-	-
- Forventes gjort opp senere enn 12 måneder	(96 262)	(76 226)
Netto utsatt skattefordel (-) i balansen	(64 468)	(35 052)

Endring i netto utsatt skattefordel i balansen

(NOK'000)	2016	2015
Inngående balanse	(35 052)	(4 987)
Skatteeffekt av oppkjøp i regnskapsåret	(4 374)	-
Skatteeffekt av konsernbidrag fra morselskap	2 597	-
Skatteeffekt av estimatavvik pensjon ført mot utvidet resultat	-	17
Skatteeffekt av rentebytteavtaler ført mot utvidet resultat	8 936	3 301
Endring utsatt skatt i skattekostnad	(36 565)	(33 383)
Omregningsdifferanser	(10)	-
Netto utsatt skattefordel (-) i balansen	(64 468)	(35 052)

Betalbar skatt i balansen

(NOK'000)	2016	2015
Betalbar skatt	14 456	5 601
Forskuddsskatt og øvrig til gode skatt	(2 484)	(3 641)
Betalbar skatt i balansen	11 971	1 960

Fordeling av skattekostnaden

(NOK'000)	2016	2015
Betalbar skatt	11 116	5 601
For mye/for lite avsatt tidligere år	445	(8 299)
Endring i utsatt skatt	(36 565)	(33 383)
Skattekostnad	(25 003)	(36 081)

Forklaring av skattekostnaden

(NOK'000)	2016	2015
Resultat før skattekostnad	(111 158)	(102 962)
Skatt beregnet med nominell skattesats på resultat	(27 790)	(27 800)
Skattemessig ikke fradragsberettigede kostnader / skattepliktige inntekter	29	(1 293)
Effekt av endret skattesats	2 484	2 804
Effekt av forskjellige skatteregimer	(171)	-
Justering estimert skattekostnad tidligere år	445	(9 792)
Skattekostnad	(25 003)	(36 081)

Veid gjennomsnittlig skattesats	22,5 %	35,0 %
---------------------------------	--------	--------

12 Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler 2016 (NOK'000)	Varemerker	Kunde- kontrakter og -relasjoner	Andre immaterielle eiendeler	Goodwill	Sum
Anskaffelseskost 1.1	35 000	316 341	71 219	1 229 559	1 652 119
Virksomhetssammenslutninger*	-	-	-	6 427	6 427
Tilganger	-	-	6 429	-	6 429
Reklassifiseringer	-	661	-	-	661
Anskaffelseskost 31.12.	35 000	317 002	77 648	1 235 986	1 665 636
Akkumulerte avskrivninger 1.1.	-	213 097	57 455	-	270 552
Avskrivninger	-	30 680	3 770	-	34 450
Akkumulert avskrivninger 31.12.	-	243 777	61 225	-	305 002
Bokført verdi 31.12.	35 000	73 225	16 424	1 235 986	1 360 635
Estimert levetid		5-10 år	3-5 år		
Avskrivningsmetode		Lineær	Lineær		

* Konsernet har i 2016 kjøpt 100% av aksjene i Sortera Norge AS, jf note 26.

Immaterielle eiendeler 2015 <i>(NOK'000)</i>	Varemerker	Kunde- kontrakter og -relasjoner	Andre immaterielle eiendeler	Goodwill	Sum
Anskaffelseskost 1.1	35 000	321 699	51 545	1 229 559	1 637 803
Tilganger gjennom året	-	-	4 200	-	4 200
Reklassifiseringer	-	(5 358)	15 473	-	10 116
Anskaffelseskost 31.12.	35 000	316 341	71 219	1 229 559	1 652 119
Akkumulerte avskrivninger 1.1.	-	171 863	40 694	-	212 557
Avskrivninger	-	46 592	15 897	-	62 489
Reklassifiseringer	-	(5 358)	864	-	(4 494)
Akkumulert avskrivninger 31.12.	-	213 097	57 455	-	270 552
Bokført verdi 31.12.	35 000	103 244	13 764	1 229 559	1 381 566
Estimert levetid		5-10 år	3-5 år		
Avskrivningsmetode		Lineær	Lineær		

Varemerker

Ved oppkjøpet av Veolia Miljø AS i 2011 overtok konsernet rettighetene til varemerkene Norsk Gjenvinning og Grønt Ansvar.

Kundekontrakter og relasjoner

I forbindelse med oppkjøpet av Veolia Miljø AS og Veidekke Gjenvinning AS i 2011, samt ved andre mindre oppkjøp, ble det identifisert verdier knyttet til kundekontrakter og kunderelasjoner. Kundekontrakter består av spesifikke kontrakter innen konsernets ulike forretningsområder, hvor det er gjort en konkret vurdering av alle større langtidskontrakter.

Videre er det identifisert vesentlige verdier knyttet til konsernets kunderelasjoner. Det er identifisert et betydelig antall kunder, og analyser av historiske data viser at konsernet opplever en høy kundelojalitet og lav avgang av kunder. Verdien på kundeforholdene er beregnet basert på forventet omsetning, justert for kontraktsfestet omsetning og redusert for forventet kundeavgang.

Andre immaterielle eiendeler

Posten består i hovedsak av aktiverte kostnader knyttet til implementering av ERP-systemer for konsernet.

Goodwill

Goodwill er allokert per segment. Segmentene er valgt som nivå for testing av nedskrivning av goodwill. Goodwill stammer i hovedsak fra oppkjøpene av Veolia Miljø AS og Veidekke Gjenvinning AS i 2011, samt flere mindre oppkjøp i perioden 2012-2014.

Konsernets inndeling i segmenter fremgår av note 4. Under vises hvordan goodwill er allokert pr. driftssegment.

Goodwill per segment 2016 <i>(NOK'000)</i>	1.1	Tilgang	Avgang	Nedskrivning	Andre justeringer	31.12
Gjenvinning	721 407	6 427	-	-	130 000	857 834
Metall	182 000	-	-	-	-	182 000
Renovasjon	109 000	-	-	-	-	109 000
Industri og Offshore	177 000	-	-	-	(130 000)	47 000
Andre forretningsområder	40 153	-	-	-	-	40 153
Sum goodwill	1 229 560	6 427	-	-	-	1 235 987

I 2016 ble virksomhetsområdene Farlig avfall og Kommunalteknisk overdratt fra Divisjon Industri & Offshore til Divisjon Gjenvinning.

Goodwill per segment 2015 (NOK'000)	1.1	Tilgang	Avgang	Nedskrivning	Andre justeringer	31.12
Gjenvinning	721 407	-	-	-	-	721 407
Metall	182 000	-	-	-	-	182 000
Renovasjon	109 000	-	-	-	-	109 000
Industri og Offshore	177 000	-	-	-	-	177 000
Andre forretningsområder	40 153	-	-	-	-	40 153
Sum goodwill	1 229 560	-	-	-	-	1 229 560

Nedskrivningstest goodwill og varemerker

Konsernet har foretatt en nedskrivningstest på balanseført verdi varemerke og goodwill som følge av at disse eiendelene har udefinert levetid. Bruksverdi ble benyttet som mål på gjenvinnbart beløp. Testen omfatter netto nåverdianalyse av forventet framtidig kontantstrøm fra kontantgenererende enheter. Konsernet har identifisert virksomhet organisert i segmenter som respektive enheter for nedskrivningstest av goodwill. Nedskrivningstesten avdekket ikke behov for nedskrivning.

Kontantstrømmodell

Modellen er basert på fem års prognose av diskonterte kontantstrømmer basert på konsernets forretningsplan, tillagt en terminalverdi kalkulert med Gordons formel. Netto diskontert kontantstrøm er kalkulert før skatt. Modellen er basert på følgende antagelser:

Kontantstrøm

Med utgangspunkt i markedsutviklingen de siste årene, business planen ved oppkjøpet av Veolia Miljø og Veidekke Gjenvinning, samt føringer gitt av styret og eierne er det utarbeidet en strategisk plan for konsernet for årene 2017-2019. Den strategiske planen for kommende tre år (NG Flow) er fokusert på en industrialisering mot foregående plan hvor kostnadskutt har stått i fokus (NG 200). Terminalleddet er beregnet med en årlig vekstrate på 2%.

WACC (Weighted average cost of capital)

For å beregne diskonteringsrente har konsernet benyttet CAPM som metode, og WACC er beregnet til 12,4% før skatt. Egenkapitalkostnad er beregnet basert på norske 10 års statsobligasjoner, justert for en risikopremie og en illikviditetspremie knyttet til konsernet. Gjeldskostnad er beregnet basert på konsernets langsiktige finansiering og mål for gjeldsgrad.

En reduksjon på 1% i årlig vekstrate i terminalleddet vil ikke påvirke konklusjonen i nedskrivningstesten. Tilsvarende gjelder en 1% økning i WACC.

13 Varige driftsmidler

Varige driftsmidler 2016 (NOK'000)	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og anlegg	Driftsløsøre, inventar, kontormaskiner o.l.	Anlegg under utførelse	Sum
Anskaffelseskost 1.1	414 425	1 002 612	358 152	20 721	1 795 910
Virksomhetssammenslutninger*	-	11 040	233	-	11 273
Tilganger	33 064	92 933	57 625	10 872	194 494
Reklassifiseringer	3 308	13 388	525	(17 882)	(661)
Salg	(18 230)	(37 396)	(457)	-	(56 084)
Utrangering	(38 432)	(219 323)	(91 137)	-	(348 892)
Omregningsdifferanse	(41)	(10 313)	(206)	2	(10 558)
Anskaffelseskost 31.12.	394 094	852 941	324 735	13 713	1 585 483

Akkumulerte av- og nedskrivninger 1.1.	115 624	503 527	144 791	-	763 942
Avskrivninger	32 633	102 657	57 366	-	192 656
Nedskrivninger	3 429	2 232	348	-	6 009
Salg	(7 111)	(30 528)	(349)	-	(37 988)
Utrangering	(38 432)	(219 323)	(91 137)	-	(348 892)
Omregningsdifferanse	(28)	(5 819)	(146)	-	(5 992)
Akkumulert av- og nedskrivninger 31.12.	106 115	352 746	110 873	-	569 735

Bokført verdi 31.12.	287 978	500 194	213 862	13 713	1 015 748
Estimert levetid	10 år -evig	5-10 år	3-10 år		
Avskrivningsmetode	Lineær	Lineær	Lineær		

Varige driftsmidler 2015 (NOK'000)	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og anlegg	Driftsløsøre, inventar, kontormaskiner o.l.	Anlegg under utførelse	Sum
Anskaffelseskost 1.1	401 758	946 364	324 413	7 279	1 679 814
Tilganger ved kjøp av virksomhet	-	-	-	-	-
Tilganger gjennom året	15 352	82 503	49 506	13 442	160 803
Reklassifiseringer	(2 724)	2 508	(15 257)	-	(15 473)
Salg	-	(24 818)	(248)	-	(25 066)
Salg av selskaper/virksomhet	-	(13 609)	(451)	-	(14 060)
Omregningsdifferanse	39	9 664	190	-	9 893
Anskaffelseskost 31.12.	414 425	1 002 612	358 152	20 721	1 795 910

Akkumulerte av- og nedskrivninger 1.1.	79 474	415 214	96 125	-	590 813
Avskrivninger gjennom året	33 853	101 994	49 253	-	185 100
Nedskrivninger	2 273	5 604	349	-	8 226
Salg	-	(17 727)	(43)	-	(17 770)
Salg av selskaper/virksomhet	-	(7 293)	(173)	-	(7 466)
Reklassifiseringer	-	-	(864)	-	(864)
Omregningsdifferanse	24	5 735	144	-	5 903
Akkumulert av- og nedskrivninger 31.12.	115 624	503 527	144 791	-	763 942

Bokført verdi 31.12.	298 801	499 085	213 361	20 721	1 031 968
Estimert levetid	10 år -evig	5-10 år	3-10 år		
Avskrivningsmetode	Lineær	Lineær	Lineær		

* konsernet har i 2016 kjøpt alle utestående aksjer i Sortera Norge AS. Se note 26 for ytterligere informasjon knyttet til virksomhetssammenslutningen.

Konsernet har inngått avtaler som gir framtidige investeringsforpliktelser knyttet til anleggsmidler. Inngåtte kontrakter på investeringer som ikke har begynt å løpe pr 31.12:

Investeringsforpliktelser (NOK'000)	2016	2015
Varige driftsmidler	21 921	34 812
Sum investeringsforpliktelser	21 921	34 812

Finansielt leasede driftsmidler

Konsernet leaser en rekke forskjellige maskiner og kjøretøy under finansiell lease. Driftsmidlene inngår i kategorien maskiner og anlegg med følgende balanseført verdi:

Finansiell leasing – bokført verdi (NOK'000)	2016	2015
Anskaffelseskost – balanseført leieavtale	224 977	226 205
Akkumulert avskrivning	(123 416)	(161 081)
Balanseført verdi 31.12.	101 561	65 124

For ytterligere informasjon knyttet til finansielle leieavtaler se note 20.

Konsernet vurderer løpende strategiske- og finansielle muligheter for å optimalisere verdien på konsernets eiendomsmasse. Dette inkluderer vurderinger av potensielle salg- og tilbakeleie kontrakter for enkelte av eiendommene som konsernet besitter. På tidspunkt for avleggelse av dette årsregnskapet er alle eiendommer og anlegg som potensielt kan inngå i fremtidige transaksjoner klassifisert som varige driftsmidler.

14 Investeringer i tilknyttede selskaper

Konsernet har interesser i fire tilknyttede selskap. Opplyst eierandel tilsvarer stemmeandel.

(NOK'000)	Forretningskontor	Eierandel
		2016
Østlandet Gjenvinning AS	Hamar	50 %
Egersund Omsetningsgård AS	Egersund	50 %
Pasa AS	Porsgrunn	38 %
Heggvin Alun AS	Hamar	50 %

Følgende tabell viser bevegelsen i balanseført verdi av konsernets andel i de tilknyttede selskapene;

(NOK'000)	1.1	Investering	Utbytte	Andel av resultat	31.12
Østlandet Gjenvinning AS	9 271	-	(2 002)	4 375	11 644
Egersund Omsetningsgård AS	2 113	-	-	16	2 129
Pasa AS	664	-	-	26	690
Heggvin Alun AS	345	350	-	(38)	657
Sum	12 393	350	(2 002)	4 378	15 119

Salg av eierandel

Eierandelen i Retura Norge AS (30 %) ble solgt i 2015. Vederlaget ved transaksjonen var MNOK 8,5.

Interessen i Østlandet Gjenvinning AS er vurdert å være vesentlig for konsernet. Østlandet Gjenvinning AS har kontroll over selskapene Litra Containerservice AS og Retura Glåma AS. Følgende tabell oppsummerer finansielle nøkkeltal for konsernet Østlandet Gjenvinning AS (100%). Årsresultat er for konsernet som helhet – både aksjonærer i morselskapet og minoritet i datterselskapene.

Finansielle nøkkeltall Østlandet Gjenvinning med døtre

(NOK'000)	2016	2015
Driftsinntekter	174 276	169 488
Årsresultat	8 554	7 239
Omløpsmidler	56 092	49 916
Anleggsmidler	43 517	48 445
Sum eiendeler	99 609	98 361
Egenkapital	41 662	38 352
Kortsiktig gjeld	31 553	29 455
Langsiktig gjeld	26 394	30 554
Sum egenkapital og gjeld	99 609	98 361

15 Varer

(NOK'000)	2016	2015
Råvarer	46 504	42 399
Ferdig tilvirkede varer	33 362	36 438
Reservedeler	5 199	8 698
Sum varelager	85 065	87 536

(NOK'000)	2016	2015
Varebeholdning vurdert til anskaffelseskost	85 065	87 536
Sum varelager	85 065	87 536

Varelager består av positive fraksjoner hvor konsernet kjøper produktene fra oppstrømsleverandører. I linjen varekostnad inngår kostnad knyttet til innkjøp av positive fraksjoner som er solgt i regnskapsåret.

Det er innregnet varekostnader fra solgte varer i 2016 med TNOK 589 152 (2015: 452 668). Disse varekostnadene er inkludert på regnskapslinjen varekostnader. Nedskrivninger til netto realiserbar verdi er inkludert i varekostnad fra solgte varer med TNOK 4 756 (2015: 0). Regnskapslinjen varekostnad i oppstillingen av resultat består av kostnader knyttet til innkjøpte varer som beskrevet over, og varekostnader knyttet til nedstrømsløsninger for negative fraksjoner.

16 Kundefordringer og andre fordringer

(NOK'000)	2016	2015
Kundefordringer (brutto)	492 957	475 114
Avsetning for tap på kundefordringer	(8 397)	(4 624)
Sum kundefordringer	484 561	470 490

(NOK'000)	2016	2015
Forskuddsbetalte kostnader	23 656	27 080
Opptjent ikke fakturert inntekt	73 980	76 194
Scomi-fordring	9 397	10 147
Andre kortsiktige fordringer	16 069	12 398
Sum andre fordringer	123 103	125 819

(NOK'000)	2016	2015
Forskuddsbetalt deponileie	33 117	21 291
Andre langsiktige fordringer	6 370	7 047
Sum andre langsiktige fordringer	39 487	28 338

Virkelig verdi av kundefordringer og andre fordringer er vurdert å ikke være vesentlig forskjellig fra bokført verdi. Forfallstabell og endring i avsetning for tap i kundefordringer er spesifisert i note 24.

Konsernet drifter deponier på leid grunn, og har påtatt seg kontraktsfestede investeringsforpliktelser i infrastruktur, lukking av deponi og øvrige installasjoner som tilfaller grunneier. Gjennomføring av investeringene er kontraktsfestet, men det er usikkerhet knyttet til størrelse på investeringen og tidfesting. Beste estimat på framtidige investeringer er:

(NOK'000)	Mindre enn ett år	Mellom ett og fem år	Mer enn fem år
Fremtidige investeringsforpliktelser	6 818	27 025	-

Som en del av offentlige godkjenninger til deponi, plikter konsernet å avsette for etterdrift av deponiene. Avsetning på TNOK 1 086 inngår i regnskapslinjen andre avsetninger for forpliktelser. Kostnader knyttet til investeringer og etterdrift regnskapsføres som annen driftskostnad i takt med fyllingsgrad i deponiene. I tillegg til investeringer plikter konsernet å betale en deponileie til grunneier, grunneieravgift, basert på mottatt masser og lønnsomhet i prosjektene. Det er ikke avsatt for denne løpende forpliktelsen.

17 Kontanter og kontantekvivalenter

(NOK'000)	2016	2015
Kontanter og bankinnskudd	166 978	219 433
Skattetrekkkonto	747	386
Sum kontanter og kontantekvivalenter	167 724	219 819

(NOK'000)	2016	2015
NOK	132 255	196 378
DKK	(5 014)	5 947
EUR	29 540	(86)
USD	11 930	1 210
SEK	(6 421)	16 171
GBP	5 434	199
Sum kontanter og kontantekvivalenter	167 724	219 819

18 Aksjekapital og overkurs

Alle aksjer i VV Holding AS har like rettigheter og alle aksjer er eid av VV Holding II AS.

	2016	2015
Antall aksjer 31.12.	453 479	453 479
Pålydende	100	100

(NOK'000)	2016	2015
Aksjekapital	45 348	45 348
Overkurs	330 011	330 011
Annen innskutt egenkapital*	9 314	7 970

*Annen innskutt egenkapital knytter seg til konsernbidrag VV Holding AS har mottatt fra morselskap (VV Holding II AS) og mors morselskap (POS Holding AS).

19 Annen egenkapital

Bevegelse i annen egenkapital 2016 (NOK'000)	Omregnings differanse	Pensjon	Rentesikring	Opptjent kapital	Sum annen egenkapital
Balanseført verdi 1.1	8 996	(1 233)	(4 313)	(235 458)	(232 009)
Årsresultat	-	-	-	(92 099)	(92 099)
Årets utvidede resultat					-
Omregningsdifferanser knyttet til valuta	(5 106)	-	-	-	(5 106)
Rentesikring (sikringsbokføring)	-	-	34 750	-	34 750
Skatt knyttet til rentesikring	-	-	(8 687)	-	(8 687)
Skatt effekt av endring i skattesats	-	-	(249)	-	(249)
Transaksjoner med aksjonærene:					
Mottatt konsernbidrag	-	-	-	6 027	6 027
Avgitt konsernbidrag	-	-	-	(12 174)	(12 174)
Balanseført verdi 31.12	3 890	(1 233)	21 501	(333 705)	(309 547)

Bevegelse i annen egenkapital 2015 (NOK'000)	Omregnings differanse	Pensjon	Rentesikring	Opptjent kapital	Sum annen egenkapital
Balanseført verdi 1.1	4 576	(1 283)	(14 217)	(166 006)	(176 930)
Årsresultat	-	-	-	(70 476)	(70 476)
Årets utvidede resultat:					-
Omregningsdifferanser knyttet til valuta	4 420	-	-	-	4 420
Estimatavvik pensjon	-	114	-	-	114
Skatt knyttet til estimatavvik	-	(29)	-	-	(29)
Rentesikring (sikringsbokføring)	-	-	13 725	-	13 725
Skatt knyttet til rentesikring	-	-	(3 431)	-	(3 431)
Skatt effekt av endring i skattesats	-	(36)	(390)	-	(426)
Transaksjoner med ikke kontrollerende eierinteresse	-	-	-	1 024	1 024
Balanseført verdi 31.12	8 996	(1 233)	(4 313)	(235 458)	(232 009)

20 Lån og finansielle leieavtaler

(NOK'000)	2016	2015
Obligasjonslån	2 204 711	2 192 661
Gjeld til foretak i samme konsern	147 154	136 226
Finansielle leieavtaler	75 078	46 304
Gjeldsbrevlån og andre lån	4 224	5 227
Sum langsiktige lån	2 431 168	2 380 419

(NOK'000)	2016	2015
Påløpte renter obligasjonslån	32 960	31 983
Finansielle leieavtaler	26 266	22 254
Gjeldsbrevlån og andre lån	5 747	5 754
Kortsiktig lånefasilitet	459	529
Sum kortsiktige lån	65 432	60 519

Sum lån	2 496 600	2 440 939
----------------	------------------	------------------

Alle lån er nominert i norske kroner. Følgende tabell viser sammenhengen mellom balanseført- og virkelig verdi på lånene;

(NOK'000)	Balanseført verdi		Virkelig verdi	
	2016	2015	2016	2015
Obligasjonslån	2 237 671	2 224 644	2 060 670	2 149 325
Gjeld til foretak i samme konsern	147 154	136 226	134 772	136 441
Gjeldsbrev og andre lån	9 971	10 982	9 971	10 982
Finansielle leieavtaler	101 344	68 558	101 344	68 558
Lånefasilitet	459	529	459	529
Sum lån	2 496 600	2 440 939	2 307 216	2 365 834

Se påfølgende informasjon for hver type av lån for beskrivelse av grunnlaget for beregningene av virkelig verdi.

Obligasjonslån

10. juli 2014, utstedte VV Holding AS et obligasjonslån med flytende rente, pålydende MNOK 2 235, som forfaller til betaling 10. juli 2019 i sin helhet. Obligasjonslånet ble notert på Oslo Børs 12. juni 2015. Renten settes kvartalsvis til tre måneders NIBOR +525 basispunkt. Innenfor gjeldende låneavtale kan VV Holding AS utstede ytterligere obligasjoner på opptil NOK 500 millioner så fremt konsernet oppfyller vilkårene knyttet til finansielle måltall i låneavtalen. Inntil fem virkedager før forfallsdato kan netto rentebærende gjeld over EBITDA ikke være større enn;

- 5.00 inntil 18 måneder etter utstedelsesdato
- 4.50 fra 18 måneder til 48 måneder etter utstedelsesdato
- 4.00 fra 48 måneder etter utstedelsesdato

Posten obligasjonslån består av:

(NOK'000)	2016	2015
Hovedstol	2 235 000	2 235 000
Påløpte renter	32 960	31 983
Opptakskostnader	(30 289)	(42 339)
Bokført verdi	2 237 671	2 224 644

Da obligasjonslånet er notert på Oslo børs har siste observerte kurs i 2016 blitt benyttet (92,20 20.12.2016) ved beregning av virkelig verdi. Virkelig verdi av obligasjonslånet er hovedstol målt til observert kurs 92,20.

Gjeld til foretak i samme konsern

Gjeld til foretak i samme konsern er konsernintern finansiering fra morselskapet VV Holding II AS. Lånet forfaller 8. juli 2020. Lånet renteberegnes med en fast rente på 8% som legges til hovedstol en gang i året. Virkelig verdi av gjelden er beregnet ved å neddiskontere fremtidig beløp til forfall 8. juli 2020 med implisitt markedsrente på obligasjonen per 20.12.2016 – 10,77% (se informasjon om obligasjonslånet over).

Finansielle leieavtaler

Konsernet har en ramme på MNOK 270 som kan benyttes til å leie driftsmidler på finansielle leieavtaler. Finansielle leieavtaler renteberegnes med 3 måneders NIBOR + 200 basispunkter.

(NOK'000)	2016	2015
Mindre enn 1 år	29 109	24 781
Mellom 1 og 5 år	62 127	46 050
Mer enn 5 år	17 631	3 069
Sum fremtidig minimumsleie	108 867	73 901
Fremtidige finanskostnader på finansielle leieavtaler	7 523	5 343
Nåverdi av finansielle leieavtaler	101 344	68 558

Rentekostnad knyttet til finansiell leasing fremkommer av note 10.

Nåverdi av finansielle leieavtaler fordelt på forfallsintervaller:

(NOK'000)	2016	2015
Mindre enn 1 år	26 266	22 254
Mellom 1 og 5 år	58 648	43 289
Mer enn 5 år	16 429	3 015
Sum nåverdi av finansielle leieavtaler	101 344	68 558

Virkelig verdi av finansielle leieavtaler er forventet å tilsvare regnskapsført verdi da renten er vurdert å være markedsrente på tilsvarende kontrakter.

Lånefasilitet

(NOK'000)	2016	2015
Ubenyttet lånefasilitet	200 000	200 000

Konsernet har en lånefasilitet (revolver) som kan benyttes ved behov. Trekk på lånefasiliteten renteberegnes med 3 måneders NIBOR + 300 basispunkter.

Gjeldsbrevlån og andre lån

Gjeldsbrevlån og andre lån er flere mindre lån fra kredittinstitusjoner og selskaper, samt påløpte renter på rentebytteavtaler. Lånene er tatt opp på markedsvilkår som er på nivå med øvrig finansiering. Virkelig verdi av lånene og påløpte renter er vurdert å være tilsvarende regnskapsført verdi da avtalt rente er på markedsmessige vilkår.

Sikkerhetsstillelse og garantier

Som del av finansieringen av konsernet har følgende selskaper stilt påkravsgaranti for obligasjonslånet og kredittfasiliteter, Norsk Gjenvinning Norge AS, Norsk Gjenvinning AS, Norsk Gjenvinning Industri AS, Norsk Gjenvinning Metall AS, Norsk Gjenvinning Miljøeiendommer AS, Norsk Gjenvinning Renovasjon AS, Norsk Gjenvinning Downstream AS, NG Vekst AS, Norsk Makulering AS, Bingsa AS, Hegstadmoen 7 AS, Opphaugveien 6 AS, Taranrødveien 85 AS, Øra Eiendom Utvikling AS, Humlekjær & Ødegaard AS, Norsk Gjenvinning M3 AS, Løvaas Transportfirma AS og Nordisk Återvinning Service AB.

(NOK'000)	Balanseført verdi	Pant
Aksjer	-	3 500 000
Varige driftsmidler	973 084	3 500 000
Kundefordringer	426 862	3 500 000
Varelager	82 715	3 500 000

Konsernet har følgende garantier per 31.12.:

(NOK'000)	2016	2015
Driftsgarantier	77 506	76 366
Husleiegaranti	43 114	37 100
Kontraktsgaranti	38 357	30 453
Skattetrekksgaranti	39 050	39 100

21 Andre avsetninger for forpliktelser

2016 (NOK'000)	Leiefordel	Taps- kontrakt	Miljø- og oppryddings forpliktelser	Andre avsetninger	Sum
Balanseført verdi 1.1	77 500	9 200	16 737	7 328	110 765
Tilkommet nye avsetninger	-	606	14 404	6 009	21 019
Tilbakeføring ubenyttede avsetninger	-	-	(3 000)	-	(3 000)
Beløp benyttet i løpet av året	(5 000)	(3 066)	(451)	(3 850)	(12 367)
Balanseført verdi 31.12	72 500	6 740	27 690	9 487	116 417
Klassifisert som:					
- langsiktig	67 500	4 142	18 929	2 960	93 531
- kortsiktig	5 000	2 598	8 761	6 527	22 886

2015 (NOK'000)	Leiefordel	Taps- kontrakt	Miljø- og oppryddings forpliktelser	Andre avsetninger	Sum
Balanseført verdi 1.1	82 500	-	25 931	18 150	126 581
Tilkommet nye avsetninger	-	9 200	410	2 031	11 641
Tilbakeføring ubenyttede avsetninger	-	-	(4 750)	-	(4 750)
Beløp benyttet i løpet av året	(5 000)	-	(4 854)	(12 853)	(22 706)
Balanseført verdi 31.12	77 500	9 200	16 737	7 328	110 766
Klassifisert som:					
- langsiktig	77 500	9 200	15 338	274	102 312
- kortsiktig	-	-	1 399	7 054	8 454

Usikre forpliktelser innbefatter estimatusikkerhet og er regnskapsført som beste estimat med utgangspunkt i tilgjengelig informasjon per datoen for avleggelse av årsregnskapet.

Leiefordel

Norsk Gjenvinning Norge AS leier Haraldrudveien 31-35 av Haraldrudveien Eiendom AS. 30.6.2011 ble leieavtalen reforhandlet, og leien ble justert fra opprinnelig leie til ny markedsleie. Norsk Gjenvinning Norge AS mottok MNOK 100 fra utleier som en kompensasjon for justering av leien. Denne kompensasjonen blir periodisert lineært som en reduksjon av leiekostnader over gjenværende leietid på ny leieavtale. Utløpsdato på opprinnelig leieavtale var 30.08.2021. Ny leieavtale løper til 30.6.2031.

Tapskontrakter

Konsernet identifiserte i 2015 en tapskontrakt i Renovasjonsdivisjonen som løper frem til august 2019, med en opsjon på to års forlengelse for motparten. Ved utgangen av 2016 er det avsatt NOK 6,1 millioner knyttet til denne tapskontrakten, som er målt til neddiskontert verdi av fremtidig forventning til netto uunngåelige kostnader. Det er lagt til grunn en forventning om at opsjonen vil bli utøvd. Det har i 2016 tilkommet en avsetning på NOK 0,6 millioner knyttet til leieavtaler på nedlagte anlegg hvor det er forventet at minimum leieforpliktelser overgår økonomiske fordeler.

Miljø- og oppryddingsforpliktelser

Konsernet har gjennom sin virksomhet forpliktelser knyttet til lovpålagte etterdriftsfond tilknyttet avfallsdeponier, oppryddingsansvar og potensielt ansvar tilknyttet til miljøfarlig utslipp. I den grad det foreligger en juridisk eller selvpålagt forpliktelse, avsetter konsernet forventet verdi på forpliktelsene.

Andre avsetninger

Posten andre avsetninger for forpliktelser inkluderer avsetninger for betingede forpliktelser fra oppkjøp i 2013, avsetning for ett avgiftskrav og avsetninger for andre forhold. Resterende betingede forpliktelser kommer til oppgjør i 2017.

Betingede forpliktelser

Norsk Gjenvinning Offshore AS har mottatt en kompensasjon fra Veolia Propreté som følge av usikre fordringer mot Scomi (se note 24). Norsk Gjenvinning Offshore AS er pliktig å tilbakebetale inntil NOK 12,5 millioner til Veolia Propreté betinget at kravet mot Scomi innbetales. Det er ikke innregnet noen forpliktelse knyttet til dette forholdet per 31.12.2016.

22 Annen kortsiktig gjeld

(NOK'000)	2016	2015
Påløpte kostnader	251 023	226 770
Offentlige avgifter	85 095	87 858
Avsatte nedstrømskostnader*	23 443	44 730
Annen kortsiktig gjeld	10 342	11 951
Sum annen kortsiktig gjeld	369 903	371 309

* Avsatte nedstrømskostnader: For mottatt avfall som ved periodeslutt ikke er levert til endelig nedstrømsløsning avsetter konsernet for forventede utgifter til transport og behandling.

23 Finansiell risikostyring

Risikostyring i VV Holding er en integrert del av virksomhetens aktiviteter. Risikostyring er splittet mellom operasjonelle enheter som har hovedansvaret for relevant operasjonell og kommersiell risikostyring innenfor deres virksomhetsområder, og konsernledelsen som har hovedansvaret for finansiell risikostyring i henhold til retningslinjer satt av styret.

Administrasjonen etablerer retningslinjer og prosedyrer for å styre risiko og koordinere og implementere en overordnet risikovurdering for konsern. Under følger en beskrivelse av relevante risikoer som til enhver tid kan påvirke konsernet operasjonelt og finansielt.

23.1 Finansielle risikofaktorer

Konsernets virksomhet medfører at det blir eksponert for flere finansielle risikoer: markedsrisiko (inkludert valutarisiko, renterisiko og prissisiko), kredittrisiko og likviditetsrisiko. Konsernets overordnede risikostyringsprogram fokuserer på det uforutsigbare i de finansielle markedene og tilstreber å minimere potensiell negativ effekt på konsernets finansielle tall. Konsernet bruker finansielle instrumenter i form av derivater for å sikre seg mot en viss risikoeksponering.

Finansiell risikostyring håndteres av finansavdelingen etter retningslinjer som er satt av styret. Finansavdelingen identifiserer, evaluerer og sikrer finansiell risiko i nært samarbeid med konsernets operasjonelle enheter. Styret utarbeider prinsipper for overordnet risikostyring, inkludert retningslinjer som dekker spesifikke områder som for eksempel valutarisiko, renterisiko og bruken av finansielle instrumenter i form av derivater.

23.1.1 Markedsrisiko**Valutarisiko**

Konsernet har internasjonale virksomheter og er eksponert for valutarisiko som oppstår som følge av transaksjoner i flere typer valutaer. Dette er primært NOK, SEK, DKK, EUR og USD. Valutarisiko oppstår som følge av transaksjoner knyttet til drift, eiendels- og gjeldsposter i utenlandsk valuta og nettoinvesteringer i utenlandske virksomheter. Særlig nedstrøms transaksjoner er eksponert mot valuta. Enhver vesentlig endring i valutaen nevnt over kan potensielt påvirke konsernet negativt.

Håndtering av valutarisiko utføres av finansavdelingen. Konsernselskaper estimerer deres totale eksponering mot valutarisiko på en seks til tolv måneders rullerende basis. Valutarisiko oppstår som følge av transaksjoner knyttet til drift, eiendels- eller gjeldsposter er utført i en valuta som ikke er selskapets funksjonelle valuta. Basert på konsernselskapenes estimerer utfører finansavdelingen beregninger på forventet netto kontantstrøm (i hovedsak eksport, kjøp av varer og investeringer i eiendeler) i hver enkelt vesentlige utenlandske valuta for de påfølgende seks til tolv månedene. Finansavdelingens retningslinjer for risikostyring er å sikre mellom 50-100 % av forventet kontantstrøm seks til tolv måneder frem i tid.

Konsernet har ulike investeringer i utenlandske virksomheter, hvor netto eiendeler er eksponert mot utenlandsk valutarisiko. Slike valutaeksponeringer er ikke vurdert å ha vesentlig påvirkning, og er dermed ikke sikret. Tabellen under

oppsummerer påvirkningen en økning/reduksjon i de utenlandske valutaene som selskapet er eksponert for, har på konsernets resultat etter skatt. Analysen er basert på forutsetningen om at salg i utenlandsk valutakurs er økt/redusert med 10 % i gjennomsnitt gjennom året i forhold NOK, med alle andre variabler holdt konstant og med ingen bruk av sikring. Konsernets reelle valutarisiko er begrenset av både naturlig sikring (inntekter og kostnader i valuta) samt bruk av derivater.

(NOK'000)	2016	2015
NOK/USD	18 151	15 589
NOK/EUR	31 953	30 010
NOK/SEK	-4 572	14 076
NOK/DKK	676	605

Renterisiko

Konsernets renterisiko kommer som følge av langsiktig gjeld. Gjeld som er utstedt basert på variable renter medfører at konsernet blir eksponert for renterisiko som påvirker kontantstrømmen. Konsernet håndterer renterisikoen knyttet til kontantstrømmen ved å benytte seg av rentebytteavtaler. Rentebytteavtalene har den økonomisk effekt gjennom at de konverterer flytende renter til faste renter. Generelt låner konsernet langsiktig til flytende rente og «bytter» dem til faste renter til lavere faste renter enn det konsern låner til i markedet. I en rentebytteavtale inngår konsern en avtale med motpart om å bytte differansen mellom faste og flytende renter til nominelle verdier hvert kvartal. Det benyttes sikringsbokføring knyttet til rentebytteavtaler. Gruppens retningslinjer er å sikre ca. 60 % av sine lån inngått med variable renter. Rentebytteavtaler er spesifisert i note 25.

Dersom rentene på gjeld og bankinnskudd i gjennomsnitt hadde vært 10 basispunkter høyere/lavere gjennom året, gitt at alle andre variabler hadde vært holdt konstant, ville resultat etter skatt blitt MNOK 0,7 lavere/høyere.

Sensitivitetsberegningen tar hensyn til åpne rentebytteavtaler. Effekt på resultatet skyldes i hovedsak høyere/lavere renter på lån inngått med variabel rentesats uten sikring.

Prisrisiko

Konsern er eksponert for prisrisiko knyttet til råvarer. Prissvingninger i råvarer har generelt økt signifikant de senere år og kan ha vesentlig påvirkning på vårt operasjonelle resultat. Vårt operasjonelle resultat er primært påvirket av prisutviklingen på våre hovedprodukter, jernholdige og ikke-jernholdige metaller, papir, plast, treflis og avfallsutvunnet brennstoff. Videre påvirkes driftskostnadene av prisutviklingen på elektrisitet og drivstoff.

Vår hovedstrategi knyttet til risikostyringen er å begrense eksponeringen for prisendringer. Dette oppnås ved å inngå sammenfallende nedstrømskontrakter på volum fra oppstrømsaktiviteter der hvor dette er mulig. Prisrisiko som knytter seg til papir og metall som avdekkes under avfallssorteringsprosessen (det er ikke mulig å sikkert estimere disse volumene) sikres i finansielle markeder på månedlig basis. Disse sikringene baseres på estimerte volumer og tidfesting, og er således ikke en perfekt sikring og effekten føres over resultatregnskapet. Elektrisitet kjøpes på fastpriskontrakter frem til 2017. Diesel kjøpes til priser som følger Plattspris-indeksen.

En indikasjon på sensitiviteten knyttet til prissvingninger på våre hovedprodukter er vist i tabellen under. Årlig sensitivitet er basert på normalt volum gjennom et år og basert på forutsetningen om at råvarepriser knyttet til nedstrøm øker/redueres med 10 %, gitt at alle andre variabler holdes konstant. Effekter knyttet til metallderivater er ikke hensyntatt.

(NOK'000)	2016	2015
Papir	33 131	31 607
Ikke jernholdige metaller	41 535	42 543
Jernholdige metaller	32 568	32 925

Kreditrisiko

Kreditrisiko er håndtert på konsernnivå. Kreditrisiko oppstår fra blant annet bankinnskudd, finansielle instrumenter og innskudd i banker og finansinstitusjoner. I tillegg oppstår risikoen gjennom eksponering overfor kunder, inkludert utestående fordringer og kontraktsfestede transaksjoner. For banker og finansinstitusjoner er det kun individuelle parter med en rate på minimum «A» som aksepteres. Kreditrisiko knyttet til hver enkelt nye kunde er analysert og vurdert før det gis et tilbud om betalings- og leveringsvilkår. Hvis kunder er vurdert individuelt i sin kredittscore, er det disse vurderingene som legges til grunn. Hvis det ikke eksisterer noen individuell kredittvurdering vil man vurdere kredittkvaliteten gjennom å ta hensyn til kundens finansielle posisjon, tidligere erfaringer og andre relevante faktorer. Individuelle risikogrenser er fastsatt basert på interne og eksterne ratinger i henhold til retningslinjer fastsatt av konsern. Utnyttelsen av kredittgrensene blir jevnlig overvåket.

Det er kredittrisiko knyttet til derivater. Denne risikoen er begrenset ved at det kun gjøres handler med finansinstitusjoner med kredittrating AA eller bedre.

Likviditetsrisiko

Estimering av fremtidige kontantstrømmer utføres av finansavdelingen felles for konsern. Finansavdelingen overvåker rullende prognoser for konsernets likviditetskrav for å sikre at man har et tilfredsstillende nivå på kontantbeholdningen for å møte operasjonelle behov, samt til enhver tid opprettholde en tilfredsstillende margin på den uutnyttede lånefasiliteten for å sikre at konsern ikke er i brudd med kravene som er satt i låneavtalen. Slik estimering av fremtidige kontantstrømmer tar hensyn til konsernets planer for gjeldsfinansiering, lånavtalevilkår og etterlevelse av interne krav til forholdstall i balansen. Overskuddslikviditet hos hvert enkelt selskap, utover de krav som settes til arbeidskapitalen, er innskudd på rentebærende konti hos finansinstitusjoner.

Tabellen nedenfor spesifiserer konsernets finansielle forpliktelser som ikke er derivater klassifisert i henhold til forfallsstrukturen. Klassifisering er gjennomført i henhold til forfallstidspunktet i kontrakten. Beløpene i tabellen er avtalte udiskonterte kontantstrømmer.

31.12.2016 (NOK'000)	under 1 år	Mellom 1 og 5 år	Senere enn 5 år
Lån (eksklusive finansielle leieavtaler)	198 121	2 652 079	-
Finansielle leieavtaler	29 109	62 127	17 631
Leverandør- og annen gjeld	249 058	-	-
Finansielle garantier	28 135	-	-
31.12.2015 (NOK'000)	under 1 år	Mellom 1 og 5 år	Senere enn 5 år
Lån (eksklusive finansielle leieavtaler)	37 739	2 371 226	-
Finansielle leieavtaler	24 781	46 050	3 069
Leverandør- og annen gjeld	242 976	-	-
Finansielle garantier	28 419	-	-

Lån som forfaller i perioden 1-5 år består i hovedsak av obligasjonslån på MNOK 2 235 (2015: 2 235) som forfaller i sin helhet 10. juni 2019. Konsernets rentebytteavtaler er ikke medtatt da kontantstrømmen knyttet til rentebytteavtaler er sammenfallende med betaling av renter på obligasjonslånet og gir en fast kontantstrøm til den sikrede delen av lånet.

23.2 Kapitalforvaltning

Konsernets målsetting knyttet til kapitalforvaltning er å sikre konsernets mulighet for fortsatt drift for å kunne gir eierne og andre interessenter avkastning på investeringen, samt å opprettholde en optimal kapitalstruktur for å redusere kapitalkostnaden.

For å kunne opprettholde eller justere kapitalstrukturen, vil konsern kunne dele ut kapital til eierne, utstede nye aksjer eller selge eiendeler for å redusere gjelden. Konsern overvåker kapitalen basert på gjeldsgraden. Gjeldsgraden er beregnet som netto gjeld delt på justert EBITDA. Netto gjeld er basert på totale gjeldsforpliktelser (inkludert rentebærende gjeld før opptakskostnader, og ikke-rentebærende gjeld som vist i balansen til konsern) redusert med kontanter og kontantbeholdning.

Justert EBITDA benyttes for å vurdere den underliggende lønnsomheten i virksomheten i en gitt periode. Dette er en finansiell indikator som ikke er definert under IFRS. Tallstørrelsen beregnes ved å justere EBITDA for ethvert element (positiv eller negativ) med karakter av å være engangshendelse, ikke gjentakende, ekstraordinær, uvanlig eller eksepsjonell. Justert EBITDA fremkommer på følgende vis:

<i>(NOK'000)</i>	2016	2015
EBITDA	309 059	362 367
Endring i avsetning for tapskontrakt	-3 066	9 200
Gevinst ved salg av eiendom	-17 310	-
Stengning av deponi	7 101	-
Kostnader relatert til Scomi sak	1 115	1 426
Avsetning for avgiftssak	2 430	-
Rettsaker	-	-9 561
Gevinst ved salg av virksomhet	-	-2 333
Andre ikke gjentakende poster	719	4 379
Justert EBITDA	300 048	365 478

Gjeldsgraden 31. desember var følgende:

<i>(NOK'000)</i>	2016	2015
Kontanter og kontantekvivalenter	167 724	219 819
Lånefasilitet	459	529
Leasing fasilitet	101 344	68 558
Obligasjonslån	2 273 707	2 272 737
Banklån	4 224	5 227
Netto gjeld	2 212 010	2 127 231
Justert EBITDA	300 048	365 478
Gjeldsgrad	7,37	5,82

Se vedlegg 1 for definisjoner og beskrivelser av de alternative resultatmålene som presenteres over.

24 Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter etter kategori

31.12.2016 (NOK'000)	Lån og fordringer	Virkelig verdi over resultatet	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Eiendeler:				
Kundefordringer	484 561	-	-	484 561
Derivater	-	3 581	-	3 581
Andre fordringer eksklusive forskuddsbetalinger	105 817	-	-	105 817
Kontanter og kontantekvivalenter	167 724	-	-	167 724
Sum eiendeler	758 102	3 581	-	761 683
Forpliktelser:				
Lån (eksklusive finansielle leieavtaler)	2 395 256	-	-	2 395 256
Finansielle leieavtaler	101 344	-	-	101 344
Derivater	-	-	24 885	24 885
Leverandørgjeld	238 716	-	-	238 716
Annen gjeld eksklusive lovpålagte forpliktelser	284 808	-	-	284 808
Sum forpliktelser	3 020 124	-	24 885	3 045 009

31.12.2015 (NOK'000)	Lån og fordringer	Virkelig verdi over resultatet	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Eiendeler:				
Kundefordringer	470 490	-	-	470 490
Andre fordringer eksklusive forskuddsbetalinger	105 761	-	-	105 761
Kontanter og kontantekvivalenter	219 819	-	-	219 819
Sum eiendeler	796 070	-	-	796 070
Forpliktelser:				
Lån (eksklusive finansielle leieavtaler)	2 372 381	-	-	2 372 381
Finansielle leieavtaler	68 558	-	-	68 558
Derivater	-	3 999	59 635	63 634
Leverandørgjeld	231 025	-	-	231 025
Annen gjeld eksklusive lovpålagte forpliktelser	283 451	-	-	283 451
Sum forpliktelser	2 955 415	3 999	59 635	3 019 049

Kredittverdighet i finansielle eiendeler

Kredittrisiko i finansielle instrumenter som ikke er forfalt eller som ikke har vært gjenstand for nedskrivning vises ved bruk av eksterne kredittvurderinger (der slike er tilgjengelige) eller intern klassifisering av historisk informasjon om brudd på kredittbetingelser.

Alle nye kunder kredittvurderes ved inngåelse av kundeforhold. Videre deles kunder inn i tre grupper:

- Gruppe 1 – kunder som ikke har forfalt eller innen 30 dager over forfall.
- Gruppe 2 – kunder som ligger mellom 31 og 90 dager over forfall.
- Gruppe 3 – kunder over 91 dager eller som er sendt til inkasso.

(NOK'000)	2016	2015
Gruppe 1	467 673	431 597
Gruppe 2	17 173	39 701
Gruppe 3	8 111	3 816
Sum kundefordringer (brutto)	492 957	475 114

Forfalte ikke nedskrevne kundefordringer:

(NOK'000)	2016	2015
Inntil 3 måneder	105 435	116 902
3 til 6 måneder	2 707	814
Sum forfalte ikke nedskrevne kundefordringer	108 141	117 716

Basert på historiske data benytter konsernet en sjablong for avsetning til tap på kundefordringer. I tillegg gjøres det en individuell vurdering av fordringsmassen. Avsetning til tap er vurdert å dekke de faktiske tapene som forventes knyttet til kundefordringer.

Regnskapsført verdi av konsernets kundefordringer pr. valuta:

(NOK'000)	2016	2015
NOK	398 475	428 103
DKK	9 631	9 346
EUR	37 445	2 819
USD	19 391	14 931
SEK	24 885	18 442
Andre valutaer	3 129	1 473
Sum kundefordringer (brutto)	492 957	475 114

Bevegelse i avsetning for nedskrivning på kundefordringer:

(NOK'000)	2016	2015
Avsetning til tap på krav 1.1	4 624	3 890
Avsetning for nedskrivning av fordringer	9 616	5 372
Fordringer som er avskrevet i løpet av året	(4 992)	(3 047)
Tilbakeføring av ubenyttede avsetninger	(851)	(1 591)
Avsetning til tap på krav 31.12	8 397	4 624

Avsetningen for og reverseringen av tap på kundefordringer er inkludert i andre driftskostnader i resultatregnskapet. Beløp ført mot avsetningskontoen er avskrevet når det ikke er noen forventning om å inndrive ytterligere kontanter.

De øvrige klasser innen kundefordringer og andre fordringer inneholder ikke nedskrevne eiendeler.

Maksimal eksponering for kredittrisiko på balansedagen er lik bokført verdi av hver klasse av kundefordringer som beskrevet ovenfor. Konsernet har ingen pant som sikkerhet.

Scomi-fordring

I 2009 ble det inngått et samarbeid mellom Norsk Gjenvinning Offshore AS (NGO) og Scomi Oiltools (Europe) Limited NUF (Scomi) primært for å ivareta forpliktelser knyttet til behandlingen av borekaks og avfallsvann generert fra BPs boreoperasjoner på Skarv-feltet i Nordland. NGO har hatt en pågående tvist med Scomi i forhold til forståelse av avtalen og gjennomføringen av prosjektet. Forholdet har vært oppe til voldgift hvor dom forelå mars 2014, og Norsk Gjenvinning Offshore AS er tilkjent MNOK 40 pluss renter og saksomkostninger. Per 31.12.2016 er MNOK 9,4 balanseført som andre fordringer (2015: 10), se note 16.

25 Andre finansielle eiendeler- og forpliktelser

31.12.

(NOK'000)

	2016		2015	
	Eiendel	Forpliktelse	Eiendel	Forpliktelse
Rentebytteavtale - kontantstrømsikring	-	24 885	-	59 635
Valutaterminkontrakter	2 639	-	-	3 251
Metallderivater	942	-	-	748
Sum balanseførte verdier	3 581	24 885	-	63 634
Herav langsiktige poster	-	24 885	-	59 635
Herav kortsiktige poster	3 581	-	-	3 999

Hele den virkelige verdien av sikringsinstrumenter er klassifisert som langsiktig eiendel eller forpliktelse hvis gjenværende løpetid på sikringsobjektet er mer enn 12 måneder og som kortsiktig eiendel eller forpliktelse hvis gjenværende løpetid på sikringsobjektet er mindre enn 12 måneder.

Rentebytteavtaler

2016

Hovedstol (NOK'000)	Valuta	Start dato	Forfallsdato	Fastrente	MTM (NOK'000)
320 000	NOK	10.07.2014	10.07.2017	2,899 %	(3 024)
480 000	NOK	12.10.2015	10.07.2017	2,899 %	(4 522)
240 000	NOK	12.01.2015	10.01.2018	2,987 %	(4 743)
360 000	NOK	12.10.2015	10.01.2018	2,987 %	(7 091)
900 000	NOK	10.07.2017	10.07.2019	1,355 %	(3 931)
500 000	NOK	10.01.2018	10.01.2019	1,360 %	(1 575)
2 800 000					(24 885)

2015

Hovedstol (NOK'000)	Valuta	Start dato	Forfallsdato	Fastrente	MTM (NOK'000)
320 000	NOK	10.07.2014	10.07.2017	2,899 %	(10 325)
480 000	NOK	12.10.2015	10.07.2017	2,899 %	(15 416)
240 000	NOK	12.01.2015	10.01.2018	2,987 %	(10 615)
360 000	NOK	12.10.2015	10.01.2018	2,987 %	(16 071)
900 000	NOK	10.07.2017	10.07.2019	1,355 %	(5 246)
500 000	NOK	10.01.2018	10.01.2019	1,360 %	(1 963)
2 800 000					(59 635)

* Påløpt rente på derivat er klassifisert som kortsiktig gjeld.

Selskapet benytter rentebytteavtaler for å bytte flytende margin på lån til fastrente. Rentebytteavtalen bytter flytende 3 m NIBOR med fast rente som vist i tabellen over. Den flytende rentesatsen var 1,17% per 30.12.2016 (2015: 1,13 % p.a.). Gevinster og tap av sikringsinstrumentet er ført i utvidet totalregnskap. Lånets margin (5,25%) kommer i tillegg til fastrenten.

Valutaterminer

Valutaterminer benyttes for å redusere eksponering mot valutasvingninger knyttet til konsernets kontantbeholdning. Gevinst og tap (netto) på sikringsinstrument inngår som del av finanskostnad (note 10).

Metallderivater

Metallderivater holdes for handelsformål. Gevinst og tap (netto) inngår i andre gevinster og tap (note 9).

Vurdering til virkelig verdi

Tabellen under viser finansielle instrumenter som måles til virkelig verdi, presentert etter verdsettelsesmetode.

31.12.2016 (NOK'000)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Finansielle eiendeler/forpliktelser (-) til virkelig verdi over resultatet				
Valutaterminer	-	2 639	-	2 639
Metallderivater	-	942	-	942
Derivater benyttet til sikringsbokføring				
Rentesikring	-	(24 885)	-	(24 885)

31.12.2015 (NOK'000)	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Finansielle eiendeler/forpliktelser (-) til virkelig verdi over resultatet				
- Valutaterminer	-	(3 251)	-	(3 251)
- Metallderivater	-	(748)	-	(748)
Derivater benyttet til sikringsbokføring				
- Rentesikring	-	(59 635)	-	(59 635)

Det var ingen overføringer mellom nivåene i løpet av året. Virkelig verdi på finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked (for eksempel unoterte derivater) fastsettes ved å benytte bankens beregnede verdi på instrumentet (MTM-verdi). Konsernet vurderer og velger metoder og forutsetninger som så langt som mulig er basert på markedsforholdene på hver balansedag. De ulike nivåene er definert som følger;

(a) Finansielle instrumenter på nivå 1

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er markedspris på balansedagen. Et marked betraktes som aktivt dersom markedskursene er tilgjengelige enkelt og regelmessig fra en børs, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse prisene representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner på armlengdes avstand. Markedsprisen som benyttes for finansielle eiendeler er gjeldende kjøpskurs.

(b) Finansielle instrumenter på nivå 2

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked (for eksempel enkelte OTC-derivater) bestemmes ved å bruke verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene maksimerer bruken av observerbare data der det er tilgjengelig, og baserer seg minst mulig på konsernets egne estimater. Dersom alle vesentlige data som kreves for å fastsette virkelig verdi av et instrument er observerbare data, er instrumentet inkludert på nivå 2.

(c) Finansielle instrumenter på nivå 3

Dersom én eller flere vesentlige data ikke er basert på observerbare markedsdata, er instrumentet inkludert på nivå 3.

Spesielle verdsettelsesmetoder som brukes til å verdsette finansielle instrumenter inkluderer:

- Notert markedspris eller tilbudt pris for tilsvarende instrumenter.
- Virkelig verdi av rentebytteavtaler er beregnet som nåverdien av estimert fremtidig kontantstrøm basert på observerbar avkastningskurve.
- Virkelig verdi av forwardkontrakter i fremmed valuta er bestemt ved nåverdien av forskjellen mellom avtalt terminkurs og terminkursen for valutaen på balansedagen multiplisert med kontraktens volum i fremmed valuta. Ved beregning av nåverdi er det benyttet balansedagens relevante rente.

Andre teknikker, slik som diskonterte kontantstrømmer, er benyttet for å fastsette virkelig verdi på de resterende finansielle instrumentene.

26 Virksomhetssammenslutninger

7. juni 2016 (oppkjøpstidspunktet) fikk konsernet kontroll over Sortera Norge AS gjennom ett kjøp av alle utestående aksjer i selskapet. Oppkjøpet ble gjennomført primært for å styrke vår posisjon i markedet for avfallssekker.

Ett totalt vederlag på TNOK 12 512 ble avtalt og gjort opp ved kontantbetaling. Vederlaget bestod av en nedbetaling av eksisterende aksjonærlån i selskapet og betaling for de utestående aksjene i selskapet. Kontantstrøeffekten er inkludert i linjen Kjøp av datterselskap og tilknyttede selskap, netto etter fratrekk for kontanter og kontantekvivalenter tatt over som del av transaksjonen (TNOK 261).

Utgifter pådratt i forbindelse med oppkjøpet er kostnadsført og inngår med TNOK 427 i regnskapslinjen andre driftskostnader.

Oppkjøpet er regnskapsført etter oppkjøpsmetoden hvor identifiserbare eiendeler og gjeld er målt til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Utsatt skatt fordel er målt til nominell verdi.

(NOK'000)	Kjøpsprisallokering
Utsatt skattefordel	4 374
Varige driftsmidler	11 273
Andre fordringer (langsiktig)	391
Varelager	434
Kundefordringer og andre fordringer	3 460
Kontanter og kontantekvivalenter	261
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	(3 069)
Leasing forpliktelse	(11 040)
Netto identifiserte eiendeler	6 085
Goodwill	6 427
Vederlag	12 512

Innregnet goodwill reflekterer de forventede synergiene fra å kombinere driften av Sortera Norge med Divisjon Gjennvinnings aktiviteter i Oslo. Virkelig verdi av fordringene på oppkjøpstidspunktet ble vurdert til TNOK 3 851. Dette samsvarer med brutto fordringer på oppkjøpstidspunktet (TNOK 4 112) fratrasket forventede tap (TNOK 261). Goodwill som følger av transaksjonen er ikke skattemessig fradragsberettiget.

Oppkjøpt virksomhet har bidratt med inntekter på TNOK 12 373 og ett tap på TNOK 1 087 fra oppkjøpstidspunktet frem til 31. desember 2016. Dersom virksomhetssammenslutningen hadde vært gjennomført 1. januar 2016 så hadde konsolidert pro-forma salgsinntekt og tap for året som sluttet 31. desember 2016 vært henholdsvis TNOK 4 004 605 og TNOK 87 266.

Det var ingen virksomhetssammenslutninger i regnskapsåret som sluttet 31. desember 2015.

27 Ikke-kontrollerende eierinteresse

Konsernet har kontroll over 3 selskaper hvor det foreligger ikke-kontrollerende eierinteresser.

(NOK'000)	Forretnings-kontor	Ikke-kontrollerende eierinteresse	Andel av resultat	Akkumulert eierinteresse 31.12
Isekk AS	Oslo	45 %	5 338	6 616
Østfold Gjenvinning AS	Fredrikstad	34 %	(177)	5 601
R3 Entreprenør Holding AS*	Oslo	18,75 %	783	5 734
Sum			5 944	17 952

* R3 Entreprenør Holding AS kontrollerer 100% av R3 Entreprenør AS. Presenterte beløp gjelder underkonsernet R3 Entreprenør Holding AS med datter (R3 gruppen). Alle beløp er etter eliminerings i underkonsernet, før eliminering av transaksjoner med øvrige konsernselskaper.

Utbytte

Det har i 2016 blitt utbetalt ett utbytte fra iSekk AS på TNOK 6 126 (2015: 3 500), hvorav TNOK 2 757 (2015:1 575) har blitt utbetalt til ikke-kontrollerende eierinteresse. Utbytte til ikke-kontrollerende interesse er presentert under kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter.

Overordnet finansiell informasjon 2016

(NOK'000)	iSekk AS	Østfold Gjenvinning AS	R3 Gruppen
Resultatverdier 2016			
Omsetning	80 323	38 419	227 694
Årsresultat	11 862	-520	4 174
Balanseverdier per 31.12.2016			
Anleggsmidler	2 261	17 522	30 525
Omløpsmidler	24 968	5 791	53 187
Sum eiendeler	27 228	23 313	83 711
Egenkapital	14 790	15 720	37 706
Langsiktig gjeld	717	2 221	9 553
Kortsiktig gjeld	11 721	5 372	36 452
Sum egenkapital og gjeld	27 228	23 313	83 711
Kontantstrøm 2016	6 520	-1 978	13 728

Overordnet finansiell informasjon 2015

(NOK'000)	iSekk AS	Østfold Gjenvinning AS	R3 Gruppen
Resultatverdier 2015			
Omsetning	60 079	35 591	213 003
Årsresultat	7 137	-1 551	5 165
Balanseverdier per 31.12.2015			
Anleggsmidler	1 815	18 224	36 738
Omløpsmidler	16 712	8 014	45 636
Sum eiendeler	18 527	26 238	82 374
Egenkapital	8 951	15 822	34 578
Langsiktig gjeld	1 089	3 924	8 037
Kortsiktig gjeld	8 487	6 492	39 758
Sum egenkapital og gjeld	18 527	26 238	82 374
Kontantstrøm 2015	5 886	-4 622	-11 655

28 Hendelser etter balansedagen

Det er ikke identifisert hendelser etter balansedagen som kan ha vesentlig påvirkning på årsregnskapet.

Årsregnskap morselskap 2016

Oppstilling av totalresultat	62
Balanse (eiendeler)	63
Balanse (egenkapital og gjeld)	64
Kontantstrømoppstilling	65
Noter til morselskapets årsregnskap	66
Regnskapsprinsipper	66
Note 1 Datterselskap	68
Note 2 Mellomværende med foretak i samme konsern	68
Note 3 Egenkapital	68
Note 4 Aksjekapital og aksjonærinformasjon	68
Note 5 Skatt	69
Note 6 Driftskostnader	70
Note 7 Finansinntekter og finanskostnader	70
Note 8 Finansiell risikostyring og derivater	71
Note 9 Fordringer og gjeld	72
Note 10 Transaksjoner med nærstående parter	73
Note 11 Finansielle instrumenter etter kategori	73
Note 12 Kontanter og kontantekvivalenter	73
Note 13 Garantier	73
Erklæring til årsrapporten for VV Holding AS	74
Uavhengig revisors beretning	75
Vedlegg 1 – Alternative resultatmål	80

OPPSTILLING AV TOTALRESULTAT 1.1-31.12

(NOK'000)	Note	2016	2015
Annen driftskostnad	6	3 199	998
Driftsresultat		(3 199)	(998)
Inntekt på investering i datterselskap	7	-	76 360
Renteinntekt fra foretak i samme konsern	7, 10	94 658	95 141
Annen finansinntekt	7	12	11
Rentekostnad til foretak i samme konsern	7, 10	10 928	10 756
Annen finanskostnad	7	185 706	190 369
Ordinært resultat før skattekostnad		(105 163)	(30 611)
Skattekostnad	5	(22 156)	(4 792)
Årsresultat		(83 007)	(25 818)
Kontantstrømsikring etter skatt	5, 8	25 813	10 019
Årets totalresultat		(57 193)	(15 799)
Overført til/fra(-) annen egenkapital		(57 193)	(15 799)
Sum overføringer		(57 193)	(15 799)

BALANSE

EIENDELER			
<i>(NOK'000)</i>	Note	31.12.2016	31.12.2015
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler			
Utsatt skattefordel	5	10 489	43 406
Sum Immaterielle eiendeler		10 489	43 406
Finansielle anleggsmidler			
Investering i datterselskap	1	1 386 416	1 339 644
Lån til foretak i samme konsern	2, 9, 11	1 245 233	1 245 575
Sum finansielle anleggsmidler		2 631 649	2 585 219
Sum anleggsmidler		2 642 138	2 628 625
Fordringer			
Fordringer på konsernselskaper	2	197 906	78 201
Andre fordringer	9, 11	-	122
Sum fordringer		197 906	78 323
Kontanter og kontantekvivalenter	11, 12	1 281	1 223
Sum omløpsmidler		199 188	79 545
Sum eiendeler		2 841 326	2 708 170

BALANSE**EGENKAPITAL OG GJELD**

(NOK'000)	Note	31.12.2016	31.12.2015
Egenkapital			
Aksjekapital	3, 4	45 348	45 348
Overkurs	3	330 011	330 011
Annen innskutt egenkapital	3	17 429	9 314
Annen egenkapital	3	(176 367)	(103 354)
Sum egenkapital		216 421	281 319
Gjeld			
Annen langsiktig gjeld			
Gjeld til foretak i samme konsern	2, 9, 11	147 154	136 226
Obligasjonslån	9, 11	2 204 711	2 192 661
Derivater	8, 11	24 885	59 635
Sum annen langsiktig gjeld		2 376 751	2 388 523
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	11	176	63
Betalbar skatt	5	3 339	-
Lån	9, 11	39 166	38 266
Gjeld til konsernselskaper	9	202 906	-
Annen kortsiktig gjeld	9	2 566	-
Sum kortsiktig gjeld		248 154	38 328
Sum gjeld		2 624 905	2 426 851
Sum egenkapital og gjeld		2 841 326	2 708 170

Lysaker 28. mars 2017

Ole Enger
Styrets leder

Per-Anders Hjort
Styrets nestleder

Erik Osmundsen
Administrerende direktør

Hugo Lund Maurstad
Styremedlem

Maria Tallaksen
Styremedlem

Pål Stampe
Styremedlem

Yngve Longva Moland
Styremedlem

Lasse Stenskrø
Styremedlem

Cecilie Skaug
Styremedlem

KONTANTSTRØMOPPSTILLING 1.1-31.12

(NOK'000)	Note	2016	2015
Resultat før skattekostnad		(105 163)	(30 611)
Justert for:			
Inntektsført konsernbidrag uten kontanteffekt	7	-	(76 360)
Finansposter uten kontanteffekt		(70 780)	(72 369)
Poster klassifisert som investerings- eller finansierings aktiviteter	7	172 894	178 454
Endring i andre fordringer	9	122	548
Endring i leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld		2 679	(184)
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter		(248)	(522)
Netto inn-/utbetaling (-) på konsernbidrag fra/til datterselskaper	2	76 360	1 390
Netto inn-/utbetaling (-) på lånefordring konsernselskap	9	95 000	176 125
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		171 360	177 515
Netto inn-/utbetaling (-) på konsernbidrag fra/til morselskap	2	1 841	-
Utbetaling av renter		(172 894)	(178 454)
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		(171 054)	(178 454)
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter		59	(1 461)
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter 1.1.		1 223	2 684
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter 31.12.		1 281	1 223

Noter til morselskapets årsregnskap

Regnskapsprinsipper

Regnskap

Årsregnskapet er utarbeidet i samsvar med regnskapslovens bestemmelser om forenklet IFRS gitt i egen forskrift (Forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarter, kapittel 4, fastsatt av Finansdepartementet 21. januar 2008) til norsk regnskapslovs § 3-9 5. ledd.

Struktur

Selskapet ble kapitalisert opp for å kunne gjennomføre oppkjøp av aksjene i Veolia Miljø AS og Veidekke Gjenvinning AS, med virkning fra henholdsvis 01.04.2011 og 01.07.2011. Veidekke Gjenvinning AS ble senere solgt til Norsk Gjenvinning AS til kostpris og fusjonert. Veolia Miljø AS endret senere navn til Norsk Gjenvinning Norge AS. Etter dette har det kun blitt gjennomført enkelte mindre strukturelle endringer.

Resultatregnskap

Prinsipp som fravikes

IAS 10 nr. 12 og 13 og IAS 18 nr. 30 fravikes slik at utbytte og konsernbidrag regnskapsføres i samsvar med regnskapslovens bestemmelser.

I henhold til IFRS 8 og IAS 33 velger selskapet å ikke vise henholdsvis segmentinformasjon og resultat per aksje.

Selskapet velger å ikke ha med egen oppstilling over endringer i egenkapitalen, men viser endringene i egen note.

Bruk av estimater

Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med regnskapsloven krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av selskapets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Estimater og de underliggende forutsetningene vurderes løpende. Endringer i regnskapsmessige estimater regnskapsføres i den perioden endringene oppstår. Dersom endringene også gjelder fremtidige perioder fordeles effekten over inneværende og fremtidige perioder.

Aksjer i datterselskap

Datterselskaper er selskaper der morselskapet har kontroll, og dermed bestemmende innflytelse på enhetens finansielle og operasjonelle strategi, normalt ved å eie mer enn halvparten av den stemmeberettigede kapitalen.

Klassifisering av balanseposter

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk klassifiseres som anleggsmidler. Eiendeler som er tilknyttet varekretsløpet klassifiseres som omløpsmidler. Fordringer for øvrig klassifiseres som omløpsmidler hvis de skal tilbakebetales innen ett år. For gjeld legges analoge kriterier til grunn.

Fordringer

Andre fordringer, både omløpsfordringer og anleggsfordringer, føres opp til det laveste av pålydende og virkelig verdi. Virkelig verdi er nåverdien av forventede framtidige innbetalinger. Det foretas likevel ikke neddiskontering når effekten av dette er uvesentlig for regnskapet. Avsetning til tap vurderes på samme måte som for kundefordringer.

Sikring

Selskapet bruker rentebytteavtaler for å sikre fremtidige rentebetalinger på langsiktig gjeld. Regnskapsmessig klassifiseres rentebytteavtalene som sikringsinstrumenter. Endringen i virkelig verdi regnskapsføres over utvidet resultat.

Gjeld

Langsiktig gjeld regnskapsføres til virkelig verdi med fradrag for transaksjonskostnader når utbetalingen finner sted. I etterfølgende perioder regnskapsføres gjeld til amortisert kost.

Avsetninger

Selskapet regnskapsfører avsetninger og rettslige krav når det eksisterer en juridisk eller selv pålagt forpliktelse som følge av tidligere hendelser, det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen vil komme til oppgjør ved en overføring av økonomiske ressurser, og forpliktelses størrelse kan estimeres med tilstrekkelig grad av pålitelighet.

Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt beregnes på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt eventuelt ligningsmessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og

skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reversere i samme periode er utlignet. Oppføring av utsatt skattefordel på netto skattereduserende forskjeller som ikke er utlignet og underskudd til fremføring, begrunnes med antatt fremtidig inntjening. Utsatt skatt og skattefordel som kan balanseføres oppføres netto i balansen.

Skattereduksjon ved avgitt konsernbidrag, og skatt på mottatt konsernbidrag som føres som reduksjon av balanseført beløp på investering i datterselskap, føres direkte mot skatt i balansen (mot betalbar skatt hvis konsernbidraget har virkning på betalbar skatt, og mot utsatt skatt hvis konsernbidraget har virkning på utsatt skatt). Utsatt skatt både i selskapsregnskapet og i konsernregnskapet regnskapsføres til nominelt beløp.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen utarbeides etter den indirekte metoden. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige likvide plasseringer, som umiddelbart og med uvesentlig kursrisiko kan konverteres til kjente kontantbeløp og med gjenværende løpetid mindre enn tre måneder fra anskaffelsesdato.

Note 1 Datterselskap

VV Holding AS eier 100 % av aksjene i Norsk Gjenvinning Norge AS. Det er ingen begrensninger på stemmerett og stemmerett tilsvarer eierandel.

(NOK'000)	Egenkapital siste år	Årsresultat siste år	Balanseført verdi
Norsk Gjenvinning Norge AS	127 165	8 844	1 386 416

Note 2 Mellomværende med foretak i samme konsern

VV Holding AS har avgitt ett lån til datterselskapet Norsk Gjenvinning Norge AS og tatt opp ett lån fra morselskapet VV Holding II AS. Lånene er etterprioritert og vil ikke bli betalt låntager har oppfylt alle betalingsforpliktelser ovenfor ande ikke-etterprioriterte kreditorer.

(NOK'000)	2016	2015
Finansielle anleggsmidler		
Lån til Norsk Gjenvinning Norge AS	1 245 233	1 245 575
Sum	1 245 233	1 245 575
Annen langsiktig gjeld		
Lån fra VV Holding II AS	147 154	136 226
Sum	147 154	136 226
Fordringer på konsernselskap		
Fordring på konsernbidrag	197 906	78 201
Sum	197 906	78 201
Gjeld til konsernselskap		
Skyldig konsernbidrag	202 906	-
Sum	202 906	-

Note 3 Egenkapital

Det har i 2016 vært følgende endring i egenkapitalen:

(NOK'000)	Aksjekapital	Overkurs	Annen innskutt egenkapital	Annen egenkapital	Sum
Balanseført verdi 1.1	45 348	330 011	9 314	(103 354)	281 319
Årets resultat	-	-	-	-83 007	-83 007
Årets utvidede resultat	-	-	-	25 813	25 813
Mottatt konsernbidrag	-	-	8 115	-	8 115
Avgitt konsernbidrag	-	-	-	-15 820	-15 820
Balanseført verdi 31.12	45 348	330 011	17 429	-176 368	216 421

Note 4 Aksjekapital og aksjonærinformasjon

Selskapet inngår i konsernet POS Holding AS. Konsernregnskapet vil bli utlevert ved henvendelse til konsernets forretningskontor i Oslo (adresse Lysaker Torg 35, PB 567 Skøyen, 0214 Oslo, telefon 22 12 96 00).

Aksjekapitalen på kr. 45 347 900 består av 453 479 aksjer á kroner 100. Alle aksjer har like rettigheter, og alle aksjer er eid av VV Holding II AS.

Note 5 Skatt

Beregning av utsatt skatt/utsatt skattefordel (NOK'000)	2016	2015
Midlertidige forskjeller		
Oppstartskostnader lån	30 289	42 339
Rentesikring (ikke resultatført endring utsatt skatt)	(24 885)	(59 635)
Netto midlertidige forskjeller	5 404	(17 296)
Underskudd til fremføring	(49 107)	(156 330)
Grunnlag for utsatt skatt	(43 703)	(173 626)
Utsatt skatt fordel i balansen, 24/25%	(10 489)	(43 406)
Grunnlag for skattekostnad, endring i utsatt skatt og betalbar skatt (NOK'000)	2016	2015
Resultat før skattekostnad	(105 163)	(30 611)
Permanente forskjeller	2 430	-
Endring av underskudd til fremføring	(107 224)	16 754
Endring i midlertidige resultatforskjeller med påvirkning på skattepliktig inntekt	12 050	12 016
Grunnlag for betalbar skatt i resultatregnskapet	(197 906)	(1 841)
+/- Mottatt/avgitt konsernbidrag	197 906	1 841
Skattepliktig inntekt (grunnlag for betalbar skatt i balansen)	-	-
Fordeling av skattekostnaden (NOK'000)	2016	2015
Betalbar skatt på årets resultat	-	-
For mye, for lite avsatt i fjor	3 339	-
Sum betalbar skatt	3 339	-
Endring i utsatt skatt	32 917	(589)
Skatteeffekt av ikke resultatført konsernbidrag	(49 477)	(497)
Korreksjon for skatt på direkte balanseførte forskjeller (rentesikring) som inngår i beregningen av utsatt skatt	(8 936)	(3 706)
Skattekostnad (- inntekt)	(22 156)	(4 792)
Avstemming av årets skattekostnad (NOK'000)	2016	2015
Regnskapsmessig resultat før skattekostnad	(105 163)	(30 611)
Beregnet skatt 25/27%	(26 291)	(8 265)
Skattekostnad i resultatregnskapet	(22 156)	(4 792)
Differanse	(4 135)	(3 473)
Differansen består av følgende:		
25/27% av permanente forskjeller	608	-
Endring i utsatt skatt/skattefordel som følge av endret skattesats	188	3 473
Endring utsatt skatt knyttet til derivat	8 936	3 706
Skattekostnad i årets totalresultat	(8 936)	(3 706)
Andre forskjeller	3 339	-
Sum forklart differanse	4 135	3 473

Avstemming av årets skattekostnad i årets totalresultat	2016	2015
Kontantstrømsikring før skatt	34 750	13 725
Skattekostnad	8 936	3 706
Kontantstrømsikring etter skatt	25 813	10 019

Betalbar skatt i balansen (NOK'000)	2016	2015
Betalbar skatt i skattekostnaden	3 339	-
Betalbar skatt i balansen	3 339	-

Note 6 Driftskostnader

Selskapet har ingen ansatte. Datterselskapet, Norsk Gjenvinning Norge AS, utfører administrasjonstjenester for selskapet. Selskapets resultatregnskap er ikke belastet for disse tjenestene.

Daglig leder mottar ikke lønn fra selskapet.

Siden selskapet ikke har ansatte er selskapet ikke pliktig til å ha tjenestepensjonsordning i henhold til lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Kostnadsført godtgjørelse til revisor (eks. mva) (NOK'000)	2016	2015
Lovpålagt revisjon (inkl. teknisk bistand med årsregnskap)	70	151
Andre attestasjonstjenester	34	-
Skatterådgivning (inkl. teknisk bistand med likningspapirer)	251	219
Sum godtgjørelse til revisor	355	370

Note 7 Finansinntekter og finanskostnader

Finansinntekter (NOK'000)	2016	2015
Renteinntekt fra andre foretak i samme konsern	94 658	95 141
Annen renteinntekt	12	11
Inntekt på investering i datterselskap	-	76 360
Sum finansinntekter	94 670	171 512

Finanskostnader (NOK'000)	2016	2015
Rentekostnad til andre foretak i samme konsern	10 928	10 756
Annen rentekostnad	185 134	177 723
Annen finanskostnad	573	12 646
Sum finanskostnader	196 635	201 126

Note 8 Finansiell risikostyring og derivater

Valutarisiko

Selskapet har ikke transaksjoner i utenlandsk valuta og har ingen valutarisiko.

Likviditetsrisiko

Selskapet har begrenset likviditetsrisiko. Virksomheten følger aktivt opp sin likviditetsstyring gjennom budsjetter og løpende prognoser. Konsernets langsiktige finansieringsbehov er dekket gjennom obligasjonslån og langsiktig konserngjeld. Obligasjonslånet forfaller i sin helhet 10. juli 2019.

Kredittrisiko

Kredittrisiko oppstår i hovedsak ved transaksjoner med kunder og innskudd i bank. Ansvar for kredittstyring er sentralisert og rutiner er forankret i virksomhetens kvalitetssystem. Selskapet har ingen eksterne kunder.

Renterisiko

Selskapet er eksponert for endringer i rentemarkedet da konsernet har betydelig rentebærende gjeld. For å redusere effekten av svingninger i renten er det blitt inngått rentebytteavtaler med varighet på 2-3 år.

Rentebytteavtaler

For å begrense renterisikoen har selskapet inngått rentebytteavtaler. Den nominelle hovedstolen på utestående rentebytteavtaler pr. 31. desember 2016 var TNOK 2 800 000 (2015: TNOK 2 800 000).

Forfallsdato på rentebytteavtaler er;

- 10. juli 2017 for nominell hovedstol TNOK 800 000,
- 10. januar 2018 for nominell hovedstol TNOK 600 000,
- 10. januar 2019 for nominell hovedstol TNOK 500 000 og
- 10. juli 2019 for nominell hovedstol TNOK 900 000.

Pr. 31. desember 2016 var den faste renten 2,899% for rentebytteavtalen som forfaller 10. juli 2017, 2,987% for rentebytteavtalen som forfaller 10. januar 2018, 1,360% for rentebytteavtalen som forfaller 10. januar 2019 og 1,355% for rentebytteavtalen som forfaller 10. juli 2019. De flytende rentesatsene (3M Nibor) var 1,17 % 31.12.2016 (2015: 1,13 %) p.a. Gevinster og tap av sikringsinstrumentet er ført i utvidet resultatregnskap.

Bokført verdi av rentebytteavtaler benyttet til kontantstrøm sikring:

(NOK'000)	2016	2015
Eiendel	-	-
Forpliktelse	24 885	59 635

Hele den virkelige verdien av sikringsinstrumenter er klassifisert som langsiktig eiendel eller forpliktelse hvis gjenværende løpetid på sikringsobjektet er mer enn 12 måneder og som kortsiktig eiendel eller forpliktelse hvis gjenværende løpetid på sikringsobjektet er mindre enn 12 måneder.

Note 9 Fordringer og gjeld

(NOK'000)	2016	2015
Kortsiktige fordringer		
Fordringer til pålydende	-	122
Kortsiktige fordringer på konsernselskap	197 906	78 201
Sum	197 906	78 323
Langsiktige fordringer		
Lån til foretak i samme konsern (Norsk Gjenvinning Norge AS)	1 245 233	1 245 575
Sum	1 245 233	1 245 575

(NOK'000)	2016	2015
Kortsiktige forpliktelser		
Påløpt rente obligasjonslån og rentebytteavtaler	38 707	37 737
Gjeld til kredittinstitusjoner	459	529
Leverandørgjeld	176	63
Kortsiktig gjeld til foretak i samme konsern	202 906	-
Annen kortsiktig gjeld	2 566	-
Sum	244 815	38 328

Langsiktig gjeld		
Obligasjonslån	2 204 711	2 192 661
Gjeld til foretak i samme konsern (VV Holding II AS)	147 154	136 226
Sum	2 351 866	2 328 888

10. juli 2014, utstedte VV Holding AS et obligasjonslån med flytende rente, pålydende MNOK 2 235, som forfaller til betaling 10. juli 2019 i sin helhet. Obligasjonslånet ble notert på Oslo Børs 12. juni 2015. Renten settes kvartalsvis til tre måneders NIBOR +525 basispunkter. Innenfor gjeldende låneavtale kan VV Holding AS utstede ytterligere obligasjoner på opptil NOK 500 millioner så fremt konsernet oppfyller vilkårene knyttet til finansielle måltall i låneavtalen. Inntil fem virkedager før forfallsdato kan netto rentebærende gjeld over EBITDA ikke være større enn;

- 5.00 inntil 18 måneder etter utstedelsesdato
- 4.50 fra 18 måneder til 48 måneder etter utstedelsesdato
- 4.00 fra 48 måneder etter utstedelsesdato

Lån fra morselskap har forfall 8. juli 2020. Lånet beregnes med en rente på 8 % årlig som legges til lånes hovedstol.

Som del av finanseringen av konsernet har følgende selskaper stilt påkravsgaranti for obligasjonslånet og kredittfasiliteter, Norsk Gjenvinning Norge AS, Norsk Gjenvinning AS, Norsk Gjenvinning Industri AS, Norsk Gjenvinning Metall AS, Norsk Gjenvinning Miljøeiendommer AS, Norsk Gjenvinning Renovasjon AS, Norsk Gjenvinning Downstream AS, NG Vekst AS, Norsk Makulering AS, Bingsa AS, Hegstadmoen 7 AS, Opphaugveien 6 AS, Taranrødveien 85 AS, Øra Eiendom Utvikling AS, Humlekjær & Ødegaard AS, Norsk Gjenvinning M3 AS, Løvaas Transportfirma AS og Nordisk Återvinning Service AB.

Det er stilt sikkerhet i aksjer, varige driftsmidler, varelager, kundefordringer, mellomværende med selskap i samme konsern og tilhørende rettigheter. Hver klasse av eiendeler er pantsatt for MNOK 3 500.

Note 10 Transaksjoner med nærstående parter

Selskapet har inngått en avtale med datterselskapet Norsk Gjenvinning Norge AS for leie av administrativt tjenester. Selskapet er ikke belastet for dette i 2016. Selskapet har inn- og utlån med selskaper i samme konsern. Disse lånene belastes med 8 % rente.

Transaksjoner med nærstående (NOK'000)	2016	2015
Renter ved utlån	94 658	95 141
Renter ved innlån	10 928	10 756

Note 11 Finansielle instrumenter etter kategori

(NOK'000)	Lån og fordringer	Derivater benyttet for sikringsformål
Eiendeler		
Utlån	1 245 233	-
Andre fordringer	197 906	-
Kontanter og kontantekvivalenter	1 281	-
Sum eiendeler	1 444 421	-
Forpliktelser		
Lån	2 391 032	-
Derivater	-	24 885
Leverandørgjeld og annen gjeld eksklusive lovpålagte forpliktelser	203 219	-
Sum forpliktelser	2 594 250	24 885

Note 12 Kontanter og kontantekvivalenter

(NOK'000)	2016	2015
Kontanter og bankinnskudd	1 281	1 223
Kontanter, kontantekvivalenter og benyttet trekkrettigheter	1 281	1 223

VV Holding AS har en ubenyttet kassakreditt på MNOK 200 per 31.12.2016.

Note 13 Garantier

VV Holding AS har avgitt selvskyldnerkausjon til sikkerhet for datterselskapet Norsk Gjenvinning Norge AS sine forpliktelser ovenfor Haraldrudveien 31 AS gjennom leiekontrakt 6. juli 2011.

Erklæring til årsrapporten for VV Holding AS

Vi bekrefter at årsregnskapet for perioden 1. januar til og med 31. desember 2016 etter vår beste overbevisning er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og at opplysningene i regnskapet gir ett rettviseende bilde av foretakets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet, samt at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer foretakene står overfor.

Lysaker 28. mars 2017

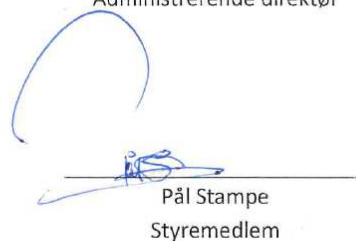

 Ole Enger
 Styrets leder

 Per-Anders Hjort
 Styrets nestleder

 Erik Osmundsen
 Administrerende direktør

 Hugo Lund Maurstad
 Styremedlem

 Maria Tallaksen
 Styremedlem

 Pål Stampe
 Styremedlem

 Yngve Longva Moland
 Styremedlem

 Lasse Stenskrog
 Styremedlem

 Cecilie Skauge
 Styremedlem

Uavhengig revisors beretning

Til generalforsamlingen i VV Holding AS

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert VV Holding AS' årsregnskap som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter.
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til VV Holding AS per 31. desember 2016 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder etter regnskapsloven § 3-9.
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet VV Holding AS per 31. desember 2016 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2016. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

PricewaterhouseCoopers AS, Postboks 748 Sentrum, NO-0106 Oslo

T: 02316, org.no.: 987 009 713 MVA, www.pwc.no

Statsautoriserte revisorer, medlemmer av Den norske Revisorforening og autorisert regnskapsførerselskap

Revisors beretning - 28. mars 2017 - VV Holding AS

Sentrale forhold ved revisjonen

Hvordan vi i vår revisjon håndterte sentrale forhold ved revisjonen

Verdsettelse av goodwill og immaterielle eiendeler

(Se også note 12)

Pr. 31.12.2016 har konsernet balanseført goodwill med MNOK 1 236, og immaterielle eiendeler på MNOK 125.

Vi fokuserer på dette området på grunn av beløpets størrelse og fordi ledelsens verdivurdering baserer seg på skjønnsmessige forutsetninger. Det regnskapsførte tallet avhenger av ledelsens skjønn knyttet til blant annet framtidige kontantstrømmer og avkastningskrav.

Vi har innhentet og lest gjennom ledelsens modell for verdsettelse av goodwill som viser deres verdivurderinger for kontantgenererende enheter hvor det er allokert goodwill eller immaterielle eiendeler. Vi fant at modellen bygger på prinsippene beskrevet i IFRS og som er forklart i notene.

Videre har vi utfordret ledelsens forutsetninger knyttet til framtidige kontantstrømmer ved å sammenligne disse med budsjetter og styrevedtatt strategiplan for konsernet. Langsiktig vekst i modellen er sammenlignet med markedets forventning om langsiktig inflasjon. Vi fant at forutsetningene var i tråd med budsjett, strategiplaner og markedets forventning om langsiktig inflasjon.

Vi har også utfordret ledelsens historiske treffsikkerhet ved å sammenligne fjorårets forutsetninger knyttet til framtidige kontantstrømmer mot hva som ble oppnådd i inneværende år. Vi fant at estimatet var rimelig sammenlignet med oppnådd resultat.

At ledelsens avkastningskrav var rimelig er vurdert ved å sammenligne enkeltelementene i avkastningskravet med våre egne oppfatninger og markedets forventninger.

Verdsettelse av utsatt skattefordel

(Se også note 11)

Konsernet har en balanseført utsatt skattefordel på MNOK 96.

Verdien av utsatt skattefordel avhenger i hovedsak av konsernets evne til å utnytte underskudd til fremføring med framtidig skattepliktig overskudd. Estimatet avhenger av ledelsens skjønnsmessige forutsetninger. Vi fokuserer på utsatt skattefordel på grunn av balansepostens størrelse og graden av skjønn.

Vi har gjennomgått ledelsens modell for beregning av utsatt skattefordel i konsernet. Vi fant at modellen netter midlertidige forskjeller internt i skattekonsernet og utnytter konsernbidrag for skatteplanlegging.

Vi har utfordret ledelsens estimat på framtidig skattepliktig inntekt. Ledelsens modell baserer seg på tilsvarende framtidige kontantstrømmer som ved verdsettelsen av goodwill og immaterielle eiendeler.

(2)

Revisors beretning - 28. mars 2017 - VV Holding AS

Avsetning for miljøforpliktelser

(Se også note 21)

Konsernet har en avsetning knyttet til miljøforpliktelser, med MNOK 28. Over tid har det blitt drevet virksomhet som har medført miljømessige effekter på landområder som vil kunne kreve opprydning i fremtiden. Miljøforpliktelser krever betydelig bruk av skjønn både med hensyn til metoden for opprydning, størrelsen på de fremtidige kontantstrømmene, reguleringsbestemmelser og mengden forurensning.

Avsetningen til miljøforpliktelser er skjønnsmessig beregnet av ledelsen og derfor et fokusområde.

Vi har gjennomgått ledelsens estimat for fremtidige miljøforpliktelser. Vi utfordret selskapets kommunikasjon om miljøforpliktelser i årsregnskapet og har vurdert konsistens med kravene i regnskapsreglene. For å vurdere størrelse på avsetningen har vi hatt møter med konsernets juridiske direktør for å diskutere status på kjente saker. For å vurdere om det kunne være andre forhold som burde vært medtatt i avsetningen, forespurte vi konsernets advokatforbindelser og gjennomgikk styrereferater. Vi gjennomførte også samtaler med ledelsen hvor vi blant annet diskuterte regulatoriske forhold.

For å vurdere treffsikkerheten i tidligere års avsetninger har vi vurdert disse mot realiserte faktiske kostnader. Vi fant ingen avvik av betydning.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde, for selskapsregnskapet i samsvar med forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarter etter regnskapsloven § 3-9, og for konsernregnskapet i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og på tilberlig måte opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for selskapsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å

(3)

Revisors beretning - 28. mars 2017 - VV Holding AS

avvikle selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for konsernregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle konsernet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoen, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

(4)

Revisors beretning - 28. mars 2017 - VV Holding AS

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til dekning av tap er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo 28. mars 2017

PricewaterhouseCoopers AS

Hallvard Helgetun
Statsautorisert revisor

Vedlegg 1 – Alternative resultatmål (Alternative Performance Measures)

I årsregnskapet presenterer konsernet resultatmål som ikke er definert under IFRS. Disse måltallene er kategorisert som alternative resultatmål (APM).

APM	Definisjon	Hvorfor APM gir nyttig informasjon
Driftsresultat	Tallet fremkommer av resultatregnskap	Mye brukt mål på lønnsomhet
EBITDA	Forkortelse for resultat før avskrivninger, nedskrivninger finansinntekter, finanskostnader, inntekt fra investering i tilknyttet selskap og skatt. Tallet fremkommer direkte fra resultatregnskapet.	Mye brukt mål på lønnsomhet
Justert EBITDA	= EBITDA +/- ethvert element (positivt eller negativt) med karakter av å være engangshendelse, ikke gjentakende, ekstraordinær, uvanlig eller eksepsjonell.	Foretakets ledelse anser det justerte resultatmålet for å gi mer relevant informasjon for analyseformål og for å gjøre fremstillinger. Postene som ekskluderes anses i begrenset grad å være relevante i vurdering av historiske og fremtidige prestasjoner for virksomheten slik den er ved periodens slutt.
EBITDA før interne belastninger	= EBITDA før allokering av hovedkontorets kostnader til segmenter.	Foretakets ledelse anser det justerte resultatet målet for å gi mer relevant informasjon for vurdering av lønnsomhet i og ressursallokering til segmentene.
Netto gjeld	= langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner + kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner + pålydende obligasjonslån + påløpte renter obligasjonslån – kontanter og kontantekvivalenter	Mye brukt mål på en virksomhets gjeldsfinansiering.
Gjeldsgrad	= justert EBTIDA / netto gjeld	Mye brukt mål for kapitalforvaltning.